

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אבקשה

נבנס יין יצא'סוד

ארבעה מקורבים, מספרים על הפורים הראשון לו זכו אחר ההתקרבות לרבי, אשר אותו לא ישכחו לעולם ♦ מרגש במיוחד

מירון, ר' שמואל פורים

תיאור מיוחד על תבערת הלב ושמחת היום של החסיד ר' שמואל צ'צ'יק במערת ציון הרשב"י ♦ עולם שנה נפש

שמעו בכל המדינות

יריעה מיוחדת המנטלת את סיפור ההתקרבות של ר' שמואל הורביץ ואת דבקתו באור האורות ♦ אפיו בלב

המלאך

בחור צרפתי מגלה את הרבי בתוככי הכרך הגדול של רומי ויוצא לדרך חדשה

כד בדהי רבנן מילי דשטותא כמשנתו של רבינו הקדוש ♦ מדור 'הבררו ויתלבנו' פורים ללא שמרות?! ♦ מדור 'נפשי בשאלתי' נחמן מתחיל מחדש ♦ סיפור חיים מיוחד במדור 'לטייל בתורתו' | פורים ללא שמרות?! ♦ מדור 'נפשי בשאלתי'

ד"ר ל ע"י
מערבת אבקשה
טל': 02-539-6363
פקס: 077-318-0237

©
כל הזכויות שמורות.
העתקת קטעי מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקות
דפוס - כל סוגי ההדפסות
במחירים זולים
לקבלת הצעת מחיר משתלמת
במיוחד פנו לטלפון
052-7631367

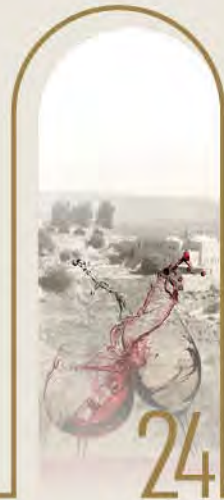
עיצוב גריד ועריכה גרפית
E8LUM

38

שמעון בכר המודינות

ידיעה מיוחדת
המגוללת את סיפור
ההתקרבות של ר'
שמואל הורביץ ואת
דברות באור האורות
+ אפי בלב

24

מירון, ר' שמואל, פורים

תיאור מיוחד על
הבערת הלב ושמחת
היום של החסיד ר'
שמואל צ'צ'יק
במערת ציון הרשב"י
+ עולם, שנה, נפש

28

נכנס י"ז יצא סוד

ארבעה מקורבים
מספרים על הפורים
הראשון לו זכו אחד
ההתקרבות לרבי אשר
אותו לא ישכחו לעולם
+ מרגש במיוחד

לתרומות
ושותפות
בבית אבקשה
פנו עוד היום:
בארץ ישראל
02-6237686
בארצות הברית
845-776-1465

- 48 רפואת הנפש
אך עושים 'אומרה' למעשה
- 51 השקאת האילנות
חבורת הכוזבים ליקוטי תפילות
- 52 חינוך הבנים
כיצד מתבנים לאמונת המבוגר
- 53 נקודת המקום
פרטים בבית חולים
- 54 המלאך
בחזר צרפתי מנלה את הרבי
בנוכחי הסך הגדול של חומי
וזצא לדרך חדשה
- 60 הילדים של הרבי
שמחת פורים - מאגד
פורים אצל רבנו - ספור
אי אפשר - שעשועון

מדורים מלאי דעת מאידה:

- 04
- 08
- 11
- 12

ניצוצי אור
מועלת הרקודים
'לטייל בתורתו'
ספור חיים מרגש
נפשי בשאלתי
פורים ללא שכיחות?
'יתבררו ויתלבנו'
'מילחא דשטרטא' אך וכיצד?

אהבה שיב (לא) דעת

והתכלית לה נזכה לעתיד לבוא. 'העולם יתמהו על האהבה שבינינו', אמר רבינו הקדוש. ואכן בעולם עומדים משתוממים מול ההתגלות של אותה דבקות בעת משתה היין. השתוקקות כזו, המגלה טפח ומכסה טפחיים מעוצם הזכות הנפלאה לה זכינו עלי אדמות. בחורים צעירים שזה עתה נכנסו לעול מצוות מזילים נחלי דמעות מרוב ערגה, וזקנים שכבר עברו הרבה שנים בחייהם שואגים את רצונם העז להתחיל מחדש בקול חזק.

זהו הסוד וזהו החידוש העצום, שדווקא בעת 'ביטול הדעת', על ידי שתיית יין ומילי דסטותא שמורים על קטנות, דווקא אז מאירה הדעת הנוראה וה'אהבה שבדעת' המגיעה עמה.

בשורות הבאות ננסה לטפסף מעט מאותה התגלות נוראה, המתגלה בעיצומו של ה'כרך גדול שברומי', כאשר הסטרא אחרא בראשות עמלק, המצביא הגדול, כבר מדמים בעיניהם שהמלחמה כבר כמעט הוכרעה לטובתם. כאשר אנו נביא למולו את צעקתו של הגנרל האמיתי שניצח וינצח כרצונו בשלמות, והוא אשר ישבר את אוזנינו שגם אם כבר נלקחה אסתר לבית המלך, גם אז 'ש עניין שנתהפך הכל לטובה'.

וְהוּא בְּחֵינַת עֵצֶם מְעַלְת פְּוִרִים, וְאִיתָא שְׁבִשׁוּם יוֹם טוֹב וְאֶפְלוּ בְּשִׁבְתָּ לֹא נִמְצָא תִקְוָה הָאֲרָה נִפְלְאָה כְּמוֹ בְּפִוְרִים, כִּי בְּאִמְת הַפְּלִיא הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עֲמָנוּ וְנִתְהַפְּדוּ מִהַפְּדוּ מִפֹּשׁ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב "וְנִתְהַפְּדוּ הוּא וְכוּ". כִּי הוּא רָצָה לְהִתְגַּבֵּר חֵס וְשְׁלוֹם, בְּכֵינַת הַקְּלָפָה הַשְּׂנֵיָה שְׁאִין שָׁם שׁוֹם טוֹב וְכוּ פֶּנ"ל. וְעַל-יְדֵי הַצְּדִיק כְּרָדְכִי נִתְהַפְּדוּ בְּהַפְּדוּ מִפֹּשׁ, כִּי זָכוּ שִׁתְּנַגְּלָה אֹר הָאֱהָבָה שְׁבִדְעַת שְׁמִשָּׁם מְקַבְּלַת חַיִּית הַקְּלָפָה חֲנ"ל מְגַדֵּל הַהֶסְתֵּרָה וְעַכְשָׁיו נִתְנַגְּלָה אֹר הַגְּנוּז הַזֶּה וְהֵם נִתְבַּטְּלוּ פֶּנ"ל, כִּי אִין חַיִּיתָם רַק מִהַהֶסְתֵּרָה וְכוּ פֶּנ"ל. וְעַל-כֵּן יְמֵי הַפְּוִרִים לֹא יַעֲבְרוּ וְכוּ, וְכָל הַפְּוִרִים בְּטָלִים חַיִּין מִפְּוִרִים, כִּי פְּוִרִים הוּא בְּחֵינַת הַתְּנַגְּלוֹת אֹר הָאֱהָבָה שְׁבִדְעַת שִׁתְּנַגְּלָה לְעֵתִיד לְבֹא. וְעַל-כֵּן לֹא יִתְבַּטְּלוּ יְמֵי הַפְּוִרִים אֶפְלוּ לְעֵתִיד.

■ (ליקוטי הלכות פורים ג)

בכל יום טוב ומועד שמתקרבים, אנו רגילים להתכונן על פי הדרכים אותם מגלה רבינו הקדוש, ואז, כמובן שכל היום טוב נראה אחרת לגמרי, משהו עמוק ומאיר הרבה יותר.

הדבר נכון לגבי כל הימים טובים כאמור, אך הדבר ניכר שבעתיים בענייניו של חג ה'פורים'. בציבור הרחב מסתובבת אמרה ש'פורים זהו החג של הברסלבר'ס', ואכן, סוד נעלם יש בו בפורים של חסידי ברסלב שאת עוצם עומקו כלל לא נוכל לגלות, אף אם נלבן ונברר אותו ימים ולילות.

כאשר יצאו סופרי המלך ואחדרפניו, כדי לצאת ולחפש אחר רעיונות חדשים שיבטאו את רוחם של ימי הפורים, הם גילו אוצרות אינסופיים של מאמרים הרגשות ותיאורים, שהצד השווה שבהם הוא המושג 'אהבה שבדעת', שמוזכר לראשונה בתורה הזמנית תורה ל"ג בחלק א' שבליקוטי מוהר"ן.

החוט המקיף ושזור בכל הרגעים הכי גבוהים הוא אותה אהבה. ברגע השיא של השכרות הכי גבוהה הוא פורץ בצעקה ממעמקי הנפש: הייליגער רבי! רבי קדוש! נפשי חולת אהבתך! חולה ממש!, או שמא בעת ריקוד סוּחַף מתבטאת אותה אהבה במילים: 'אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו'. ואפילו בעת קריאת המגילה יכולים חדי העין להבחין באי אילו חסידים שמזילים דמעה במילים: ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים, המרמז למעלת ההתבודדות הגדולה מן הכל.

ניתן היה לתמוה, מדוע אותה 'אהבה שבדעת' דווקא היא מתגלית ברגע הגבוה כל כך. שהרי באופן פשוט נראה כי דווקא היראה והמצוות המעשיות הם תכלית הבריאה. אך אחר שנשוטט ונבקש בגני אוצרותיו של הרב והתלמיד שהשליכו עצמם באהבה עצומה ונוראה אל תוך קשרי מלחמת היצר והתגרות הבעל דבר, ושם הם גילו את סודה של אותה אהבה, נגלה כי היא שורש ויסוד כל הבריאה,

בשולם
עומדים
משתוממים
מול ההתגלות
של אותה
דבקות בעת
משתה היין.
השתוקקות
כזו, המגלה
טפח ומכסה
טפחיים
מיעוצם חובות
הנפלאה לה
זכינו עלי
אדמות.

במעלת הדיקודים ובדרכי התלמידים הנאמנים שדבקו בדרך השמחה והדיקודים בנר עוז

של ר"פ בא גם אצלנו בימים הראשונים של פסח, ושמח עמנו אז הרבה, גם עוד שני אנשים היו שם. גם ר"ש הפעל הבית בעצמו רקד הרבה בעזרת השם. וגם ספרתי כמה נפלאות מרבנו זכרוננו לברכה, ותהלה לאל שמחנו הרבה בעזרת השם יתברך בימים אלו. ורבי מנדיל שהיה עמי כל הדרך שמח הרבה מאד, ורקד הרבה מאד, עד אשר תמחו כל הרואים מהיכן הוא רוקד הרבה כל-כך שלא כדרך הטבע. (והם לא ידעו מההוא רחא דנשב בשית פרקין וכי שמשם נמשכין המקאת פה אל פה ורקודין פמבאר בהתורה ואלה המשפטים סימן י' עין שם) (שם ס"ט)

ואנחנו, הקדנו ושמחנו, שאנו זוכים לילך לארץ הקודש

אור ליום רביעי בתחלת הלילה התחיל הקפיטאן לנגן על איזה כלי זמר, ושאל אותי אם אני יכול לנגן, השבתי לו לא. ודבר עמי מענין כלי זמר והתחלתי לדבר עמם מענין רקודין, שבינינו מרקודין ביום טוב ועל חתונה, בתוך כך ירדתי אל הבית. בתוך כך נתעוררו הם והתחיל אחד מהם לרקוד הרבה, ואזי נתעורר ר"א לרקוד גם פן קצת. ואחר כך ירד לשמש אותי בסעדה, פי אני כבר ישבתי לאכל והוא לא אכל עדין, וגמרתי סעדתי לבדי.

ואחר כך אמר ר"א שיש לו חשק לרקוד עוד. ועלינו על הספינה, והקפיטאן עם עוד אחד היו מנגנים באיזה כלי שיר פשוטים, ור"א היה מרקוד הרבה מאד, עד שאחר-כך רקדתי גם אנכי עם ר"א הרבה, וגם שני מטראסין רקדו. הם רקדו ושמחו, ולא ידעו מה שמחתם, ואנחנו, תהלה לאל, רקדנו ושמחנו, שאנו זוכים לילה לארץ-ישראל, לארץ הקודש, להכיר את מי שאמר והיה העולם.

וכמו שמוזכר משל בשם הפעל"ש-טוב, זכרוננו לברכה (בספר "תולדות יעקב יוסף"), מענין ברמלה, שהיה בשביה,

כל אחד מישראל יש לו כח הזה

פגנתו (של רבינו ז"ל) היתה כפשוטו, שיחזקו עצמן לשמח בימי שמחה, כגון פורים וחנוכה וימים טובים, או חתונה, וכיוצא בזה כל מיני שמחה של מצוה, שיחזקו עצמן בשמחה גדולה עד שיזכו להתעורר לרקודין והמחאת פה, ועל-ידי-זה ימתיקו הדינים. כי כל דברי התורה לא בשמים הוא, לאמר שאין מי שיכול לזכות לזה להמתיק הדינים על-ידי המחאת פה ורקודין כי-אם גדולים בני עליה, רק כל אחד מישראל יש לו כח הזה פשיקים הדברים כפשוטן באמת ובתמימות.

(שיחות הר"ן קל"א)

נתיאשתי מלשמח באותו העת

והתחלתי לשמח עצמי והיה שם רבי ישעיה מטשערקאס אחד מאנשי שלומנו, וחטפתי אותו לתוך השמחה ורקדתי עמו בעל פרחו. ובתחלה לא היה מרצה כלל אבל אני הכרתי אותו הרבה ולא היה יכול לשנות רצוני, ועל ידי זה נמשך עליו שמחה אחר כך באמת וכמבאר אצלנו מזה שמתחלה צריכין להכריח עצמו לשמחה, ואחר כך בא השמחה באמת כמו ששמעתי מפיו הקדוש בפרוש. ואלי מעט הרקודין והשמחה באותו הלילה היה יקר בעיני מאד מפני ומפנינים, כי נתיאשתי מלשמח באותו העת.

(ימי מוהרנ"ת ח"ב לו)

כל הרואים תמחו מהיכן הוא רוקד הרבה כלי-כך

והנה בשני ימים טובים הראשונים של פסח, זכני השם יתברך לשמחה גדולה מאד ברקודין ומחולות, שמחה גדולה מאד בעזרת השם יתברך. גם עם רבי יהודא אליעזר בא איש אחד מאנשי שלומנו, אוהבי ורעי. גם ר"ז אחיו

ואזכה לחזק את עצמי בשמחה גדולה כל כך עד שתגיע השמחה לרגלי שאוכה לרקוד מחמת שמחה ובפריט בשמחות ה' ובמחודי ה' מנדא קדש ובחנה ופזיים ובשאר שמחות של משה, תהיה בעדי תמיד לשמחני בכל עו עד שאוכה לרקוד הרבה מחמת שמחה. (ליבונו הפיכות ח"ב תפילה טו)

והגיע לו אגרת מאביו, ורצה לשמוח, והשקה את כל מי שהיה עמו עד שנשתכרו, ורקדו ושמחו. הם רקדו ושמחו בהוללות ושכרות, והוא רקד ושמח בתוכם על שהגיע לו ידיעה מאביו. והיה זה בעינינו לפלא גדול, שזכינו לרקד ולשמוח על הספינה, שהיו כלם עכו"ם, ולא היה ביניהם שום יהודי, כי-אם אנהנו שנינו לבד. כי זה ידוע לנו, שעקר התחזקות הוא שמחה, כי חדות ה' היא מעוזכם, כמבאר בדברינו פעמים הרבה בלי שעור.

שם פ"ה)

(שם פ"ה)

לשמוח ולרקד בתג הקדוש במקום רחוק ומשנה כזה.

גם בליל ב' של שבועות עזרני השם יתברך, שהיה שם אהד שאכל גם כן אצל בעל הבית שלנו, והתחיל לבוא בשמחה ונגנו לו והוא התחיל לרקד, עד שאחר כך שמחנו גם כן ורקדנו עמו יחד ושמחנו כל המסבין שם. וזה היה יקר בעינינו מאד שזכינו לשמוח ולרקד בתג הקדוש הזה זמן מתן תורתנו במקום רחוק ומשנה כזה.

(שם ק"ב)

אין לך מצוה שאדם דש בעקביו כמו מצות השמחה והרקודין

מכל שכן וכל שכן ממצוה שאדם דש בעקב זאת, אשר הבעל דבר מתלבש עצמו במצות היראה, ומכניס ומביא גם בלב הפשרים שחלילה לבלות זמן על המחצת כף ורקודין ושמחה בה. הצילני ברחמיך מכל מיני מבוכות וטעויות שבעולם (פי אין לך מצוה שאדם דש בעקביו כמו מצות השמחה והרקודין) (כוכבי אור ששון ושמחה ד)

שמחת המחול ורקוד הרגלין של הבעטלייר השביעי

פי זה וזה ספור אהד הוא. פי זה שבלא ידים בנגון ידיו הקדושות מתקן ומרפא את הבת מלכה, וזה שבלא רגלים במחול ורקוד רגליו הקדושים מתקן ומעלה את הבן מלך שנפל מהאמונה... כי זה כל תקונו. כי זה הוא אתערוותא דלתתא שיתעורר עליו ביותר ויותר שמחת המחול ורקוד הרגלין של הבעטלייר השביעי, שעל ידי זה בעצמו יחזר למלכותו ואמונתו בירת שאת ויתר עז.

(כוכבי אור אמת ואמונה ט"ו)

רקדתי בעזרת השם יתברך, מה שהיה רחוק בעיני

ואם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני עד שאני זוכה על כל פנים

לא ידעתי כלל שיש ברקודים גם כן עבודה

כשראיתי פעם ראשונה העבודה של אנשי שלומנו הנחמדים, איה ר' שמואל יאליס אומר 'חצות' במסירות נפש, ושאר הדברים - איה הוא מרקד [פי לא ידעתי כלל שיש ברקודים גם כן עבודה] נתקשרתי אליו באהבה גדולה, ולא ידעתי אז מה לחשב אם הוא אדם או מלאך, כי לא ראיתי מעולם איש כזה.

(תולדות שמואל עמוד ח)

לעשות מכל פסיעה ופסיעה רקוד חדש בהמחשבה

פעם אהד הייתי בעצבות, ואמר לי ר' אברהם חתן ר' מנדל נ"י, שארגיל עצמי לילך ברחוב תמיד עם נגון בהמחשבה, ולעשות מכל פסיעה ופסיעה רקוד חדש בהמחשבה. והחיה אותי מאד עם זה הדרך, כי ידוע בכל הספרים בפרט בספרי רבנו הקדוש, שעקר עבודת ה' יתברך הוא על ידי שמחה - למשך את עצמו בכל מה דאפשר אפלו על ידי מלי דשטותא וכו', ועצבות היא מדה מגנה מאד.

(שם עמוד י"א)

ורקדו על הדרך, ובזה נמתקו הדינים...

והחולאת נתגברה עלי מאד וביום השני נתגבר עלי החולאת מאד, לא יכלתי לאכל ולא יכלתי לישן... ובמוצאי שבת נספם לאנשי שלומנו לנסע אלי לבקר אותי, אף לא היה להם עגלה והלכו רגלי כמעט במסירות נפש... ורקדו על הדרך, ובזה נמתקו הדינים, כמבאר פמה פעמים בספרי רבנו ז"ל שעל ידי רקודין והמחצת כף ממתיקין הדינים.

(שם עמוד ט"ז)

כמה וכמה תקונים מעשים על ידי השמחה והרקודים

ליל ו' הייתי בעור כל הלילה עם הבחור אברהם נ"י ורקדנו הרבה. ואל יפלא בעיני הקורא מה שאני כותב לזכרון פמה פעמים שהיינו בשמחה ורקדנו, אבל מי שפקי בספרי רבנו ז"ל לא יפלא בעיניו זאת כי מכאן שם כמה וכמה תקונים שיעשים על ידי השמחה והרקודים בכמה מקומות. שעל ידי זה ממתיקים הדינים וכו', ואכמה"ל

(שם עמוד קי"א)

הפנשני בודאי ובברור

חירות וגאולה לכל אחד בכל מצב
בזכות התגלות האור הנעלם של
'זבל' – שער החמישיים

הרה"ח
ר' נתן
ליברמנט
שליט"א

בשיעור
הבנה מיוחדת
לפורים

המלול ועריכה:
בנימין גולד

האחריות על האמור הנגה
על דעת העורך בלבד

אנחנו זקוקים ל'אור' חדש לגמרי

מי לא הפץ להתחיל בעבודת ה' כולם רוצים!
'הכל חפצים ליראה את שמך', אך היכן נמצאת נקודת
ההתחלה? מאיזו נקודה מתחילים לעבוד את ה'
בליקוטי מוהר"ן, תורה ע"ד תניינא, מבואר כי מאז
ומעולם 'כל ההתחלות היו מפסח', כלומר ובתרגום
לעבודת ה'; בעבר, כל יהודי שמעוניין להתחדש בעבודת
ה', כל יהודי שרצה לצאת מקליפות וכו' שהציקו לו
ולנשמתו וכו', השתמש ב'אור' של פסח. בגלות מצרים
היו ישראל משועבדים לפרעה בין הקליפות וכו', והקב"ה
הוציאם באותות ומופתים נוראים עד שזכו לקבל את
התורה, הווי אומר; ההתחלה לכל יהודי, שורשה בחג
הפסח, עת זכו ישראל להשתחרר מהקליפות שחפפו
עליהם, ולזכות למדרגות נפלאות בעבודת ה'.

אמנם, רבינו מסיים את התורה במילים 'ועכשיו וכו'
ר' נתן מבאר שכוונת רביז"ל ללמדנו, כי למרות שחג
הפסח הוא ראש וראשון להתחלה בעבודת ה', כיום,
לאחר שהעולם התדרדר מטה מטה בעקבות קליפת
עמלק שהתחדשה בעולם, ובייחוד לאחר הימצאותו של
המן האגני בעולם, בזמן סיפור המגילה, ה'אור' הידוע
והוותיק, ה'אור' של פסח, לא מספיק עבורנו בכדי
להשתנות בכל הרמ"ח ושס"ה, בכדי לתקן את המידות
הרעות והתאוות הרעות, אנו זקוקים לאור חדש לגמרי,
אור ימי הפורים הק'!

מוהרנ"ת מביא מכתבי האר"י, שאפילו בשבת ויו"ט
לא מאיר אותו אור גבוה שמאיר בפורים, אין אור כזה
בכל ימות השנה! האור של פורים סתום ונעלם יותר
מכל שאר ההארות שהקב"ה שולח לנו במהלך השנה! ר'
נתן מסביר שזו הסיבה לכך שאין איסור מלאכה בפורים
או קידוש היום וכיוצא, כפי שיש בשאר יו"ט, היות ובר"כ
אנו זקוקים ל'כלים' אלו של 'קידוש', 'איסור מלאכה'
וכיוצא, בכדי לקבל את האור המאיר בזמן נשגב זה.
אמנם בימי הפורים שאורם גדול כל כך, ה'אור' הגדול
לא יכול להצטמצם בכלים האלו, ולכן באמת בהתגלות'
אין שום תחושה של 'יום טוב' בפורים, אך זהו רק מחמת

האור הגדול, שלא יועיל לו הצמצום של איסור מלאכה
וכיוצא, מרוב תוקפו וקדושתו!

בדרך זו מבאר ר' נתן את עניין ה'שכרות' של פורים.
לכאורה, בכל השנה אסורים אנו בשתייה, ולמה בפורים
הותרה הרצועה? ר' נתן מבאר באופן נפלא. ר' נתן
מסביר שבאמת בכל השנה אנחנו מוכרחים לשמור על
הדעת, הדעת הוא גדר לקדושה. ככל שהאדם מיושב
בדעתו, הוא קדוש יותר, ולא טועה בטעויות החיים וכו'.
אמנם בפורים, הרי למדנו שאי אפשר לקבל את האור
'בכל' הרגיל, וה'כל' היחיד הוא ביטול דעתנו לדעת
הצדיקים, להבין שאני בכלל לא מבין מה זה פורים...
אני בכלל לא מבין איזה מתנות נפלאות הקב"ה נתן לי
ביום הזה! אני יכול להשתנות לגמרי מרע לטוב, אני יכול
להתגבר מעתה על היצר הרע! ובשביל זה אני שותה
לשוכרה, בכדי להראות שהיום- אני לא מבין כלל...
הדעת מסולקת לגמרי, ורק בדרך זו אני מגיע אל האור
האמיתי, ומקבל אותו!

בפורים עוצרים את הטומאה מלהתקרב אלינו

בפורים, הקב"ה ריחם עלינו ושלח את מרדכי ואסתר
כדי שיאירו את אור שער החמישיים בתכלית! בזכות
ה'אור' הזה אנחנו יכולים לעצור את ההתפשטות
של 'עמלק' בתוכנו! בביאת המשיח, האור הזה יתגלה
במידה גבוהה כ"כ, עד שיימחה שם עמלק לגמרי, אך
כרגע בגלות, יש לנו את הכוח לעצור אותו מלהתקרב
אלינו! פרעה שעבד אותנו, ולכן הוא נמשך ממ"ט
שערי טומאה, אך המן ועמלק רוצים להשמיד אותנו
לגמרי! לאבד אותנו! פגם הברית הוא ההתגברות של
עמלק, ולכאורה אין לנו שום תקווה, אין שום דרך איך
להתמודד עם כוח הטומאה שלו! ובפורים, בפורים יש
לנו את הכוח! רבינו לימד אותנו כי כל מה שנעשה בכלל-
נעשה גם בפרט, זאת אומרת שהתגברות חמישיים שערי
הטומאה מכוונים אליי ממש, ובפורים אני יכול לעצור
אותם מלהתקרב אליי!

נתבונן לרגע מה גדול כוחו של שער החמישיים
שמאיר בפורים. הדרגה הנמוכה ביותר בכלל ישראל,

'סובלים' ומתייחסים בסובלנות' לקליפת מצריים. מעכשיו, הקליפה הזאת תייסר אותם ותכאב להם, יכאב להם שהם עדיין כאן בגלות וכו', ורק כך אפשר להמשיך ללשון הגאולה 'הצלת' כי איזו הצלה זו, אם האדם כלל לא מרגיש שהוא נמצא במצור ובמצוק? כל זמן שטוב לו שם - לא שייך להציל אותו! הישועה הראשונה - כשאדם מרגיש מרירות, שזה לא 'תכלית' להמשיך לחיות כך את החיים!

אל תהיה מחסידי ברסלב שמדברים על ה' בשכרות

אצל העולם, גם מתכוננים לפורים, אך בשתייה לשוכרה... כשזוכים לדעת איזה אור מאיר בפורים, מתכוננים לפורים באמת! 'משנכנס אדר' להקפיד יותר על התבודדות קבועה, על תפילות ורצונות לזכות להשתנות ולצאת מהמאסר של התאוות הקשורות לקליפת המן-עמלק! הש"י רוצה לעזור לנו, הוא רק מחכה שנפנה אליו! ואז, בפורים עצמו, כשכבר עוסקים בשמחה ושתייה, זאת שמחה של געגועים, שמחה בה' יתברך, עניין אחר לגמרי, וכל העולם מעיד שבברסלב שמחת פורים היא עניין אחר, הדיבורים בעת השכרות, כמוכן שאין שום 'עניין' וחובה לדבר, אך כשמדברים - רואים ומכירים בהכנה שעשה אותו יהודי לפורים... מדברים רק מהתכלית ומעבודת ה'! זכורני שבירושלים היה בחור שרצה להשתכר בפורים, ואמא שלו הזהירה אותו שלא ישתכר, ולא יהיה כמו חסידי ברסלב שמדברים מעבודת ה' בשכרות... אפי' אנשים מקהילות שהיו רחוקות מאוד מענייניו של רבינו ידעו מכך!

יש הרבה שמחפשים להתחמק מהעיקר, וממתיקים את המרירות שלהם, ואת הכאב על כך שהם שקועים במידות רעות וכו', על ידי שהם עוסקים בעניינים אחרים הקשורים לענייניו של רביז"ל. אך חובה עלינו לזכור את דברי רבינו ש'כל מי שרוצה ללכת בדרך הקודש, מוכרח מקודם לשבר את כל התאוות והמידות הרעות'. ואם אני כ"כ רחוק מזה! זה כ"כ קשה, זה לא הולך! לזה צריך לזכור שיש פורים! אני אמנם לא אוהו בזה, ולא שיברתי כלל את המידות הרעות, אך לפחות אני מאמין בזה בשלימות שרק כך אפשר ללכת בדרך הק' שרבינו רצה שנגל בה!

זה עיקר הגלות, שלא מרגישים את המרירות שאנו שקועים בה! אך כשאדם מתחיל לעבוד את ה', אז לפתע הוא מרגיש שהוא גרוע יותר מאשר קודם, והסיבה פשוטה, כי עכשיו ה' מוכה אותו להרגיש היכן הוא נמצא, וזה כשלעצמו מעלה עצומה. צריך לבקש הרבה לפני פורים ע"ז שנזכה להרגיש את הגלות ואת קליפת המן עמלק המייסרת את נשמתו, ועל ידי זה אפשר לזעוק לה' באמת שיאיר עליי מהאור של פורים, האור של 'ובל', שער החמישים - האור שמוציא את כולם לחופשי 'בוודאי ובירור'. ועכשיו... כל ההתחלות מפורים. כל מי שנפל למקום שנפל, זה הזמן הטוב ביותר להתחדש ולעלות מעלה מעלה לתכלית הקדושה, ה' יזכנו! ■

היא 'עבד עברי'. כיוון שהוא לא רק משועבד בגופו לאדונו, אלא גם אין לו שום זכות להחליט, המוח שלו משועבד גם הוא לאדונו! איזו שפלות! רצון ה' היה שנתחשב גם בדעת האחרים, ונהיה מעורבים בדעת עם הבריות, אך בנוגע לחירות המוח הקב"ה אומר 'עבדי הם' המוח בן חורין, דהיינו-משועבד רק לקב"ה! והעבד הזה, יוצא לחופשי לאחר 6 שנים. אך מה קורה אם הוא מעוניין להישאר עוד 'אהבתי את אשתי' - התורה אומרת 'ועבדו לעולם!' רחמנא לצלן.

שמו שמיים! על איזו אישה מדובר? על שפחה כנענית. חז"ל מבארים שרק באופן שיש לו כבר אישה יהודית, יכול רבו למסור לו שפחה כנענית, ואותו גרוע שבגרועים, מעדיף חיי הפקר והוללות עם אשתו הנוכרית, מאשר לשוב לבני ביתו היהודיים, ה"י לאילו תהומות אפשר ליפול! ההגדרה 'דרגא נמוכה' עדינה מידי למצבו האומלל של עבד זה...

האור שיכול לתקן הכל

בכל זאת, מלמדים חז"ל שביובל - הוא יוצא לחופשי. אין כוח שיכול לעצור ולמנוע את החירות של היובל, הקרקעות חוזרות וכו' ואף הוא יוצא. זה הכוח של פורים! אדם מסוגל לצאת מכל מקום שהוא! 'חופשני בוודאי ובירור' כמו שאומרים בזמירות למוצש"ק.

ומי זוכה לאור הנפלא הזה, האור של פורים - שער החמישים? כל מי שמקיים את מצוות היום כהלכתו? וודאי! אך בספרים האור שהוא מקבל מכונה 'כדי חינוך בצמצום'. כלומר, לולי האור הזה, הוא לא היה שורד את קליפת עמלק, ובזכות ימי הפורים הוא קיבל עוד שנה של חסד... אך אם אדם רוצה ומתגעגע להשתנות באמת, הוא צריך להכין את עצמו, וככל שייכן את עצמו יותר - האור יישאר אצלו יותר ויותר! מי שסומך רק על אתערותא דלעילא - יהיו לו אורות נפלאים, אך למחרת יישארו מכך רק סיפורים 'איזה פורים היה...' ותו לא... הרבי לימד אותנו דברים פשוטים וברורים - ההכנה היא בתפילה! למה אחרי פורים הקודם השתנית יותר, ועתה פחות? אז התפללתי יותר, והיום פחות! לא התפללתי - לא קיבלתי את האור האמיתי, את הכוח לשנות דברים גם מתכלית הטומאה לתכלית הקדושה!

בשנות נעוריי, ההכנה לפורים דמתה לימים הנוראים. הרגישו 'עכשיו זו ההזדמנות שלי!' הייתה

כזאת הרגשה, לא הייתה מציאות שמישהו יישן בחצות הלילה בימים שקודם פורים... היום לא כל אחד אוהו בזה, אבל זה ברור שאף אם לצערי בכל ימות השנה אין ההתבודדות חזקה וקבועה אצלי, בימים הסמוכים לפורים ועכ"פ מר"ח אדר, אין ספק שלא אפספס אף יום... ובעצם, למה לספר על העבר? הבה נתחזק למעשה, מגיעים ימים של חפשי בוודאי! כל זמן שלא ארגיש שאני בגלות, לא אוכל לצאת, ועל כך צריך להכין את הלב בימים האלה, שנזכה להרגיש את הגלות!

כתוב בשם הרבי מקאצק ז"ע שיש ד' לשונות של גאולה, והראשונה היא 'הוצאתי', ע"ש 'הוצאתי אתכם מתחת סבלות מצריים'. ביאור הדברים שהקב"ה אמר לישראל, שיוציא אותם מהגלות הזאת שהם עדיין

נחמן מתקרב לדברי מהרש

מאת:
הרב י.
כדאשי
בוהיבתא 'לטייל'
בתורתו סניף
ירושלים
עפ"י
תורה הזמנית
בליקוטי
מזרח"ן
ל"ג קמא

לפני עלות הבוקר

יושב לו אברך בגיל העמידה, דור שלישי לחסידי ברסלב, ו'נחמן' שמו, כמובן, שהוא נקרא כך על שם רבינו הקדוש. כעת הוא נמצא בבית המדרש של אנ"ש, באחת הערים בארץ הקודש, ומכין את עצמו לתפילת שחרית כוותיקין. לפתע, נכנס בחור צעיר, מקורב טרי, ועם כל ההתלהבות, מתחיל להתפלל את תפילת השחר מ'הודו', כאשר השעון מראה שישנה עוד שעה לנץ החמה. מעיניו הנוצצות ניתן לראות עד כמה הוא בוער לה, גם בכל שעות היממה.

ר' נחמן מידועינו, בוהה בו, כמו שואל: מהיכן הגעת לכאן בכלל? או: איזו רוח הביאה אותך הנה, להפריעני משגרת חיי השקטים. הוא מפנה אליו את פניו החמוצות, ומנסה לרמוז לו שלא יפריע לשקט ששורר במקום. בליבו חולפת מחשבת בוז: "גם אני הייתי פעם בחור צעיר ונמרץ, הייתי בטוח שאני הולך להיות ר' געצע' של דורנו, והייתי עסוק בבירור דעת ההתחזקות של רבינו... גם אני קראתי פעם שבחי הר"ן עם הרגשה שאני הולך לממש את כל מה שכתוב בו".

ואז, לפתע הוא נזכר בכל השאיפות שהיו לו מאז ומקדם: הייתי מלא דמיונות שאני הולך אי פעם להתנהג כמו ר' אברהם בן ר' נחמן ור' ישראל קרדונה, לצאת מדי שבוע לששת ימי התבודדות ברציפות, ניסיתי פעם ללמוד בכל שנה את כל הש"ס והשו"ע וכל הספרים המנויים בשיחה ע"י, אחזתי שצריך להשקיע כמה שעות ביום בספרי רבינו כדי להתקרב אליו, תכננתי פעם לקרב 'שליש מהעולם' לרבינו על ידי כל מיני הפצות שונות. פעם עוד הייתי מלא רצונות להיות קדוש ושומר עיניים לפחות כמו ר' שמואל שפירא, חשבתי פעם שאפשר בדור הזה להגיע לדרגות של ביטחון כמו ר' אהרן קיבליטשער ור' ברוך ברדיטשיבער שלא היה להם לחם לאכול והיו בשמחה כל היום עם חיים של "נאר ביטחון", פעם הייתי משוכנע שגם בעקבתא דמשיחא יתכן להגיע לכל דרגא נשגבה בעולם.

היום אני 'מציאותי'

"זה היה פעם", מהרהר נחמן לעצמו. "אבל היום, היום אני כבר 'מציאותי', כבר עברתי את משובות הנעורים הללו... הרי אני מכיר את עצמי ואת האנשים שחיים כיום, ויודע להיכן שייך להגיע בדור שכוה. מן הסתם שייך עדיין לקיים את עצותיו של רבינו הק', שהרי הוא אמר 'האש שלי תוקד עד ביאת המשיח'. אבל אני לא מרמה את עצמי, היום קשה לחיות כמו פעם, העולם כבר התקדם... אולי אפשר באיזו שהיא פינה בלב לכסוף לשלמות, אבל לא צריך להפוך עולמות... רבינו מדבר אלינו בדור הזה, לאנשים עם סדר יום כמו שאנו רגילים ומכירים".

"ב"ה, אני מתבודד כמעט בכל יום, כבר זכיתי לעבור כמה פעמים על הליקוטי מוהר"ן, ואף פעם אחת על הליקוטי הלכות, וזהו, אין לי כבר הרבה מה לחדש... נדמה לי שאני מכיר פחות או יותר את התורות של רבינו, ואפילו ב'שיחות בעל פה' אני די מתמצא. לכן, לאחר שראיתי שכבר השקעתי ואלו הם התוצאות, אז אני משתדל לא להיות 'מדומיין', אני מכיר את המציאות, אני לומד ב"ה דף היומי (גמרא) עמוד היומי (ליקו"מ) ודף היומי (ליקו"ה), מתפרנס בכבוד, וזהו... אני לא מרחף באוויר, אני חי על הקרקע כמו אדם רגיל מהשורה".

מחשבותיו והרהוריו לא עצרו את השעון מלכת, ותוך כדי יושבו כך, מהורהר, הוא שומע לפתע את החון מתחיל בנעימה 'ברוך שאמר', הוא מזדרז, ומשתלב עם הציבור, כבר לא משנה לו כל כך, אם הוא זוכה לכוון בתפילה, העיקר שאת המילים הוא אומר, ולקראת שמונה עשרה הוא כבר אוהז עם כולם.

לאחר התפילה, באמצע הההליכה היומית הקבועה שלו, שמשום מה נקראת 'יקוד שאחר התפילה', פונה אליו חבריו ההולך לצידו בהצעה: מה אתה אומר, אולי כהכנה לפורים שמגיע עוד פחות מחודש ימים, נצא יחדיו לשדה? 'למה לא?!', הוא עונה. ולאחר דקות ספורות הם יוצאים מבית הכנסת, נכנסים לרכב ושם

זהו קשר שאין העולם יכול לראות ולגלות, ורק הצדיק האמת, שכבר כפה את יצרו בתכלית השלימות, והוא מעולם לא פגם אפי' פגם כל שהוא בהתרי"ג מצוות, רק הוא יכול לגלותו. הווי אומר, שכאשר האדם מרגיש שהתרי"ג מצוות הפכו אצלו לצמצום יבש והגבלה, בלי שום אור מעבר לאותם גבולות וצמצומים, העצה שלו היא להתקרב להצדיק האמת, והוא כבר יביא עליו את אותו 'אור רב מלעילא'.

'עד היום היה קשה לי', ממשיך חבירו הנהג. שהרי גם הצדיק הזה אין העולם כדאי לזכות לאורו, ואם כן מה נעשה כדי לזכות לתיקון הנצרך לנו כל כך. אך היום התחדש לי, כי בתוך התורה נמצא גם הפתרון לעניין זה בעצמו, 'כיצד נוכל בכל זאת להתקרב להצדיק, אפילו שאנחנו לא זכאים לכך'. כשהתשובה לכך היא 'הבקשה והחיפוש שנחפש את הצדיק הזה'. ורבינו מביא לכך את הפסוק 'אם הרב דומה למלאך ה' צבא-ות, תורה "יבקשו" מפיהו', כך גם רבינו פותח את

התורה, שצריך "לבקש" שלום, על ידי הצדיק ותורתו. "ולמעשה, הפתרון אותו נוכל לקחת לעצמנו" הוא מסכם, "שאנחנו צריכים להתחדש לחפש את הצדיק, ורק זה מה שלא יתן לנו להזדקן ולהתייבש".

ברסלב'ר מדורי דורות

נחמן שלנו, עומד משתומם, הוא כלל לא מבין מה חבירו רוצה ממנו, ושואל אותו: "אתה לא יודע שאני ברסלב'ר חסיד מבטן ומלידה, מצד אבי ומצד אמי, ואף מצד הורי זוגתי, כולם צאצאי חסידי ברסלב מכמה דורות... ולי אתה רוצה לומר שאני צריך לחפש את הצדיק האמת?!" הרי אני יודע בדיוק מי זה הצדיק האמת שבדור! אני יודע בדיוק היכן ציינו הקדוש, הייתי שם כבר לפני גיל שבע, כשהגבולות עוד היו סגורים למחצה. אני יודע בדיוק אילו ספרים הוא ותלמידו הקדוש חיברו, ואת חלקם אני מכיר אפילו בעל פה... אני אפילו נקרא על שמו, ואתה עוד אומר שאני צריך לחפש אותו?! מהיכן אתה לוקח את זה?!

יותר מכך אני יקשה עליך משיחה מפורשת מר' שמואל הורביץ בה הוא מתייחס לדברי מוהרנ"ת בהל' שבת ש'מי שלא יודע מי זה הצדיק האמת צריך לכבד את כל הצדיקים, ועל כך כותב ר' שמואל: אנו, אשרינו שאנו יודעים מתי שבת, כלומר, מיהו הצדיק בחינת שבת".

כמו יהודי טוב, עונה לו ידידו נהג הרכב אף הוא בשאלה: האם אתה מאמין שתלמידי רבינו הכירו את רבינו לפחות כמוך? ומשנענה בחיוב, הוא מזכיר לו את השיחה בחיי מוהר"ן: "ש'מעתי בשמו ש'אמר: אלו היינו רואין אוצר היינו רצים ב'נדיאי אליו, והיינו חופרים ומלכלכים עצמנו ב'רפש ו'טיט ב'שביל לחתר אחריו ולמוצאו. והלא אני אוצר של י'ראת ש'מים, ומדוע לא היינו להוטים ורצים אחריו ל'קבל" (את רצה). ואם לתלמידיו אמר כך רבינו, אנו לא כל שכין?!

"אם כן", שואל נחמן, "אז איך עושים את זה?!"

הוא פותח "בטעות" שיחות הר"ן, והנה הוא מגלה למול עיניו שיחה שכבר הוא לא בדיוק זוכר, שיחה קי"ט, וכך הוא קורא שם:

י'דעתי ש'יש בני אדם, ש'פשהם נופלים חס ושלום מעבודת ה', מ'כל-ש'פן ו'כל ש'פן אותן ש'נכש'לין ב'איזה מ'אונה ר'עה או ב'עברה חס ושלום, הם ש'ונאים ומתגרים במי ש'עוסק בעבודת ה' ורוצים להפילו חס ושלום, ומחלישים את ד'עתו מאד, ומבזים אותו בכמה לשונות, וגם אומרים לו ש'גם הוא י'פל כמו ש'נפל הוא ר'חמנא ל'צלן. כ'מו ש'ראיתי כ'מה מהח'סידים ש'ל ע'כשו, ש'לפני כ'מה ש'נים התחילו ק'צת בעבודת ה', ואחר-כ'ך נ'פלו ל'מה ש'נפלו, כ'ל א'חד לפי נ'פילתו ר'חמנא ל'צלן, ואחר-כ'ך כ'שראו בני ה'נעורים הר'פים בש'נים כ'שנתעוררו בעבודת ה', והתחילו להתפלל בהתלהבות ב'לב שלם ולהתמיד ב'למודו וכו', כ'אשר מצוי ע'כשו כ'מה בני ה'נעורים הכ'שרים המ'שתוקקים מאד ל'השם יתברך ומתחילים להתפלל ב'כל ל'ב ב'כונה גדולה וכו'. וכ'שרואים אלו הח'סידים ה'נפולים אותם הם ש'וחקים מאד מהם, ומבזים אותם, ומחלישים את ד'עתם מאד מאד, ואומרים להם ש'אין מ'מש בעבודתם וכו'. ו'כל זה מ'חמת קנאה, מ'חמת ש'הם נ'פלו, הם רוצים חס ושלום ש'גם הש'אר יהיו כ'מותם ר'חמנא ל'צלן. וב'אמת צ'ריך ש'יהיה ב'הפך כ'נ"ל.

זקנה מוקדמת בטדם עת

הוא נדהם, מחשבותיו עצרו לרגע, הרי זו ממש תגובה משמים למחשבות שהיו לו כלפי אותו בחור, רוצים להראות לו איך רבינו מתייחס לזה... פניו התרצנו בבת אחת, והוא החל לחשוב לעצמו: אולי אני אכן סובל מ'זקנה מוקדמת? כיצד נהפכתי לגוש עפר, איפה קברתי את כל הרצונות שלי? מדוע זנחתי את כל ה'ברען? מהי ה'יבשות' הזו שאוחזת בי?

באמצע הדרך, עצר אותם בחור וביקש טרמפ לכיוון השכונה הסמוכה. הנהג הציע לו לעלות לרכב, שמח במצוות החסד שה' זימן לידו מיד הבוקר.

ובינתיים, החלו דמעות מבצבצות בזוויות עיניו של נחמן, הוא מנסה להסתיר אותם, כדי שחבירו לא ישים לב, אך ללא הצלחה. וחבירו שואל אותו: מה קרה לך?! אני לא מכיר אותך בתור אחד שמתעורר בדמעות סתם כך באמצע היום, מה יש?! נחמן כבר לא יכול להתחמק והוא מספר לו את ההשגחה העליונה שאירעה עמו. החבר מתפעל ושואל אותו: אתה רוצה לשמוע את החלק השני של הסיפור המופלא שלך? 'בטח', הוא עונה.

אז מתחיל החבר לספר לו, שבדיוק היום הוא למד את התורה הזמנית 'תורה ל"ג קמא', והוא התבונן בנקודה הזאת עליה מדובר שם, והוא שם לב לכך שרבינו נתן כאן פתרון עמוק ושורשי לכל מחלות הזקנה והישנוניות.

רבינו מדבר בתורה שם על קשר שיש להקב"ה עם ישראל דרך צמצומים של תרי"ג מצוות, ורבינו מגלה שיש קשר יותר עמוק לה' עם ישראל, אולם,

נחמן עומד משתומם, הוא כלל לא מבין מה חבירו רוצה ממנו, ושואל אותו: "אתה לא יודע שאני ברסלב'ר חסיד מבטן ומלידה, מצד אבי ומצד אמי, ואף מצד הורי זוגתי, כולם צאצאי חסידי ברסלב מכמה דורות... ולי אתה רוצה לומר שאני צריך לחפש את הצדיק האמת?!" הרי אני יודע בדיוק מי זה הצדיק האמת שבדור! אני יודע בדיוק היכן ציינו הקדוש, הייתי שם כבר לפני גיל שבע, כשהגבולות עוד היו סגורים למחצה. אני יודע בדיוק אילו ספרים הוא ותלמידו הקדוש חיברו, ואת חלקם אני מכיר אפילו בעל פה... אני אפילו נקרא על שמו, ואתה עוד אומר שאני צריך לחפש אותו?! מהיכן אתה לוקח את זה?!

מספיק כח להנחיל לעם ישראל את הקשר הזה עם הבורא, ולכן הוא חשב שיצליח לנתקם מהשי"ת. אבל הצדיק האמת בכוחו הנשגב, בוודאי יכול ללחום עם המן בכל דור, מלחמה לה' בעמלק **מדור דור**. מוהרנ"ת גם מסביר שם יותר מכך, שכל מה שהסטרא אחרא עובדת בשירות המן-עמלק כדי להכשיל יהודים בלעבור על התרי"ג מצוות, המטרה העיקרית והסופית היא לגרום להם להרגיש מנותקים וכך לנתק אותם לגמרי מהשי"ת. אך כאשר יהודי מציית לצדיק האמת וגם לאחר שהוא פגם והתרחק מה', רח"ל, הוא לא מרפה וממשיך להרגיש קרוב וקשור להשי"ת, בזה עצמו הוא מכניע את קליפת המן עמלק.

אתם מתכוונים באמת?!

בשלב הזה, הצטרף לשיחה הבחור שהצטרף לטרמפ', הוא כבר הבין שגם הוא חלק מאותו השגחה עליונה שמתרחשת פה היום. ואחרי שהוא מתנצל כמובן, הוא מתערב להם בשיחה, ושואל: "אתם רציניים? יש צדיק בעולם שטוען שבעצם גם כאשר אני לא בדיוק מצליח לעשות רצון הבורא, אני אמור להאמין ולהרגיש שהשי"ת אוהב אותי גם במצב הזה, ולא זו אף זו, שאם אני חושב אחרת זה מגיע מקליפת המן עמלק?!" הרי בחיי לא שמעתי דיבורים כאלו... ואם זה אכן כך, אז איך לוחמים עם אותו המן עמלק?!"

הם מסבירים לו שהסיבה שהם נמצאים עכשיו ברכב, כיון שהם בדרכם לצאת אל מחוץ ליישוב, ולצעוק שם לה' שבזכות אותו צדיק רבינו הק' רבי נחמן מברסלב, נזכה להנצל מאותו קליפת המן עמלק, ומיד הוא מבקש להצטרף אליהם להתבודדות. בינתיים, החבר ממשיך את ביאור דברי מוהרנ"ת שם בהלכה: וזו הסיבה שפורים מותר בעשיית מלאכה. כי יום טוב 'פורים' הוא אף גבוה בבחינה מסויימת יותר משבת. כי 'פורים' מגלה לנו בעוצם ימות החול והרחיק מהשי"ת, את 'תורת הנסתר של הצדיק האמת', שעל זה מרמז מגילת 'אסתר' שקוראים אז.

בעצם גם בתורה ל"ג עצמה, ניתן לגלות את השייכות והסיבה של השכרות בפורים, כיוון שעל ידי זה אנו מגלים שגם המן כל חיותו מגיעה מהקדושה. אך אם יתגלה הסוד הזה כאשר אנחנו מפוכחים, זה יכול להביא לקרירות נוראה, כי ייתכן שיבואו אנשים לא ראויים ויורידו על ידי זה מהזהירות והיראת שמיים שמוכרחת להיות, כמו שהשי"ת ציווה, ואז זה עצמו עלול לתת כח להמן להמשיך לנתק יהודים מהשי"ת. לכן, רק כאשר מגיע אותו יום קדוש, שבו מתגלה האור במלוא תוקפו ועמלק נכנע, דווקא אז מותר לנו להשתכר, כי אז יש לנו את הכח לעלות לשם ולא ליפול ולהתרכק, ואז אנו נמשיך את האור על כל השנה כולה, שבכל מצב שרק יהיה, אנו נישאר דבוקים בהשי"ת, כי הרי זה כל המטרה שלו במה שציווה לנו את כל התרי"ג מצוות.

שלושת הצדיקים הגיעו לשדה, וכל אחד במקומו הוא התחננו לה' יתברך מעומק הלב, להניצל מקליפת המן עמלק ולזכות לקדושת מרדכי הצדיק. ■

איך ברסלב חסיד שבאופן כללי על פי הרוב הוא מציית לרבינו, מתחיל לחפש אותו? כתשובה פותח לו כבוד הנהג ליקוטי הלכות' בהלכה הידועה והמפורסמת שבהלכות שלוחין הלכה ה' אות ו', ומתחיל להקריא לפניו:

"כי אפלו מי שזוכה למצא לעצמו רבי או חבר אמת שקבל מצדיקי אמת דברי אמת המועילים לנפשו באמת, אף על פי כן עדין צריך לחפש הרבה בכל יום, כי אפלו אם היו כבר מעשיו מתקנים כראוי צריך גם כן לחפש עוד ועוד, כי ידוע שאין האדם עומד וכו'. וכתבי, "לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותה מאד". מפל שכן וכל שכן שרב ורב מעשיהם אינם עולים יפה, בפרט בעתים הללו פאשר יודע כל אחד בנפשו, על כן צריכין תמיד לחפש ולבקש הרבה אחרי הצדיק האמת שיש לו בחינת רוח הקדש הנ"ל, כי בודאי אין החפוש והבקשה אחרי גוף הגשמי של הצדיק כי אם אחרי רוח הקדש שלו שעל ידי זה עקר ברור המדמה, שזה תקונו, וזה צריכין לחפש ולבקש תמיד, כי ממה נפשך אם לא מצאו עדין כלל בודאי הוא צריך לילך על ידיו ועל רגליו לבקשו ולחפשו בכל כחו בכל העולם כלו מקצה ועד קצה כל ימיו אשר הוא חי על פני האדמה אולי יוכל למצא חיי נפשו לנצח, על כל פנים יום אחד או שעה אחת לפני מותו

ואם כבר נדמה לו שמצא את הצדיק האמת, בודאי זה צריך לבקש ולחפש עוד יותר ויותר, כי יכול להיות שהוא יושב אצל הצדיק ועדין אורו חשוף אצלו ואינו מרגיש נעימות אמתת עצותיו הקדושים וכו', ומחמת זה הוא רחוק עדין מתקונו, וכמו שמבאר בהתורה ויהי הם מריקים בסימן י"ז מזה, עין שם. כי עקר החפוש הוא אחר הרוח הקדש של הצדיק כנ"ל. ולזה צריכין יגיעה גדולה וחפוש הרבה עד שימצא. ואם יחפש באמת בודאי ימצא, כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו ויגעיטי ומצאתי תאמין וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה".

עמלק נלחם באהבה שבדעת

קעת נחזור לתורה הזמנית! מדברי מוהרנ"ת בהלכות פורים הלכה ד' על תורה ל"ג שהזכרתי, יוצא, שזה עיקר המלחמה עם המן עמלק. לא מפריע לעמלק שיהודי קשור לה' בתוך הימים והמידות - היינו בתורה ומצוות, [המלחמה נגד זה, בא כבר ממילא על ידי שאר הקליפות שמקבלים כח מעמלק], אלא הוא נלחם בעיקר על הקשר העמוק יותר שיש לעם ישראל עם השי"ת, אותו 'קשר של שלום' שיתגלה בשלמות לעתיד לבא. לכן המן טען בפני אחשוורוש על הפיזור והפירוד שיש בתוך כלל ישראל בזמן הגלות. כי הוא רצה להראות שמרדכי הצדיק, שמרמז על הצדיק שבדורינו אין לו

הוא נדהם,
ומחשבתו
עצרו להע,
הרי זו ממוש
הגובה משמים
למחשבות שהיו
לו כלפי אותו
בחור, הוצים
להראות לו מה
רבינו חושב
על זה... פניו
התדענו בבת
אחת, והוא החל
לחשוב לעצמו:
אולי אני אכן
סובל מי זקנה?
מוקדמת?

נפשי בשאלה | מתלווים לבני הנעורים בשבילי החיים + עם ר' א. ליפער | עריכה: שמעון שפירא

אני לא מוצליח לשתות יין בכלל, מזה יהיה איתי?!

שאלה:

שלום וברכה.

ימי הפורים ממשמשים ובאים כבר, וניחוחם המשכר כבר מורגש בכל פינה. כמו כל בחור ברסלב'ר גם אני מתכוון כבר בתפילה וכיסופים לקראת היום הקדוש, מרבה בשמחה כיאה וכיאות, אבל עננה כבדה מעיבה על ליבי שעה שאני נזכר ביום הקדוש שמתקרב ובא במהירות. בתור חסיד נאמן, היודע את מעלת השתייה בפורים, אני מנסה בכל שנה לקיים את מצוות עד דלא ידע בכל כוחי, כבר מיד בתחילת הפורים לוגם אני מאותו משקה מר, שאיני מורגל כלל לשתותו, הכל במסירות נפש ממש. אבל אחרי כמה כוסות בודדות אני מקיא מיד, ואחר כך אני לא מצליח להכניס אפילו טיפת יין לפי. לצערי, כל הפורים מסתובב אצלי סביב הלחץ מכך שאני צריך לקיים את הע'ד דלא ידע' אך ללא הצלחה. אשמח אם תוכלו להאיר את עיני בעניין חשוב ונצרך זה, שאני וכמוני הרבה מבני גילי נבוכים בו מאד.

תשובה:

איחא בשיחות הר"ן שיחה קנ"ה "הוכיח אותי הרבה להיות בשמחה דייקא בשבת". רבי נתן מספר כיצד רבינו ציווה והזהיר אותו להיות בשמחה בשבת. אך מוהרנ"ת, מרוב יראתו וחרדו לקיום את ציווי רבינו, החל לדאוג איך יוכל לקיים דבר שנראה בעיניו קשה עד מאד. ורבינו מיד אמר לו 'עכשיו יש לך עוד דבר על מה להיות בעצבות בשבת, על זה עצמו שאינך זוכה להיות שמח...'. לאחר מכן סיפר רבי נתן שרבינו כיוון למחשבתו ולדאגתו מכך. רבינו רצה ללמדו שלא צריך להכניס לעצבות מכך שלא הולך לאדם בעבודת השם כפי שצריך. בפרט בעניין זה של השמחה, שבגלל שלא הולך השתייה והשמחה כמו שרוצים שיהיה, אפשר ליפול לעצבות ולהפסיד את כל הפורים.

עוד מובא בשיחות הר"ן שיחה ב': "...דרכי, כשבא היום אני מוסר כל התנועות שלי ושל בני התלויים בי על השם יתברך שיהיה הכל כרצונו יתברך... וכן כשמגיע שבת או יום טוב, אזי אני מוסר כל ההתנהגות, וכל העניינים והתנועות של אותו השבת או היום טוב להשם יתברך, שיהיה הכל כרצונו יתברך.

כשאנו מתבוננים בשיחה הזו צפה ועולה קושיא. הרי מה ההבדל בין שבת ויום טוב ליום חול רגיל, הרי גם בכל יום רגיל מסר רבינו את עסקיו להשם, ואם ממילא ה' עושה הכל, אז למה צריך לפרט בנפרד את שבת ויום טוב? אלא אפשר ללמוד מכך, שישנו צורך מיוחד לפרט את העובדה שמגיע שבת קודש, כי לאדם עול שהוא סוחב על עצמו ממצוות היום הקרב, וגם אותם הוא צריך למסור לה' שינהיגהו כרצונו לבד.

וכעת לענייננו, הנה מגיע יום הפורים, וכל בחור, ובפרט ברסלב'ר, שזכה לדעת דבר ושנים בשגב גדולת הימים, הרי שליבו בוער לזכות לקדושת היום, הוא רוצה לקבל ולשאוב מלא חפנים מההשפעות הגדולות הנשפעים בימים אלו. וממילא מתחילים גם הבלבולים... הלב סתום וכל הרגשות כבויים אצלו, לכן צריך במיוחד בימים קדושים אלו למסור לפני זה את כל התנועות, העסקים, העניינים, להשם יתברך, שיהיה כרצונו. ובפרט מצווה זו של 'עד דלא ידע' שכל המצווה זה לבטל את עצמו לגמרי, שלא יהיה לו שום שכל ודעת עצמית רק רצון השם. בוודאי שצריך למסור את כל השתייה והשמחה להשם, שיהיה כרצונו, בלי לחץ ומתח רק כפי שהשם ינהיג אותו.

ראב"ן ז"ל מביא בח"י כללים (כלל ד) שרבינו המשיך את התיקונים של התורות שגילה, יחד עם התורות עצמם. וכן הדבר נוהג בעניין השכרות בפורים שכל המצווה זה להגיע ל'עד דלא ידע' דהיינו להתבטל לגמרי, ולהבין שאין אנו מבינים כלל, כי באמת גם 'ארור המן' זה מהשם, וכל הרע נמשך אף הוא מאתו יתברך. לכן, עלינו לגשת למצוות השכרות בלי שום רצונות עצמיים, ובלי להיות בלחץ כל הפורים ש'יצליח לנו השכרות'. אלא רק לנסות כל אחד כפי מה שהולך לו, מתוך ביטול להנהגת השי"ת.

כמובן, כדאי מאד להתפלל הרבה לפני יום טוב שנזכה לשמחה, לאור של פורים ולהשגה הגדולה של עד דלא ידע. וכלשון רבי נתן בתפלה ל"ז. אבל כל זה אך ורק עד לפורים, כי ביום טוב עצמו צריך להתעקש להיות בשמחה עצומה: אני שמח איך שהשם ינהיג את הפורים שלי. בין אם אוכה לשתות עוד טיפת יין, ובאותה מידה גם כל הקאה שתבוא עלי. רק להיות שמח בשמחה שאין לה קץ.

כאשר אכן ניגש למצוות השכרות במבט שכזה, אז בוודאי נזכה להארה של עד דלא ידע באמת.

המשך בעמ' 23

בשנתו את טעמו

מה המקור לעצת
'מיני דשטותא'?

מה הסוד שלה?

מה המטרה שלה, וכיצד
עושים בה שימוש נכון?

על כך, ועוד,
במאמר שלפניכם:

בעמדנו בחודש אדר וימי הפורים הקדושים, אשר
נזקקים כל ישראל להרבות או בשמחה גדולה מאד,
ועושים או כל מיני צחוק ושהוק בשביל להרבות
השמחה.

(ליקוטי הלכות, נפילת אפים ד, ה)

וכפי שאף מזהיר מוהרנ"ת את בנו ואת כל אנשי
שלומנו:

ועתה בני שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך,
ותשמח עצמך בכל מה דאפשר, בפרט כי ימי אדר
נכנסין, שצריך להרבות בשמחה. ותתחיל מעתה
לעשות אחשורוש שפיל וקבצן ועשר שפיל, וקבצן
והרף שפיל, ושאר מיני שפיל וצחוק, וגם מוסר
כתב זה רבי נחמן וכל אנשי שלומנו, בלם חובה
מטלת עליהם להרגיל בשמחה, על ידי כל מיני מלי
דשטותא, ובפרט בפגורים בעצמו תהיה אף שמח.

(עלים לתרופה, מכתב מיום א' תרומה תקצ"ג)

אמרנו בלבנו, שהזמן גרמא לברר וללבן ענין עצה זו
- עצת ה"מילתא דשטותא" - שורשה ומקורה, צורתה
ותועלתה, ולסקל ממנה כמה שיבושים שחדרו לתוכה.

"מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד"

ובכן:

מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר
להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כוח.

(ליקוטי מוהר"ן תניינא, כד)

א. שפיל - הצגה. ומזכיר כאן כמה סוגי הצגות ומשחקים. ומסופר
בשיש"ק: "רבי נחמן טולטשינער ז"ל המכונה 'נשקע' סיפר לרבי
לוי יצחק שדודיו היקרים רבי מיכל ורבי דוד צבי בני רבי יצחק בן
מוהרנ"ת, היו משחקים בפורים במשחק מיוחד שהיה נקרא בשם
'אחשורוש שפיל' וקבצן ועושר שפיל, 'משחק אחשורוש' ומשחק
'הקבצן והעשיר', וזה היה משחק שצריך לזה הרבה חכמה" (שיש"ק
ד, תע).

מילתא דשטותא

ומאחר שה'עצבות' מתגברת על האדם עד למאד,

פי טבע האדם למשך עצמו למרה שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא יסורים.

(שם)

לכן, אנו מוכרחים להשתמש בכל האמצעים לבוא לשמחה, "ואפילו במילי דשטותא". וכלשון רבינו:

על פן צריק להכריח את עצמו בלח גדול להיות בשמחה תמיד, ולשמח את עצמו בכל אשר יוכל, ואפילו במילי דשטותא!

(שם)

בתורה נוספת בליקוטי מוה"ר"ן, חוזרים הדברים ונשנים:

והעקר להיות בשמחה תמיד. וישמח עצמו בכל מה שיוכל, ואפילו על ידי מילי דשטותא, לעשות עצמו כשוטה ולעשות עניני שטות וצחוק או קפיצות ורקודים, כדי לבוא לשמחה, שהוא דבר גדול מאד.

(ליקוטי מוה"ר"ן תניינא, מח)

אם בליקוטי מוה"ר"ן כותב רבינו שעל האדם לשמח את עצמו "אפילו" במילי דשטותא - לשון המעיד על כך שעצה זו אינה נמצאת בעדיפות ראשונה, כמובן - הרי שמשיחותיו עולה ש"על פי רוב" מוכרחים להשתמש בעצה זו.

וכלשונו ב'חיי מוה"ר"ן:

ועל פי רב צריכין לשמח את עצמו במילי דשטותא, לעשות עניני צחוק ומלתא דבדיחותא כדי לשמח את עצמו בפה דאפשר. ועל פי רב אי אפשר לשמח את עצמו כי אם על ידי זה, פי המרה שחורה והעצבות מתגבר על האדם יותר מן הכל, וקשה לשברה יותר מכל המידות, ומקת להאדם מאד יותר מהכל.

(חיי מוה"ר"ן, תקצג)

כך גם ב'ליקוטי עצות', כותב מוה"רנ"ת כמה וכמה פעמים:

גם בפה פעמים צריכין לשמח את עצמו על ידי מילי דשטותא, מילי דבדיחותא, ומרפוי צרות האדם, שסובל כל אחד בגוף ונפש ומזון, על-פן על פי רב אין יכולין לשמח את עצמו כי אם על ידי מילי דשטותא, לעשות עצמו כשוטה כדי לבוא לשמחה, שכל החיות בגוף ונפש תלוי בזה.

(ליקוטי עצות, שמחה כט)

וצריד לשמח את עצמו בכל מיני עצות, ועל פי רב על ידי מילי דשטותא דיקא.

(שם, ל)

יבקר מבאר שעל פי רב אי אפשר להיות בשמחה כי אם על-ידי מילי דשטותא.

(שם, לה)

אם לא די בכך - הרי שבאחת משיחותיו התבטא רבינו, שלפי מצבנו הקשה, "אי אפשר לבוא לשמחה" כי אם על ידה, "ורק על ידי זה באים לשמחה..."

ב. עיי'ש שמציין בהערותיו, את המקורות לכל עצה ועצה מאלו החמישה.

ואמר פי לזכות לשמחה, זה קשה וכבד להאדם לזכות לזה יותר משאר כל העבודות. ענה ואמר: כפי הנראה, 'שאי אפשר' לבוא לשמחה כי אם על ידי עניני שטות, לעשות עצמו כשוטה ולעשות עניני צחוק ושטות וכי' כמבאר במקום אחר, 'רק' על ידי זה באין לשמחה!

(שיחות הר"ן, כ)

בליקוטי הלכות, אף מצטט מוה"רנ"ת את לשונו של רבינו באידיש, וכותב:

פי איתא בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות כמה אזהרות גדולות שצריד האדם להרגיל את עצמו להיות בשמחה תמיד, ואיתא בדברי התקדושים שאי אפשר להיות בשמחה כי אם על ידי מילי דשטותא דיקא. שעושיין עצמן כשוטה ומשמחין את עצמן במילי דשטותא. פי מחמת שטבע האדם נמשך אחר העצבות מאד, פי כל אדם מלא יסורים ויגזנות פידוע לכל אחד ואחד, על פן צריכין להכריח את עצמו בכל הפחות להיות בשמחה, ועקר השמחה אי אפשר להיות כי אם על ידי מילי דשטותא. כמו ששמעתי מפיו ז"ל שאמר בזה הלשון: "סע האט א פנים אז מע קען מער ניט פרייליך זיין, נאר מיט נאריש מאכין זיך!" [= הדבר נראה שאי אפשר להיות בשמחה אלא על ידי שעושה עצמו כשוטה]. וכן דבר עוד מזה כמה פעמים.

(ליקוטי הלכות, נפילת אפס, ד, ה)

על אף שישנם כמה דרכים ועצות כיצד להתנהג בזמנים בהם הלב 'אטום' ומבולבל מלהרגיש היטב את השמחה האמיתית" - וכפי שמונה אותם רבי אברהם ב"ר נחמן בקצרה בתפילתו:

והיה בעצרי שגם בעת שלפי אטום ומבלבל מלהרגיש היטב את השמחה האמיתית, היה בעצרי שאמשיכה עלי על ידי: [א.] מילי דשטותא [ב.] ועל ידי רקודין ושאר תנועות בגוף, [ג.] ועל ידי שאעשה עצמי כאלו אני שמח, [ד.] ועל ידי קול הנגינה המביאה את השמחה בלב, [ה.] ועל ידי דבור שאדבר הרבה את דברי השמחה בפה, שגם זה מביא את זכרון השמחה בלב תמיד.

(כוכבי אור, ששון ושמחה, תפילה ג)

אעפ"כ, ע"פ רוב אנו מוכרחים להשתמש עם עצת המילי דשטותא, וכפי שמדגיש מוה"רנ"ת בכמה וכמה ממכתביו שעצה זו היא העיקרית בין שאר העצות והדרכים.

והרי כמה ציטוטים ממכתביו:

ביותר אפה צריד לרוז עצמה ולחוק עצמה להיות רב היום ככלו בשמחה וחדוה, לחוק עצמה לפקח דעתה לשמח עצמה בכל הדרכים ששמעת מפני, הן בהנקה טובות, הן בפה שזכינו לידע מאור בזה, ובפה שלא עשני גוי, 'והעקר' במילי דשטותא ובדיחותא.

(עלים לתרופה, מכתב מיום ב' בהעלותך תקצ"ז)

ועתה בני כבר שמעת הרבה כמה וכמה צריכין לחוק את עצמה בשמחה ... למען השם תחוקו עצמכם בכל הדרכים שדברנו, 'ובפרט' במילי דשטותא ובדיחותא.

(שם, מכתב מיום ה' וחי תקצ"ב)

והעקר שתרגיל עצמה נפשך בכל עז בכל מיני דרכים ועצות

"בשנותו את טעמו לפני אבימלך"

שְׁשֻׁמְעָה, 'בְּפָרַט' בְּמִלֵּי דְשִׁטוּתָא וּבְדִיחוּתָא.

(שם, מכתב מיום ו' ויקהל תקצ"ב)

שְׁמַח בְּנֵי וְאֵל תִּתְעַצֵּב, וְשִׁמַּח נִפְשָׁךְ בְּכָל נִקְדָּה וּנְקָדָה טוֹבָה, 'בְּיֹתֵר' בְּמִלֵּי דְשִׁטוּתָא בְּיָדוּעַ לָךְ.

(שם, מכתב מיום ערב שביעי של פסח תקצ"ב)

וּבְיֹתֵר תִּתְחַזֵּק בְּכָל כִּחַךְ בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת לְשִׁמַּח נִפְשָׁךְ בְּכָל מַה דְאִפְשָׁר, 'וּבְפָרַט' בְּמִלֵּי דְשִׁטוּתָא.

(שם, מכתב מיום א' ראה תקצ"ג)

שכן, לפי גודל התגברות העצבות והמרה שחורה, ועוצם הקושי והכבדות לבוא לשמחה,

אשר תתגבר על האדם כבדות הדבר הזה, מעצם ההרפתקאות העוברים על כל אחד בגוף ונפש, וההתנבחות גדול ועצום כל קה עד שצורכים להשתדל בזה במקטירות נפש ממש.

(כוכבי אור, ששון ושמחה, פתיחה)

אנו מוכרחים להשתמש עם עצה זו של 'מילי דשטותא', כדי להיחלץ ממרירות גלות היגון ואנחה ולבוא לששון ושמחה.

כי במקטירות הגלות בשמתגבר העצבות ביותר, זהו 'עקר' העצה - לעשות מילי דשטותא כדי לשמח את נפשו במקטירות בזה!

(ליקוטי הלכות, הודאה ו, נז)

ומגדל מרירות וצרות הגלות המור הזה בגוף ונפש וממון, 'אי אפשר' להיות בשמחה כי אם על ידי מילי דשטותא דיקא!

(ליקוטי הלכות, נפילת אפים ה, ה)

לפעמים, העצבות גדולה כל כך, עד שמוכרחים לבלות אף "כמה שעות בכמה מילי דשטותא ובדיחותא"... כפי שכותב מוהר"ת לבנו:

ויאמין לי באמת שכל מה שכתבת אינו חדוש אצלי בלל, כי כאלה ממש עבר עלי פמה פעמים, ונמשך זמנים הרבה, שנדמה לי שאי אפשר להיות יום אחד ואפילו שעה אחת... וכמה שעות הכרתי בלילות בכמה מילי דשטותא ובדיחותא.

(עלים לתרופה, מכתב מיום א' וישב תקצ"ד)

ולפעמים אף "נצרך מאד מאד בלי שיעור" להתגבר "בשחוק גדול מאד מאד איזה שעה רצופה"... כפי שמספר מוהר"ת בימונו:

ונסענו ממש ובאנו לטשערין לעת ערב והתפללתי מנחה על העגלה. וקדם מנחה הייתי בתחילה בעצבות מאד וספרתי קצת צערי לפני רבי גרשון ורבי מנדיל הצ"ל ונחמו אותי קצת ואמר: הלא רבנו ז"ל אמר שאתם שוחקים מפל העולם וכו', ואחר כך התחלנו לשחוק אני ורבי גרשון, והתנבחנו בשחוק גדול מאד מאד איזה שעה רצופה, ועל ידי זה שמחתי עצמי קצת, וזה היה נצרך לי אז מאד מאד בלי שיעור.

עצה זו של 'מילי דשטותא', מקורה למעלה בקודש, משנים קדמוניות. כשהראשון שהשתמש בעצה זו, היה: דוד המלך, "בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך" (תהלים לו, א).

היה זה בברחו מפני שאול, נקלע לגת', והגיע ליד ארמונו של אכיש, אחיו של גלית שֶהָרְגוּ דוד.

ויקם דוד ויברח ביום ההוא מפני שאול, ויבא אל אכיש מלך גת. ויאמר עבדי אכיש אליו הלא זה דוד מלך הארץ, הלא לזה יענו במחלות לאמר הפה שאול באלפיו ודוד פרקבתי. וישם דוד את הדברים האלה בלבו, וירא מאד מפני אכיש מלך גת.

(שמואל א כא, יא-יג)

וכאשר כלתה אליו הרעה והיה בסכנת חיים, ריחם עליו ה' ושלח לו עצה נפלאה:

וישנו את טעמו בעיניהם ויתהלל בידם, ויתנו על דלתות השער ויזרד רירן אל זקנו.

(שם, ד)

ויתהלל בידם - עשה מעשה סבלות והוללות. ויתנו על דלתות השער - שהיה פותב דלתות השער או משרט שרשיות. ויזרד רירן אל זקנו - הוא ריר הרזק היצא מהפה. (רד"ק, שם)

ואכן, העצה פעלה את פעולתה.

ויאמר אכיש אל עבדיו: הנה תראו איש משתגע, למה תביאו אותו אלי. חסר משגעים אני כי הבאתם את זה להשתגע עלי?! הנה יבוא אל ביתי?!

(שם, טו-טז)

אמר בפחדו שהיתה אשתו ובתו משגעות, ולזה אמר וכי חסר משגעים אני?! רצה לומר: וכי אני די לי במשגעות אשר בביתי, עד שהבאתם גם את זה להשתגע אצלי.

(מצודות דוד, שם)

באותה שעה, התיישה לדוד תמיהה שתמה לפני הבורא יתברך, זמן רב לפני אותו מאורע:

אמר דוד להקדוש ברוך הוא: כל מה שעשית יפה עשית, חוץ מן השטות הזו! אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, מה הנאה יש לעולם מן השטות הזו, שאדם מהלך בשוק ומקרב פסולתו, והתינוקות רצין אחריו ומשחקין עליו, זה נאה לפניך?!

אמר ליה הקדוש ברוך הוא: על שטות אתה קורא תגר? חיה שתתקרה לה! וכן אמר שלמה "פז לדבר יתבל לו"... אמר לו הקדוש ברוך הוא: [עוד יבוא יום אשר] תצטער ותתפלל עליה עד שאתן לך מפנה.

(מדרש תהלים, מזמור לד)

ואכן, בהגיעו אל אכיש מלך גת,

(ימי מוהר"ת ח"ב, לב)

ג. כמה נפלא הדיוק שדייק אחד מאנשי, שעל אף השחוק ה"גדול מאד מאד", לא בא אלא ל"קצת" שמחה. שכן, הצחוק עצמו אינו שמחה כלל, אלא אמצעי להגיע אליו, וכפי שיתבאר להלן א"ה. האמת, שגם אצל יוסף הצדיק עצמו נמצאו כעין זה, ששימח את עצמו בקפיצות וריקודים [השייך לענין 'מילי דשטותא'] "וכמו שאיתא במדרש על פסוק 'ויהי איש מצליח' שהוא לשון 'מפוז ומרקד', שגם בעבודתו בבית הסוהר היה מפוז ומצליח לשמח נפשו. כי עיקר העצה לשמח נפשו במילי דשטותא, כמו שמבאר בדברינו הרבה בזה" (ליקוטי הלכות, הודאה ו, לו, ועיי"ש עוד בסעף ב"ז).
 ה. שמו היה 'אכיש', אלא שנקרא 'אבימלך', כמו שאמרו חז"ל ומבאר ברש"י: "לפני אבימלך - כך כל מלכי פלשתים נקראים, וכל מלכי מצרים 'פרעה'. ואף על פי ששמו 'אכיש', קורין לו 'אבימלך'. ומדרש אגדה, שהיה צדיק כאבימלך (שנכתב בתורה אצל שיה) שלא רצה להרגו, ואנשיו אומרים לו 'הלא זה דוד מלך הארץ', כדאיתא במדרש תהלים" (רש"י, תהלים לד).
 ו. 'במדרש תהלים' מסופר שהוא כתב על שערי הארמון: "אכיש מלך גת חייב לי מאה ריבוא, ואשתו חמישים ריבוא".

בחינת השכינה שהיא שמחתן של ישראל כנ"ל.
(ליקוטי הלכות, נפילת אפים ד, ו)

והמצאותו של דוד אצל אכיש מלך גת, מסמלת את התגברות העצבות "בעת תוקף הגלות".

ועל פן בעת שפא דוד ביד הפלשתים בגלות ותפסו אותו והביאהו לפני אבימלך ורצו לנקם בו, וראה דוד שאי אפשר להתגבר עליהם ולצאת מהם כי אם על ידי שמחה, שעל ידי זה עקר ההתגברות על הקלפות והספרא אחרא שהם בחינת עצבות כנ"ל. אבל בעת תקף הגלות שמתגברין במרירות השעבוד ואינם מניחים לשמחה, ואם כן מאין יבוא עזרנו?! כי אי אפשר להמלט מהספרא אחרא כי אם על ידי שמחה, ולשמחה אי אפשר לזכות מחמת תקף ההתגברות בגלות.

(שם)

עד אשר "חנן ה' אותו בעצה הזאת" של מילי דסטותא, אשר על ידה ניתן להיחלץ ולהימלט מהעצבות והמרה שחורה גם בגלותנו המר הזה. שכן:

דוד המלך שהיה שמחתן של ישראל, כשנפל בגלות ביד הספרא אחרא שהם הפלשתים, חנן ה' אותו בעצה הזאת שעשה עצמו כשזוהי ממש ועשה מעשה שטות ושגגון ממש והוריד רירו על זקנו וחתו על דלתות השער וכו', ועל ידי זה נמלט מידם. כי על ידי מילי דסטותא דיקא באים לתוף שמחה, שעל ידי זה נצולין מהם. כי עקר ההתגברות עליהם הוא על ידי שמחה, ואי אפשר בגלות לשמח כי אם על ידי מילי דסטותא דיקא כנ"ל.

(שם)

ואכן, 'ממנו ראו וכן עשו' גדולי ישראל לדורותיהם. וכפי שכבר מצאנו אצל התנאים והאמוראים, שהיו מקדימים לפני הלימוד לומר מילי דבדיחותא.

פי הא דרבה - מקמי דפתח להו לרבנן, אמר מילתא דבדיחותא וקדחו רבנן, וילבסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא.
(שבת ל ע"ב, פסחים ק"ח ע"א)

וזה בחינת מילי דבדיחותא שהיו נוהגים התנאים ואמוראים הקדושים קדם הלמוד, כדי לבוא לשמחה על ידי מילי דבדיחותא שהם מילי דסטותא דיקא. וזהו בחינת מה שכתוב בזה הקדוש (ויקרא דף מ"ז) שרוב המגונג סבא הוה מסדר קמי חב"אי פרקא דמילי דסטותא.

(שם, ה)

וכך גם אצל גדולי צדיקי החסידות, היו 'בדחנים' שתפקידם היה לבדח ולשמח את רבם, ולחלצם ממצר היגון והמרירות המתגברת עליהם".

וזהו הענין מה שהיו נוהגין כל הצדיקים הגדולים המפורסמים שהיו בנימינו, שעל פי רב היה להם אנשים

באותה שעה נתרא דוד, ואמר "יום איך אני אלקי אבטח". התחיל מבקש דוד ומתפלל, ואמר: רבנו של עולם, ענני. באותה השעה אמר ליה הקדוש ברוך הוא: מה אתה מבקש? אמר לפניו: תן לי מאותו השטות שבראת! אמר לו הקדוש ברוך הוא: לא אמרתי לך "כו לדבר יחבל לו", והשטות אתה מבקש. לכה נאמר "לדוד בשנותו את טעמו".

(שם)

וכשהועילה לו השטות, וניצל על ידה מאבימלך, פתח בשירה וחיבר את המזמור "לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך".

באותה שעה שמח דוד שמחה שיצא לו השטות מתוך השמחה, ועשה את השירה הזאת באלפ"א בית"א. אמר להקדוש ברוך הוא: כמה טובה היא השטות! דכתיב "אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפני", בעת חקמה ובעת שטות.

(שם)

ככל סיפורי התנ"ך, יש גם בסיפור זה סוד עצום, והוראה הנוגעת לכל אחד מאתנו, לדורות עולם.

כי התורה היא בכל אדם ובכל זמן, וכל אחד ואחד מישראל, מי שרוצה לכנס בדרך הישראלי באמת, בדרך הקדש בדרך האמת. עוברין עליו כל הגליות וכל המלקומות והספורים המבארים בכל התורה בלה ובבניאים ובבתיבים. כי כל אחד מישראל פלול מכל התורה, וצריך שיעברו עליו כל המלקומות... המבארין בכל התנ"ך, הפל צריך לעבר על כל אחד ואחד מישראל.

(ליקוטי הלכות, אונאה ג, א)

כך שגם סיפור זה עובר "על כל אחד ואחד מישראל"; כל אחד מאתנו נקלע ביום מן הימים אצל אכיש מלך גת, והדרך היחידה להימלט ממנו היא 'בשנותו את טעמו'...

וכך מבאר מוהרנ"ת סוד סיפור זה:

'דוד' הוא השמחה, ומלחמתו עם שונאיו היא מלחמת השמחה עם העצבות.

כי דוד המלך הוא בחינת מלכות דקדושה, שהוא בחינת השכינה שהוא בחינת מלכות דוד משיח בידוע, שהוא בחינת שמחה. ועקר המלחמה של דוד עם הספרא אחרא והקלפות, היה רק לשבר העצבות ולזכות לשמחה. שגוהו בחינת עשרה מיני נגינה שהמשיך דוד בעולם על ידי ספר תהלים שפלול מכל העשרה מיני נגינה שהם בחינת שמחה, כמו שכתוב עלי עשור ועלי גבל וכו' כי שמחתני ה' כפעלך וכו'. וכן מבאר בזה הקדוש שדוד המלך עליו השלום הוא 'בדחא דמלכא', שאפלו בעת שהתנדב על חטאו בשבירת לב לא עזב את דרכי בדיחותו, פמבאר שם בזה עין שם. כי דוד הוא בחינת מלכות דקדושה שהיא

ז. וכבר דנו המפרשים מהו אותו 'מילתא דבדיחותא' שהיה אומר להם, ובודאי לא היה אלא לפי מדרגתו הגדולה, ולא בדיחות פלולת של המון העם ח"ו, ואכמ"ל.

ח. שכן, במידה מסוימת, נמצאים הצדיקים במלחמה קשה יותר עם העצבות. וכמואב ב'שיחות שאחר הסיפורי מעשיות': "מעשה היה בצדיק אחד שנפל עליו עצבות וכבדות גדול. והעצבות והכבדות כשמתגברת על הצדיק, היא קשה מאד עליו, כי עליו מתחזקת יותר ויותר!".

ובמיוחד היו זקוקים לכן הצדיקים הגדולים, אשר לבם היה נשבר בקרבם מצרות הגלות ומגעועים לביאת הגואל, וכפי שהאר"ך בזה הרה"ק ממונקאטש וכתב: "וע"כ שמענו וראינו אצל הצדיקים מתלמידי הבעש"ט ז"ע שהיו מאנ"ש מהם בדחנא דמלכא (מאן מלכי רבנן) ובעת שראו כי רבם נעצב ונתמרמר מאד הגידו מילתא דבדיחותא כדי לחזק את לבם ושלא יפרח רוחם ח"ו מרוב צערם וראשם נמלא מצרות ישראל וגלות השכינה ונודל הגעועים על ביאת גואל צדק

במליון דעלמא, שהם מליון דשטותא. על פן, מי שרופה
לבוא לשמחה, לשלח בקדושת ידוהו במה שזכה להיות
מזרע ישראל ולא עשני גוי, אי אפשר לבוא לשמחה כי
אם על ידי מילי דשטותא דיקא, כי לשם נפלה השמחה
מחמת גלות השכינה שהיא שמחתן של ישראל כנ"ל.

(ליקוטי הלכות, נפילת אפים ד, ה)

השכינה / השמחה גלתה למקום הקליפות והשטות,
ועל ידי שאנו עושים 'מילי דשטותא' אנו יורדים למקום
גלות השכינה, ומעלים אותה משם, ומחזירים אותה
למקומה ושורשה!

ועל פן איש הישראלי בשמחה את עצמו על ידי מילי
דשטותא, אזי נעשה מזה תקון גדול, בחינת עליית ניצוצי
השכינה מגלותה! כי מעלה ניצוצי השמחה מן הגלות,
מאחר שהיא בא לשמחה על ידי מילי דשטותא אלו.

כי תקף כשאישי ישראל הוא בשמחה, תקף חרף ועלמה
השמחה למקומה ושרשה שהיא אצל ישראל לשם שרש
השמחה האמתית. כי ישראל יש להם לשלח כל ימיהם
בכל מיני שמחה בלי קץ וסוף, מאחר שזכינו להאמין
בה' ובמשה עבדו ובתורתו הקדושה וכו'. כי מקור נשמת
ישראל הוא בבחינת שמחה, שהיא השכינה שהיא
שמחתן של ישראל לשם שרש נשמתנו, כמו שכתוב
"העמסים מני בטן הנשאים מני רחם", שישאל הם חלק
מהשכינה שהיא השמחה.

(שם)

אמור מעתה:

ה'מילי דשטותא' עצמם שייכים לקליפות ולסטרא
אחרא, שכל עניינם שחוק והבל. וכל הזדקקותנו אליהם,
הוא רק כדי להעלות את השמחה מגלותה, ולבוא לשמחה
אמיתית, לשמוח בכך "שזכינו להאמין בה' ובמשה עבדו
ובתורתו הקדושה".

כך שעצה זו אינה מיועדת אלא למי "שרוצה לבוא
לשמחה, לשמוח בקדושת ידותו במה שזכה להיות מזרע
ישראל ולא עשני גוי" (כלשון מהר"ם לעיל), אשר זה - ורק
זה - היא השמחה האמתית. אלא שכדי לבוא לשמחה
זו, מוכרח הוא לרדת למקום השטות "כי לשם נפלה
השמחה מחמת גלות השכינה".

אך מי שאין מטרותו להגיע אל השמחה האמתית,
ונשאר עם ה'מילי דשטותא' מבלי להתקדם הלאה -
נשאר במקום הקליפות, מקום היגון והאנחה.

שהיו כמו בדהנים, והיו עושים לפניהם כל
מיני צחוק ושטות במפרסם. והכל בשביל
שמחה, כי אין דבר מזיק לעבודת ה' כמו העצבות.
כמוכא בכל הספרים הקדושים, ומגדל מרידות וצרות
הגלות הפור בגוף ונפש וממון, אי אפשר להיות
בשמחה כי אם על ידי מילי דשטותא דיקא כנ"ל.

(ליקוטי הלכות, נפילת אפים ד, ה)

העלאת השכינה מגלותה

אחר הדברים האלה, נבוא בס"ד לבאר סודה ומהותה
של עצה זו, ומתוך כך אף נבין את מטרתה וצורתה
הנכונה.

זה החלי בס"ד:

הנה, עומק הסוד מדוע מוכרחים להשתמש ב'מילי
דשטותא' כדי לבוא לשמחה, הוא מפני שהשמחה
האמתית והקדושה - הלא היא השכינה הקדושה, שהיא
'שמחתן של ישראל' - נפלה בגלות תחת יד הקליפות.
וכדי לחלצה משם, אנו מוכרחים לרדת למקום הקליפות,
מקום השטות, ולהעלותה משם.

וכדברי מוהר"ם:

עקר גלות ישראל שהיא גלות השכינה, עקר הגלות הוא
מה שהעצבות, שהם הסטרא אחרא והקליפות, מתגברין
על ישראל ואינם מניחים אותם לשמח בה' ובתורתו
הקדושה. כמבאר בהתורה 'אמצעותא דעלמא', שזהו
עקר גלות השכינה שהיא שמחתן של ישראל, שעקר
גלותה פשהעצבות מתגבר עליה, הדינו על ישראל
חס ושלום, עין שם. נמצא שעקר גלות השכינה וינסת
ישראל היא, מה שהשמחה היא בגלות.

ועל פן עכשיו בגלות, שעקר הגלות הוא שהשמחה נפלה
למטה בגלות, ומשם נמשך כל השמחה של העובדי
בזבחים והרשעים ההולכים בשרירות לבם, אשר באמת
הם רחוקים משמחה אמיתית, כמו שכתוב "ילד פסיל
לתנה לך", כי כל ימיו פעם ומכאובות וכו', כי הסטרא
אחרא נקראת 'גון ואנחה' בידוע, אך כל השמחה שיש
אצלם נמשך רק מבחינת גלות השכינה שהיא שמחתן של
ישראל שהיא עכשיו בגלות, ומשם נמשך ניצוצי השמחה
שנפל אצלם בגלות, ומשם כל שמחתם לפי שעה.

... ועל פן מחמת שעכשיו השמחה בגלות, היא מלפשת

בתגלות כבוד מלכותו יתברך שמו שדיין לא בא בעוה"ר, ופעמים נגע עד לבם ממש בסכנת נפשות, על כן היה זאת לחיזוק לבם וחיותם ושלא יפלו ממדרגתם" (דברי תורה, מהדרא רביסא, אות ב).

ט. והרי כמה מהידועים שבהם:

רבי בערצע ראונער זצ"ל שהיה משמח ומבדח את הרה"ק רבי פנחס מקארץ זיע"א, ואף התבטא עליו "בערצע שלי משיב את נפשי" (ראה 'אמרי פנחס
השלם' שער הסיפורים, אות צ"ג).

רבי מרדכי ראקובער זצ"ל, שהיה משמח ומבדח את החוזה מלובלין זיע"א בכל עת שהייתה נפשו עגומה עליו מחמת גלות השכינה, עד שהחזה
התבטא ואמר "לא בא ר' מרדכי לעולם אלא כדי לבדח את דעתי".

רבי הערשעלע אסטראפאלער זצ"ל [ר' הרשלה מאוסטרופולין] שהיה בדחנו של הרה"ק רבי ברוך ממעזיב"ו זיע"א, והיה "גדול שבגדולים, ולא כפי
שמכנים אותו הליצנים בשם הערשלע לבד" (שיש"ק הודש, ח"א אות תקס"א).

רבי שמואל מונקעס זצ"ל שהיה מבדח את בעל התניא זיע"א, כידוע. ונזכר בספר 'בית רבי' זה לשונו: "הרב החסיד המפורסם ר' שמואל זלה"ה
מקאליסק (הנקרא בעולם בשם שמואל מונקעס) היה אדם גדול מאד, חסיד גדול ונערם כיראה, והיה חשוב מאד אצל רבינו. דרכו והנהגתו ידוע ומפורסם
בעולם, ולפי ראות עיניי - בשיעורן היה מתנהג, אך גם בזה ראו חכמתו הנפלאה עד למרבה" (בית רבי, עמוד 154).

רבי לייב מלעטשוב זצ"ל שהיה מבדח את הרה"ק מאפסא בעל האוהב ישראל זיע"א. וכן רבי שמואל זיינוול זצ"ל שהיה מבדח את הרה"ק רבי נפתלי
מרופשיץ זיע"א. וכפי שכתב הרה"ק ממונקאטש בספרו 'דברי תורה' (חלק ה' אות טו): "החסיד המפורסם מ' שמואל זיינוול ע"ה בדחא דמלכא קדישא
איש אלקים זקני ומוהר"ם מראפשיץ בעל זרע קודש".

י. תורה כ"ד בליקוטי מוהר"ן, עליה מיוסדת הלכה זו בליקו"ה.

שכן, השמחה הנגרמת לאדם ע"י עצם המילי דסטוּתא, אינה שמחה כלל, ואחריתה תוגה.

ועליהם נאמר "ולשמחה מה זה עשה", כמו שכתוב "לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה מה זה עשה". "לשחוק אמרתי מהולל", לשון מערָבב, הינו שפך השמחה שאינה לשמים היא נמשכת רק מתערבות ניצוצי השמחה שנפלה על ידי גלות השכינה ונתערבה ביניהם ... ולשמחה פואת מה זה עשה, כי אחריתה יגון ואנחה, כמו שכתוב "ואחרית שמחה תגנה".

(שם)

במקום אחר, מבאר זאת מוהרנ"ת בדרך דומה:

ה'מילי דסטוּתא' אינם משמשים אלא כ'הטעיה' - להטעות את היצר הרע, לבל ישים לב שמתכוונים לברוח ממנו אל השמחה דקדושה.

וכך הוא כותב:

"וַיִּבְרַח יַעֲקֹב וְכִי וַיִּגְבַּב יַעֲקֹב אֶת לֵב לָבוֹן הָאֲרָמִי, שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת רְעוּת, "עַל בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בּוֹרַח הוּא" ... מִרְפוּ שְׁלִפְעָמִים מִתְגַּבְּרִים הַהֲרָהוּרִים וְהַמַּחֲשָׁבוֹת כֹּל כֶּה, עַד שֶׁקָּשָׁה לְבָרִיחַ מֵהֵם לְתוֹף תוֹרָה וְתַפְלָה וְדַבְרִים שֶׁמִּקְדָּשָׁה בְּשׁוֹם אִפֹּן, וְהַהֲכָרַח לְעַסֵּק בְּמִילֵי דְשְׁטוּתָא בְּעֵינֵי צַחוק וְכִיבִיצָא, כִּדִּי לְפָקֵחַ דַּעְתוֹ לְפִי שְׁעָה, עַד יַעֲבֹר וְעַם הַשְׁטָף שֶׁל הַמַּחֲשָׁבוֹת, כִּי אִין הַיֵּצֵר הָרַע מַצִּי אֵלָּא לְשַׁעְתוֹ. וְאִין אִין הַסְטָרָא אַתְרָא מְבִינָה כִּלְלִי שְׁהוּא בּוֹרַח מֵהֵם, מֵאַחַר שְׁעוּסָק בְּמִילֵי דְשְׁטוּתָא.

(ליקוטי הלכות, תפילין ו, לה)

כשהיצר הרע רואה את האדם מתעסק במילי דסטוּתא, הוא מניח

לו בחפץ לב להמשיך בשטויותיו; אין לו שום בעיה עם יהודי שמשטטה, אדרבא, הוא מרוצה מכך.

אך זאת אינו יודע; שהיהודי המשתטה שלפניו, אינו אלא חסיד ברסלב שמתענה אותו ומסיח את דעתו, למען יוכל לברוח אל השמחה האמיתית, לשמוח בה' ובתורתו.

זו הייתה כוונתו של רבינו בעצה זו - להטעות את הבעל דבר...

כי רבנו צפה והביט איך בעתים הללו יתגבר הבעל דבר על השמחה מאד, ויתגבר בעצבות ודאגות כי זה סטרא דיליה, על כן אמר לשמח אפילו במילי דשטוּתא, כי משמחה זו עדין אינו יודע הבעל דבר!

(תניב צדיק, מכתב עו)

אמצעי ולא מטרה

מכלל הדברים אתה למד, שה'מילי דסטוּתא' אינם אלא 'אמצעי' להיחלץ מהעצבות הנוראה, ולהגיע אל ה'מטרה' הקדושה - לשמוח בה' ובתורתו.

ומי שאינו ממוקד במטרה - שמחה דקדושה - והופך את השמחה החיצונית והרדודה של 'מילי דסטוּתא' למטרה בפני עצמה, אינו אלא מאותה כת שטעתה והפכה את השמחה לתכלית.

וכפי שמספר רבינו ב'מעשה מבעל תפילה':

כַּת אַתְרָת אֲמָרוּ שֶׁעָקַר הַתְּכֵלִית הוּא שְׁמִיחָה. כִּי כְּשֶׁנֹּלָד בֵּן שְׂמֵחִים; כְּשֶׁיֵּשׁ חֲתָנָה שְׂמֵחִים; כְּשֶׁכּוֹבְשִׁים אֶינָה מְדִינָה שְׂמֵחִים. נִמְצָא שֶׁתְּכֵלִית הַכֹּל הוּא שְׂמִיחָה. עַל־כֵּן בְּקִשׁוֹ אִישׁ שִׂיחָה שְׂמִיחָה תְּמִיד, נִמְצָא שְׁהוּא אֶצֶל הַתְּכֵלִית, וְהוּא יֵחָה מְלֻךְ עֲלֵיהֶם.

והלכו ומצאו שהיה הולך ערל אחד בכתנת בזוי בדרפו, ונשא פלעשיל [= בקבוק] ויין שרף, והלכו אחריו כמה ערלים. וזה הערל היה שמח מאד כי היה שפור מאד. וראה שהיה הערל הוא שמח מאד ואין לו שום דאגה, על כן הוטב בעיניהם הערל הזה, כי השיג את התכלית שהוא שמחה. וקבלו אותו למלך עליהם, ובוזאי הנתיב אותם בדרך הישר.

ובחרו להם ארץ גורמת לעגן שלהם, דהינו מקום פרמים (וכיצא) שיהיו עושים יין, ומהחרכנים יהיו עושים ויין שרף, ולא ילך שום דבר לאבוד, כי זהו עקר התכלית אצלם לשתות ולהשתפר ולהיות שמח תמיד, אף על פי שאין שום שיבות ועגן לשמחתם, כי אין להם כִּלְלִי עַל מַה לְשַׂמְחָה, אף על פי כן זה היה עקר התכלית אצלם להיות שמח תמיד על לא דבר. ובחרו להם ארץ גורמת כִּלְלִי וְהִלְכוּ וַיָּשׁוּבוּ שָׁם.

(סיפורי מעשיות, מעשה מבעל תפילה)

בסיפורו על אותה כת, מדגיש רבינו שוב ושוב את נקודת טעותם; הם הפכו את השמחה לתכלית בפני עצמה "אף על פי שאין שום שייכות וענין לשמחתם כי אין להם כלל על מה לשמוח", ו"זה היה עיקר התכלית אצלם להיות שמח תמיד על לא דבר".

השמחה הפכה אצלם למטרה בפני עצמה, בלי "שום שייכות וענין" למהות השמחה.

לכן גם המליכו עליהם מלך בזוי כל כך; "ערל אחד בכתנת בזוי" שמתהלך עם בקבוק וודקה בידיו... שכן, אם השמחה היא מטרה בפני עצמה, הרי שאותו גוי שיכור השיג את התכלית, שהרי "הוא שמח מאד ואין לו שום דאגה"...

וכך מסביר מוהרנ"ת את טעותה של אותה כת:

הַכַּת שֶׁאָמְרוּ שֶׁעָקַר הַתְּכֵלִית שְׂמִיחָה וְשִׁכְרוּת, מְבָאֵר גַּם בֵּן קִצָּת. כִּי שְׂמִיחָה דְקַדוּשָׁה הוּא בּוֹדֵאֵי דְכָר גְּדוֹל מְאֹד, דְּהֵינֵי לְשִׂמְחָה בְּהַ' וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהָ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָעֲבוּדָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה", כִּי שְׂמִיחָה דְקַדוּשָׁה הִיא הַנְּקֻדָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל כֹּל הַמְּצוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "כִּי יִשְׂרָאֵל מְשֻׁמְחֵי לֵב". כִּי הָעֵקֶר הוּא לְזִכּוֹת לְשִׂמְחָה בְּהַ' ... וְהַשְׂמִיחָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, כְּשֶׁנִּפְגַּמְתָּ חֵם וְשֵׁלוֹם, מִזֶּה נִשְׁתַּלְשַׁל הַטְּעוּת שֶׁל הַכַּת הַזֵּה לְשִׁכְרוּת בְּהַשְׂמִיחָה שֶׁל הוֹלָלוֹת וְשִׁכְרוּת, שֶׁעַל זֶה נֹאמַר "וְלִשְׂמִיחָה מַה זֶה עוֹשֶׂה", וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְ"ל כִּי בְּפִרְקָא בְּמַה מְדַלְּקִין (מסכת שבת דף ל) "וְלִשְׂמִיחָה מַה זֶה עוֹשֶׂה, זֶה שְׂמִיחָה שֶׁל שְׂאִינָה שֶׁל מַצָּה. וְשִׁבְחָתִי אֲנִי אֶת הַשְׂמִיחָה, זֶה שְׂמִיחָה שֶׁל מַצָּה, לְפָרֹדֶךְ שֶׁאִין הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה מֵתוֹף עֲצָבוֹת וְכִי אֵלָּא מֵתוֹף שְׂמִיחָה שֶׁל מַצָּה."

(ליקוטי הלכות, תפילה ד, ח)

וטעות זו - כמו טעותם של שאר הכיתות הרעות - עדיין קיימת בעולם.

כי כל הפתות רעות הנ"ל הם בחינת מדות הנפולין, והם כִּלְלִי אָדָם וְכִלְלִי זְמַן, כְּנִרְאָה בְּחֹזֶק אֶת כֹּל הַמַּעֲשֵׂה הָרַע הַנַּעֲשֵׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עַל יְדֵי פִגְם הַמַּדּוֹת ... רַק שֶׁאֶצֶל זֶה הָאָדָם מִתְגַּבֵּר זֹאת הַמַּדָּה רַעֵה בְּיֹתֵר, וְעַל כֵּן נִקְרָא עַל שֵׁם פֶּת זֹאת. וְאֶצֶל אָדָם אַחֵר מִתְגַּבְּרַת מְדָה רַעֵה אַחֲרָת, עַל כֵּן נִקְרָא עַל שֵׁם אוֹתָהּ הַכַּת הַאֲחֵרָת, וְכֵן כִּלְלִי.

(שם)

כך שגם אנו, חייבים להישמר מטעותה של כת זו, ולזכור היטב מה התכלית... מה המטרה ומה האמצעי.

ובבואנו לעשות 'מילי דסטוּתא', נזכור היטב מאין באנו ולאן אנו הולכים, באופן שאכן נבוא על ידי

בבואנו לעשות 'מילי דסטוּתא', נזכור היטב מאין באנו ולאן אנו הולכים, שאכן נבוא על ידי השמחה המזויפת והקליפתית אל השמחה האמיתית.

השמחה המזויפת והקליפתית אל השמחה האמיתית.

גם חזק את אחד שישמח את עצמו אפילו בעסקי חל. ואמר לו: בודאי פן הוא, שבתהלה צריכין לשמח עצמו במלי דעלמא בכל מה שיכולין, ואחר כך באין לשמחה אמיתית!

(שיחות הר"ן, קעז)

ושאר מיני יין המְשְׁפָּרִים, עד שְׁשֻׁמְחוּ בָּעַם יוֹן, והוא מְצָא עת לְשִׂמּוֹחַ מְאֹד בְּשִׂמְחַת אָבִיו, ודפח"ח.

והנמשל מוכן, כי הנשמה בוששה לשמחה בשבת בתענוגי אביה המלה מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא בהנשמה יתרה שהוא לו אגרת שלומים מאביו, מחמת הגוף שהוא כבן כפר, לכה צויתה תורה לענג הגוף בשבת ויום טוב, ואז כשהגוף שמה בשמחת הגוף אז יש פנאי לנשמה לשמחה בשמחת דבקות המלה הקדוש ברוך הוא.

(תולדות יעקב יוסף, פרשת כי תבוא, אות א)

וכשם שבאכילה ושתיה כך - הוא הדין בשאר פעולות גשמיות של שמחה, מילי דטוטא ובדיחותא; על אף שאין בהם מצד עצמם שום שמחה אמיתית, הרי הם מבדרות את הגוף, ומאפשרות לנשמה לשמוח.

וכפי שמספר מוהרנ"ת על שמחתו וריקודיו על האנייה בדרכו לארץ ישראל:

אור ליום רביעי בתחלת הלילה התחיל הקפישאן לנגן על איזה כלי זמר, ושאל אותי אם אני יכול לנגן, השבתי לו: לא. ודבר עמי מעטן כלי זמר, והתחלתי לדבר עמם מעטן רקודין, שפינינו מרקודין ביום טוב ועל חתונה.

בתוך כך ירדתי אל הבית. בתוך כך נתעוררו הם והתחיל אחד מהם לרקוד הרבה, ואני נתעורר ר"א לרקוד גם פן קצת. ואחר כך ירד לשמש אותי בסעודה ... ואחר כך אמר ר"א שיש לו חשק לרקוד עוד. ועלינו על הפסינה, והפסיטאן עם עוד אחד היו מנגנים באיזה כלי-שיר פשוטים, ור"א היה מרקוד הרבה מאד, עד שאחר כך רקדתי גם אנכי עם ר"א הרבה, וגם שני מטראסין רקדו.

הם רקדו ושמחו ולא ידעו מה שמחתם, ואנחנו תהלה לאל רקדנו ושמחנו שאנו זוכים ליהודי לארץ ישראל לארץ הקודש, להכיר את מי שאמר ויהיה העולם.

וכמו שמוכא משל בשם הבעל שם טוב ז"ל (בספר תולדות יעקב יוסף) מעטן פן מלה שהיה בשביתה, והגיע לו אגרת מאביו, ורצה לשמח, והשקה את כל מי שהיה עמו עד שגשפתברו, ורקדו ושמחו. הם רקדו ושמחו בהוללות ושכרות, והוא רקד ושמח בתוכם על שהגיע לו ידיעה מאביו.

(מי מוהרנ"ת ח"ב, פה)

ההתעסקות
ב'מילי'
דטוטא' היא
ידידה למקום
הקליפות.
כשהידידה היא
כמובן אך ורק
לצורך עליה,
להענות משם
את השכינה
/ השמחה,
הנמצאת שם
בגלות.

הסכנה שבירידה למקום הקליפות

ועתה לנקודה קריטית עד מאד:

כפי שלמדנו - ההתעסקות ב'מילי דטוטא' היא ירידה למקום הקליפות, כשהירידה היא כמובן אך ורק לצורך עליה, להעלות משם את השכינה / השמחה, הנמצאת שם בגלות.

ומאחר שכן, נצרכת זהירות גדולה בשעת ההתעסקות במילי דטוטא, לבל יפול האדם למקום הקליפות, ולבל תהא הירידה אלא לצורך עליה.

שכן, כבר מונה כלל בידינו:

בשעת הירידה שיש קדם העליה ... האדם הוא באמת בסכנה גדולה, כי הרבה נפילי על ידי ירידתם רחמנא ליצלנו, וצריך אז להיות פגבור חזק בל ימוט, וגם צריך סיעתא דשמאי שיזכה להחזיק עצמו בשעת הירידה שלא יפול לגמרי חס ושלום ... עד שיזכה ברחמיו יתברך לבחינת העליה, ואז זוכה שיתהפך הירידה לעליה.

(ליקוטי הלכות, תחומין ד, ז)

לחידוד הדברים, נוסיף ונגדיר:

ה'מילי דטוטא' אינם משמחים את הנשמה, אלא את הגוף.

הנשמה אין לה שום שמחה מבדיחות ושטויות, ושמחתה אינו אלא שמחה רוחנית, בה' ובתורתו. אלא שכשהגוף כבד ועצוב, וממאן לשתף פעולה עם שמחת הנשמה, אנו משתמשים עם שמחה גופנית.

וכלשונו הזהב של רבי צדוק הכהן מלובלין:

פאשר הגוף בעצבות ... ואין יכול למצוא בלבו שמחה אמיתית, יוכל להרחיב בשחוק שהוא שמחה מזמית לפנים, הגם שאינו באמת בלב, מפל מקום מועיל בלפי הגוף שפלו דמיון.

(צדקת הצדיק, אות רס)

וכשהגוף מרפה מעצבותו, בעקבות ה'מילי דטוטא', ניתן דרוך לנשמה לבטא ולהאיר את שמחתה האמיתית.

מש כמו האכילה ושתיה; היא אינה משמחת את הנשמה כלל וכלל, אך בכל זאת יש לה כח להסיר את כבדות הגוף, ולאפשר לשמחה הפנימית להתפשט ולהתגבר.

וכדברי רבינו:

ברבות השמחה נתחזק פח השכלי, והמאכל והמשקה הם סכה גדולה לשמחת הלב ולהרחיק העצבות ודאגות.

(ספר המדות, שמחה א)

וכי תעלה על דעתך שהממלא כרסו ונמשך אחר הנאת הגוף והגרונן, יבוא לידי שמחה אמיתית? - בוודאי שלא.

ואין תכלית הפונה באותה כעודה פונת המאכל והמשקה לכד למיזי הפרם ולהנאת הגוף והגרונן ... אלא שפכר נודע שבסבת המאכל והמשקה יתעוררו פחות הגוף, ובהתעורר הפחות הגופני יתעוררו ויתחזקו גם פן פחות הנפש לאיזה ענין שיכונ אליו האוכל להמשיכם ולהישירם אליו, לפי שהמאכל והמשקה סבות גדולות לשמחת הלב ולהרחיק העצבון והדאגה, ומן הידוע כי ברבות השמחה יתחזק הפח השכלי שיש בנפש ויהיה יותר מוכן להשיג המשפלות.

(רשב"א, חידושי אגדות על בבא בתרא"א)

זהו גם סוד אכילת שבת ויו"ט, וכמשל הידוע של הבעל שם טוב, המובא בדברי תלמידו, ה'תולדות יעקב יוסף':

על דרך מליצה ששמעתי ממורי, משל לבן מלה שגשגלה למרחקים לכפר אחד פחותי הערה, ובהאריה הזמן שמה הגיעו פתב מאביו המלה, ורצה לשמח בו מאד אך שחש מבני הפכר שיעגיעו עליו באומרים מה יום מיומים ושמחה מה זו עושה. מה עשה פן המלה? קרא לבני הפכר, וקנה להם יין

יא. ומדבריו הוציא רבינו סעיף זה, כמצוין שם במדא-מקומות.

והוא הדין בעת עסקנו ב'מילי דשטותא', שהיא ירידה למקום הקליפות והשטות, עלינו להיזהר ולהישמר שלא תהא אלא לצורך עליית השמחה מגלותה, ולא ניפול לשטות גמור ח"ו.
שכן:

המלתא דבדיחותא והמלתא דשטותא - שבהכרח לעשותן בכדי לבוא אל השמחה האמתית - הנה כי כן, גם אז נכון לזהר מאד שתהיה נסוכה יראת ה' זו הבושה על פניו ובלתי יחטא, שלא תתאחו בו הרוח שטות ופולח חס ושלום למעשה בהמה שכל מעשיה הוא רוח שטות.

(שערי צדיק, חלק ג, מכתב צ)

ומלבד הזהירות בפועל, צריכים גם תפילה.

להתפלל ולהתפלל, שהשמחה תהיה שמחה אמתית, שמחה פנימית, לא שמחה של שחוק ושל הוללות.

כל עצה של רבנו זקוקה לרחמים גדולים כדי לקומה פדבועי, וגם שהלילה לא יבוא למכשול על ידה (פי קמו שפתיה יש סם חיים וכו', פן גם בעצות הצדיק).

(דיבורי אמונה, חלק ב, שיחה יח)

ה'מילי דבדיחותא' הם קליפת נוגה; קליפה אשר לפעמים נכללת בקדושה ולפעמים בטומאה. אם משתמשים אמה לצורך הקדושה - לבוא לשמחה בה' - הרי היא נהפכת לחלק מהקדושה, אך אם טועים ולא עושים בה שימוש נכון, היא מורידה את האדם אל הרע הגמור, לליצנות וקלות ראש רח"ל.

וכדברי בעל התניא:

קלפת נגה שבעולם הזה, הנקרא עולם העשיה, רבו ככלו רע רק מעט טוב מערב בתוכה, והיא פחינה ומצנעת בין שלש קלפות הטמאות לגמרי ובין פחינת ומדרגת הקדושה, ולכן פעמים שהיא נקלפת בשלש קלפות הטמאות ופעמים שהיא נקלפת ועולה בבחינת ומדרגת הקדושה, והינה כשהטוב המערב בה נתברר מהרע וגובר ועולה ונקלל בקדושה.

בגוף דהך משלי, האוכל בשרא שמינא דתורא ושותה יין מבשם להרחיב דעתו לה' ולתורתו, כדאמר רבא חמרא וריחא כו', או בשביל כדי לקים מצות ענג שבת ויום טוב, או נתברר חיות הפשר והיין שהיה נשפע מקלפת נגה ועולה לה' פעולה וקנפון. וכן האומר מילתא דבדיחותא לפתח דעתו ולשמח לבו לה' ולתורתו ועבודתו שצריכים להיות בשמחה וכמו שעשה רבא לתלמידיו שאמר לפניהם מילתא דבדיחותא תחלה וברחי רבנן.

(תניא, פרק ז)

וכשאין נזהרים כדבעי, עלולה הירידה למקום הצחוק והשטות להפוך ל'נפילה' גמורה רח"ל, ל'שחוק הכסיל' (קהלת ז, ו) אשר לא זו בלבד שאינה שמחה, אלא אדרבא, היא מקור הלילה, עצבות ומרה שחורה, והסטרא אחרא בעצמה.

וזה שכתוב בתקונים "שחול דא לילית, אפא דערבירב,

שחוק הכסיל. מאן פסיל, דא אל אחר" וכו', עין שם.
(ליקוטי מוהר"ן, כג)

שכן, צחוק וליצנות - על אף שנדמית כלפי הוץ כשמחה, לאמתו של דבר אינה אלא עצבות ומרה שחורה וכלשון רבינו:

העצבות והליצנות הבאים ממרה שחורה ... והליצנות היא "שחוק הכסיל", פחינת 'הטחול שחוק'.

(ליקוטי מוהר"ן תניינא, פג)

ומשם פתוח השער לכל הטומאות רחמנא ליצולן. וכפי שמעיד הרה"ק מטשעהרין" בשם מוהר"ן ת:

שמעתי משם בעל המהר"ן ספר 'לקוטי הלכות' ז"ל שאמר בעל פה, שעקר הטמאה ופתח הטמאה הוא ליצנות, ואסמכה אדברי רבותינו ז"ל שאמרו (פמסכת יומא דף ל"ח ע"ב) "הבא לטמא פותחין לו, שאמרו אם ללצים הוא יליין" וכו', השם יצילנו.

(אוצר היראה, ליצנות, בסופו)

שכן:

השחוק והליצון ... מי שטובע בהם הוא כמו שטובע בים הגדול, שקשה מאד להמלט ממנו, כי הנה השחוק הוא מאבד את לב האדם. עד שכבר אין הטעם והדעה מושלת בו, והרי הוא כשכור או שוטה, אשר אי אפשר לתת להם ערמה או להנהיגם, כי אינם מקבלים הנהגה. והוא מה שאמר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ב, ב), "לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה מה זה עושה".

וחכמים זכרונם לברכה אמרו (אבות ג, יג) "שחוק וקלות ראש מרגילים את האדם לערוה", כי אף על פי שהמורה היא הערוה אצל כל בן דעת, ולבו ירא מקרב אליה, מפני הצורך שכתב נצטיר בשכלו מאמתת גדל פשעה ורב ענשה, הנה השחוק וקלות ראש ממשיכים אותו מעט מעט ומקריבים אותו הלוך וקרב שתהיה היראה פרה מעליו מעט מעט מדרגה אחר מדרגה עד שגיע אל העוון עצמו ועשהו.

וכל כך למה? לפי שכמו שכל מציאות ההירות תלוי בשמחת הלב על הדברים, כן כל עצמו של השחוק אינו אלא מסור הלב מן המחשבות הישרות והענייניות, ונמצא שלא יבואו הרהורי היראה בלבו כלל.

(מסילת ישרים, פרק ה)

אי לכן, בירידתנו אל מקום הצחוק - לחלץ משם את השכינה והשמחה - עלינו להיזהר עד למאד לבל ניפול ל'שחוק הכסיל', פתח הטומאה.

שני סכנות אורבות על הבא לעסוק ב'מילי דשטותא', ומושכות אותו אל עבר פי פחת של 'שחוק הכסיל':

א. הרגילות בשחוק, עד שהיא הופכת לסגנון חיים, ולא כאמצעי זמני וארעי לבוא לשמחה.

ב. סוג השטות והבדיחותא, כשאין על טהרת הקודש, ומתערב בהם שמץ של טומאה.

ונפרטם אחת לאחת, בקצרה:

יב. שם כתוב "אמר המעתיק", ובפשטות הכוונה להרב מטשעהרין, אך יתכן שהכוונה לרבי ברוך אפרים תלמידו, שעסק בהערכת הספר.

"מי שהוא רגיל בשחוק"...

אל תבוא אלי! ואכן הפסיק רבי נחמן לילך שוב לרבי שלמה ראובן.

(שיש"ק החדש, חלק ג, אות קצב)

כשהרגיש מוהרנ"ת בתלמידו שהוא מתחיל להתרגל באמירת בדיחות - לא רק באופן זמני וארעי לצורך הימלטות מעצבות, אלא כמשהו קבוע ושגרתי - הפסיק את הדבר בתקיפות, ודאג להרחיקו ממי שגרם לו זאת.¹ שכן, לא לכך התכוון רבינו בעצת ה'מילי דטווא' - שיהיה האדם רגיל בשחוק ובדיחות חס ושלום, גם כשאין בהם שום צורך הכרחי.

ועל כך כבר הזהירונו חכמינו ז"ל:

אמר רבי יוחנן משהו רבי שמעון בן יוחאי: אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר "אז ימלא שחוק פיניו וילשונו רנה", אימתי - בזמן שאימרו בגוים הנגיד ה' לעשות עם אלה. אמרו עליו על ריש לקיש, שממיו לא מלא שחוק פיו בעולם הזה מפי שמעיה מרבי יוחנן רביה. (ברכות לא ע"א)

ונפסק להלכה בשולחן ערוך:

אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה.

(שיע' אורח חיים, סימן תקס סעיף ה')

כשהכוונה על אחד שרגיל לצחוק ולהתבדח גם ללא שום צורך וכוונה לשם שמים, כמו שכתב רבי צדוק הכהן מלובלין:

אמרו ז"ל "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה וכו'. פרוש 'מלי הפה' נקרא בשאין לו שום בנה אחרת, ומשוקע בזה. פענן 'מלא פי תהלתך' שלמדו חז"ל לענן ברכה פליש בפיו דבר מאכל דהינו שליש איזה דבר החוצץ מהנאה גופנית. וכן בשחוק בהתפשטות, הגם דאינו על פרייתו וליצנות גמור, כל שאינו באיזה בנה למצוה והרחבת לב לדברי תורה, רק בשחוק והוללות בעלמא, אסור בעולם הזה שליש שלישת הצר רע.

(צדקת הצדיק, אות רס)

ואכן, כשהיה רואה רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, חסידים שרגילים בבדיחות ושחוק, כשמענה בפיהם: 'מילי דטווא' - לא היה מסוגל לסבול זאת.

שיחות רבות הקדיש לכך², כשהוא חוזר וזועק: הכרתי את אנשי שלומנו, ולא ראיתי אצלם כזאת!

הם לא התהלכו בזיחיות, והפריחו בדיחות. אלא עבדו את ה' ביראה ואהבה, בששון ושמחה. וגם כאשר עשו 'מילי דטווא' או אמרו 'מילי דבדיחותא', היה לזה חן של אמת.

כפי שכבר ראינו - ה'מילי דטווא ובדיחותא' אינם אלא אמצעי לחלץ את האדם ממאסר העצבות, להסיר כבדות הגוף, ולאפשר לנשמה לשמוח בה.

ומאחר שאינם אלא אמצעי, אין אנו מתעסקים עמם אלא בעת הצורך, ואין אנו הופכים אותם לסגנון דרך חיים.

'שמהה דקדושה' / אנפין נהירין ופנים שוחקות ושמהות - צריכות להיות באופן תמידי. אך 'מילי דטווא ובדיחותא', אינם אלא אמצעי זמני וארעי למצבי חירום.

וכאשר השחוק הופך להיות אורח קבוע, הרי זה מעיד על התרחקות מהשם יתברך רחמנא ליצלן. וכדברי רבינו:

מי שהוא רגיל בשחוק, בידוע שהוא רחוק מגדלת השם ותפודה!³

(ספר המידות, שמחה יג)

ואין ראוי לאיש משכיל להרבות בשחוק, כי עם השחוק משתתפת דעת קלה, כמו שנאמר "כי קול הפירים תחת הסיר פן שחוק הפסיל" (קהלת ו, 1). וכבר נאמר: 'מאותות השופה - לשחוק במקום שאין ראוי בו השחוק'. ואין ראוי למי שיש לו מוסר להתנהג בשחוק במזשבות וקמעדות, מפני שאמרו: מי שרוב שחוקו - מתמעט מוראו. כי בשעת השחוק אין יכול להשלב שום יראת שמים עליו.

(ארחות צדיקים, שער השמחה)

אותו מוהרנ"ת שהרבה כל כך לדבר על השמחה, ואף על מילי דטווא ובדיחותא - לא סבל אנשים שרגלים בבדיחות באורח-קבע, גם אם היו עובדי ה' מופלגים. וכמסופר:

רבי שלמה ראובן ולאמע"ס היה עובד ה' גדול ומפלג במעלה, ומקרב לרבי שמואל אייזיק תלמיד רבנו, ורבי אברהם בן רבי נחמן דבר ממנו לשבח שהיה אדם גדול והיה מתפלל פשוט או שבע שעות בצריפות וכו'. אמנם הסרין היה לו, שהיה מרבה באמירת 'וערטלאה' (דברי בדיחותא) וכדומה, ומוהרנ"ת התנגד לזה מאד!

והנה רבי נחמן טולטשינער הלך פעם אל רבי שלמה ראובן לקבל ממנו דעת בעבודת ה' וביראת שמים, והרגיש מוהרנ"ת בזה, כי פשנכנס רבי נחמן למוהרנ"ת אמר איזה וערטל (דבר בדיחותא), ואמר לו: איני יכול לצאת עליך שלא תפגם אליו, אף אם אתה הולך אליו -

1. ולעומת זאת: 'מי ששומר את עצמו משחוק של היתול, בידוע שהוא איש אמת' (ספר המידות, אמת מז).
2. בסופו של דבר, השתלשל ע"י אותו ר' שלמה ראובן, מחלוקת על מוהרנ"ת מצד רבי שמואל אייזיק, עד שעבירה גררה עבירה, והשתלשלה על דו מחלוקת המחנדים, כמסופר בימי החלואות (אמת ה').
3. "המחלוקת הזאת נסתבת ע"י שלמה ראובן ולאטיס הנ"ל, ומוהרנ"ת אמר עליו שלא ימחול לו אפילו בעלמא דאתי. ונתקיים בו עבירה גוררת עבירה, כי נסתבת על ידו גם המחלוקת הזאת מהרב מסווראן, והסיבה היתה כי זה האיש שלמה ראובן ולאטיס היה רגיל לדבר דברי צחות, וערטליך [בדיחות] וכו'", עיי"ש.
4. מעניין לציין שעם אותו תלמיד, הקפיד מוהרנ"ת גם על שמחה פורימית שאינה בזונה, וכמסופר: 'פעם, לפני תפילת המנחה של תענית אסתר, כשכנס רבי נחמן מטולטשין לבית הכנסת, היה שמח מאד, משום ששמח בשמחת פורים הקריבה ובאה. כשראהו מוהרנ"ת, אמר: הנה הולך כעת כל הציבור לומר 'כי בצרה גדולה אנחנו' (בתפילת ענו שבמטה) ועדיין פורים לא הגיע, ולשמחה זו מה היא עושה?' (שיש"ק ב, תועה).
5. ראה בקונטרסים של 'סעם וקנים' בכמה מקומות, ובמיוחד בקונטרס ק"ג.

"כעת כבר יכולים אתם לומר בדיחות..."

עתה נפנה אל הסכנה השניה שבמילי דשטותא ובדיחותא - סכנת המכשול, לכל ייכשל האדם לומר דבר שאינו כרצון ה'.

וכך הזהיר אותנו רבינו:

"א ווערטל מוז האבן אין זיך די דריי תנאים: ער זאל נישט הנאה האבן דערפון, נישט מיינען גענעם טרעפן, ס'זאל נישט זיין קיין נבול פה" = "בדיחה, היב שיהיה בה אלו השלשה תנאים: א, שהמספר לא יבין לכבוד עצמו. ב, לבלי להתבונן לפגע בכבוד הזולת. ג, שלא יהיה בזה נבול פה". והפטי"ר ואמר: "היינט זאגט ווערטלאך..." = "כעת כבר יכולים אתם לומר בדיחות..."

(שיש"ק החדש, חלק ג, אות קצא)

דהיינו, שאם יכולים לקים את שלשת התנאים הללו, אזי יכולים כבר לומר דברי בדיחותא, אלא שאם נתבונן נראה שאין כבר מה לומר...

(שם, הערה ג, בשם רלו"ז)

ואכן, אם כבר שמעו דברי בדיחותא מפיהם של אנ"ש, לא היו אלה כבדיחותיהם של הבדחנים [שע"פ רוב עלול להימצא בהם אחד משלשת הבעיות הנ"ל], אלא דברי בדיחותא והלצה מהבלי העולם הזה.

וכפי שמספר לדוגמא הרה"ח רבי נתן ליברמנש שליט"א, על אנ"ש מהדור הקודם בבני ברק:

אני זוכר את ה'מילתא דבדיחותא' שהיה שגור בלשונם. ה'מילתא דבדיחותא' היה של לעג מפל העולם הזה...

יושב היה ר' בן ציון (אפטר) למשל, בעקר היה מדבר על תאוות ממון... היה לו אמרה ידועה והיה מפגם אותה פעם אחר פעם: "פיה פם טקסי טלפון... פיה פם טקסי טלפון..." "כה היה צוהק מול פל עניני העולם הזה.

(אש תמיד תוקד, עמודים 455-457)

או שאר דיבורים המבדחים ומשמחים, שאין בהם שום חשש של התכבדות עצמית או פגיעה בכבוד הזולת, אלא בדיחותא בעלמא".

ומבדיחותיהם היה ניכר מהותם הפנימית; עדינותם ונקיותם, ולעגם לכל הבלי העולם הזה.

וכבר לימדנו רבינו, שסגנון המילי דבדיחותא ושטותא מלמדים על מהותו של האדם, כמובא בסיפורי מעשיות:

על ידי מה ידע המהות של הפדינה? על ידי הפאטאויש של הפדינה (הני עניני צחוק שקורין פאטאויש). כי בשעריכים לידע דבר, צריכים לידע הפאטאויש של אותו הדבר.

(סיפורי מעשיות, מעשה ממלך עניו)

"ברוב דברים לא יחדל פשע"

על אף שמיותר לכאורה לדבר על אודות הפגם העונש החמור של 'ניבול

פה, אשר כבר האריכו בזה חכמינו ז"ל בגמרא (שבת לג ע"א) והובא בספר המידות:

פעוון נבול פה, צרות ויגרות קשות מתחדשות, ובחורי ישראל מתים חס ושלום, ויתומים ואלמנות צועקים ואינם נענין.

(ספר המידות, ניבול פה, ג)

המנבל פיו, אפלי חותמין עליו גזר דין של שבועים שנה לטובה, הופכין עליו לרעה, גם מעמיקין לו ציהנם, גם לשומע ושותק.

(שם, ד)

אעפ"כ, מאחר שזוכר ענין זה בתוך שלשת התנאים שהציב רבינו לאמירת מילי דבדיחותא, ראינו לנכון לעורר ולהזכיר:

גם הנשמר מניבול פה גם, עלול להיכשל בניבול פה "בדקות גדול", וגם מזה יש להתרחק בתכלית הריחוק.

עוד יש לידע ולזכור, שלא רק המדבר ניבול פה נענש, אלא אף מי ששומע ושותק".

כמו שאמרו בגמרא (שם):

רב נחמן בר יצחק אמר: אף שומע ושותק, שנאמר "[שוחה עמקה פי זרות] זעום ה' יפל שם".

(שבת לג ע"א)

זעום ה' יפול שם - זעם של הקדוש ברוך הוא הוא שורה שם אצל פי זרות. ה' יושב אצל שומע קרוי זעומו של הקדוש ברוך הוא.

(רש"י, שם)

וכפי שזכרו ב' דברים אלו ב"סיפורי מעשיות", בסיפורו של הבעטלער החרש על אודות המדינה שהתקלקלו שם המראה והטעם והריח:

נכנסתי בפדינה באיזה עיר, ובאתי וראיתי שבאים אנשים ואומרים איזה דבר הלצה שקורין ווערטיל, ואחר כך מתקבצים עליהם עוד איזה בני אדם עד שנעשה איזה קבוץ, ואומרים איזה דברי הלצות (הני ווערטיל) והם מחיכים ושוחקים. והטיתי אזני ושמעתי שהם מדברים נבול פה. וזה אומר דברי נבול פה, וזה אומר בדקות יותר, וזה שוחק וזה יש לו הנאה וכיזא. ... ואמרתי להם, שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם ... כי זה המלך האכזר השאיר אצלם ג' פתות עבדים הנ"ל שהיוי הולכים ומקלקלים את הפדינה. שהיו הולכים ומדברים ביניהם נבול פה והכניסו נבול פה פתח הפדינה, ועל ידי נבול פה נתקלקל הטעם שפיל הטעמים הם טעם נבלה.

(סיפורי מעשיות, משבעה בעטלערס, היום השני)

ומדבריו אתה למד: א', שיש ניבול פה 'בדקות'. ב', שגם השומע ושותק וכ"ש אם נהנה, נענש אף הוא.

וכדברי הרב מטשעהרין ברמזיו על מעשה זו:

צריכין ליהרר מפל מיני נבול פה ואפילו בדקות גדול! ואפילו רק מלשמע דבורים פאילו ולהנות מהם איזה הנאה כל שהוא, כי על ידי נבול פה נתקלקל בחינת הטעם עד שפיל הטעמים הם טעם נבלה.

(רמזי המעשיות)

ז. הטלפון והטקסי [מונית] היו המותרות המודרניים של אותו דור, ולכן מצא לנכון ללעוג עליהם...

יח. כגון השמעת המילים: "צק צק" וכיו"ב, וכנזכר בעלים לתרופה (מכתב מיים י"ג ניסן תר"ב): "און טאקע פארט האפ, און נאר האפ, און ווידער האפ, און בלשון חסידיים שבמדינת קיר"ה, טשאק"טשאק".

יט. וראה דבריו המבהילים של הפלא יועץ, ח"ל: "ואגיד לדור אשר שמעה אזני, מעשה שאירע בימינו באיש אחד שהיה בדחן והיה מרבה בשחוק וקלות ראש בשמחת מרעים, והיה מדבר נבלות הפה וכדו' מדברים הגורמים שחוק וקלות ראש ושמחה לריקים ופוחזים. ויהי היום, כאשר קרב קיצו והיה שכיוו מרע ומתעלף כמה ימים, ויהי בחצי הלילה פתח את עיניו כבדקים, ועמד והתחיל לצעוק מרה: אוי וי, מה בא עלי. והעומדים עליו רעדה אחותם, והתחיל לומר להם: הלא תראו דמות אנשים שחורים וצורות משונות שמראים לו נודות נפוחים מלאים אש להריק לתוך פיו, ושלשלאות של ברזל וכהנה דינים קשים מכינים לו על אשר הרבה שחוק וקלות ראש דברי נבלות, והיה צועק צעקה גדולה ומרה. ויהי היום ויודע הדבר בתוך העיר, והיה מרבים העם לבוא, ולכולם היה מגיד כדברים האלה בקול צעקה גדולה ומרה. וכשהיה נכנס איש שעשה כמעשהו, היה אומר לו: גם אתה כמוני עשית, גם עליך יעבור כוס. וכשהיה נכנס מי שראה ושחק וצחק, היה אומר לו: וזכור אתה ביום פלוני ששמעת אותי דובר נבלה וליצנות, ובמקום שהיה לך להכות כסנדל על פני, שתקת וצחקת. גם עליך יעבור כוס כזה! והיה צועק מרה ומגיד הדינים קשים שהיו מראים לו, ונמשך בזה ג' מים וג' לילות, עד שלבסוף הניח ידיו לתוך פיו ופער פיו לבלי חק, והיה צועק: השליכו השליכו אש. ומתוך כך יצא נשמתו, ונתעוררו כל העם בתשובה. לזאת יחדר כל לב" (פלא יועץ, סדך נבלות פה).

זאת ועוד:

גם מי שאינו נכשל בניבול פה וכיו"ב - אם רגיל הוא בדברי בדיחותא, עלול לבוא לידי חטא ח"ו. שכן, אם על דיבורים בעלמא הזהיר החכם מכל אדם:

בְּרַב דְּבָרִים לֹא יְהִדֵּל פִּשְׁעוֹ.

(משלי י, יט)

ואמרו חכמינו ז"ל:

כָּל הַמְרַבֵּה דְּבָרִים מְבִיא חַטָּא.

(אבות א, יז)

לסיכום:

אמירת בדיחות הוא עסק מסוכן ביותר ...

וכבר זעק רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל מנהמת לבו, תחת אחד השיחים:

וְכִי מִיִּלִּי דְשִׁטּוֹתָא' הִתְפַּנֵּן רַבְנֵנוּ שְׂיֵאמְרוּ בְּדִיחוֹת? בְּדִיחוֹת הָיוּ אֲצִל רַבְנֵנוּ 'טָרְרָה'!

אֲפִילוּ ר' הַרְשֵׁלָה מְאוּסְטְרוֹפּוֹלִי, בְּשֶׁהָיָה פֶּעַם אֲצִל רַבְנֵנוּ - הוּא הָיָה גְדוֹל, וְעַם כָּל זֶה - אָמַר רַבְנֵנוּ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ: "הוּא הָרִי יֵאמַר בְּדִיחוֹת, אֵל תִּצְחָקוּ!". בְּדִיחוֹת הָיוּ אֲצִל רַבְנֵנוּ טָרְרָה!

(טעם זקנים, קונטרס קיג"ו. תרגום מאדיש)

סוף דבר הכל נשמע:

השמחה האמיתית, היא אך ורק שמחה בה'. אך כדי להעלותה מגלותה, אנו מוכרחים לרדת למקום הקליפות - ירידה לצורך עליה, מתוך הזהירות המתבקשת לבל תהפוך הירידה לנפילה ח"ו - ולשמח ולבדח עצמנו במילי דשטותא, ולעלות משם אל מקור השמחה.

וְהוּוּ בְּחִינַת כָּל מִינֵי הַצְּחֹק וְשִׁחּוֹק שְׂעוּשִׁין בְּפוּרִים, לְרַמּוּ שְׂאֵן מִימֵי הַפוּרִים הָאֵלֶּה, מַעֲלִין כָּל מִינֵי יְרִידוֹת וְקַטְנוּת. הַכֹּל נִתְחַפֵּה עֲלֵינוּ וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה תוֹרָה, כִּי הַיְרִידָה נִתְחַפֵּה לְעֵלְיָה בְּבִחִינַת יְרִידָה תְּכֵלֶת הָעֵלְיָה ... כִּי אִין זֹכִין לְתַכְלִית הָעֵלְיָה לְהַשְׁגִּיחַ וְהַאֲרִיחַ עֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד הָאֲרִת מְרַדְכֵי הַיְהוּדִי שֶׁהָאֲרִתוֹ שְׂגָבָה מְאֹד, וְאִין נִתְחַפֵּה כָּל הַיְרִידוֹת וְכָל הַבְּטוּלִים וְכָל מִיִּלִּי דְשִׁטּוֹתָא לְתַכְלִית הָעֵלְיָה.

(שם, י)

ביום הפורים, אומר לנו הקדוש ברוך הוא:

בְּאֵתִי לִגְנֵי אַחֲתֵי כְלָה, אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי, אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי, שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֶלְבִי, אֲכָלוּ רַעִים שְׁתֵּנוּ וְשָׁכְרוּ הַדְּוִים!

(שיר השירים ה, א)

"מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי" - זֶה בְּחִינַת מְרַדְכֵי וְאַסְתָּר, 'מוֹרִי' זֶה בְּחִינַת מְרַדְכֵי מִרְדּוֹ. 'עִם בְּשָׂמִי' זֶה בְּחִינַת אֲסְתָּר שֶׁנִּקְרְאת הַדָּסָה. 'אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי' - פֶּרֶשׁ רַש"י שֶׁקֵּבֵל מֵה שְׂאִינוֹ רָאוּ עִם הָרְאוּ, זֶה בְּחִינַת שְׂמִיחַת פּוּרִים, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּל בְּאַהֲבָה כָּל מֵה שְׂעוּשִׁין יִשְׂרָאֵל מִחֲמַת שְׂמִיחַת פּוּרִים, אֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בָּהֶם עֲנִינֵי צְחֹק וְדָרָךְ שְׂטוֹת שֶׁנִּרְאָה בְּאֵינוֹ רְאוּ, אֵף עַל פִּי כֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, מִחֲמַת שְׂעוּשִׁין זֹאת מִחֲמַת שְׂמִיחַת פּוּרִים הַגְּדוֹלָה מְאֹד!

וְאִין אֹמֵר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "אֲכָלוּ רַעִים שְׁתֵּנוּ וְשָׁכְרוּ הַדְּוִים". כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כִּכְבוֹדוֹ בְּעֲצוּמֵה מְבַקֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל שְׂיֵאכְלוּ וְיִשְׁתֵּנוּ בְּשִׂמְחָה וְלֹא יִתְבַּיְשׁוּ עוֹד.

(ליקוטי הלכות, תפילין ו, ל)

ומשמחת פורים, נזכה להמשיך על כל השנה כולה.

וְנִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ שְׂמִיחַת פּוּרִים עַל כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה! לְשִׂמְחַת הַמִּיד בְּבִשְׂמִיחָה וְחִדּוּהַ רַבָּה בְּאַמֶּת ... וְנִזְכֶּה לְהִיטֵב בְּשִׂמְחָה תְּמִיד.

■ (ליקוטי תפילות ח"ב, לז)

על אחת כמה וכמה, במילי דבדיחותא - הרגיל בהם, עלול ביותר להיכשל בלשונו ולהוציא מפיו דברי בדיחותא שיש בהם שמץ של עבירה, כפגיעה בזולתו, ולפעמים אף פגיעה בכבודו של מקום רחמנא לילכלן ולישבזן.

וכמסופר לדוגמא אצל אנ"ש על רבי יוס' שותק:

רַבִּי מִיכָל מְטוּלְשִׁין זצ"ל סָפַר שֶׁהִפִּיר אֶת רַבִּי יוֹסֵל שוֹתֵק זצ"ל. זֶה הָרַי יוֹסֵל שוֹתֵק הָיָה חֶבְרוֹ שֶׁל הָרַב הַצַּדִּיק רַבִּי לֵוִי יִצְחָק מְבַאֲרֵיטְשׁוֹב זצ"ל וְהָיָה גְדוֹל. וְהָיָה מְנַהֵג לִזְמַר דְּבָרֵי בְּדִיחוֹתָא. וּפְעַם אֶחָד הִתְנַפַּח עִם הָרַב הַצַּדִּיק מְבַאֲרֵיטְשׁוֹב ז"ל בְּאִיזָה פִּשְׁט בְּגָמְרָא, וְהִנֵּה הָרַב הַצַּדִּיק מְבַאֲרֵיטְשׁוֹב ז"ל אָמַר לוֹ שֶׁכָּךְ לֹמְדִין הַפִּשְׁט לְמַעַלָּה בְּשָׂמִים (כְּמוֹ שֶׁהוּא וְלֹא אֲמַר). הַשִּׁיב לוֹ הָרַי יוֹסֵל ז"ל בְּלִשׁוֹן הַלְצָה: וְכִי בְּשָׂמִים לֹא יִכְלִין לְטַעוֹת? וְנִתְפַּעַל מְאֹד הָרַב הַצַּדִּיק מְבַאֲרֵיטְשׁוֹב ז"ל מִזֶּה, וְעָנָה לוֹ בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹל: יוֹסֵל, עֲדוּן אַתָּה מִחִזִּיק בְּדִיחוֹת שְׂלָה? רָאֵה לְהִיכֹן הַבִּיאֵו אוֹתָהּ הַבְּדִיחוֹת שְׂלָה! וְנִכְנְסוּ אֵלָיו הַדְּבָרִים בְּעַמֵּק לִבּוֹ וּמִנֵּי אִין וְהִלָּא גָמַר בְּדַעְתּוֹ, לֹא לְבַד שְׂלָה לִזְמַר וְעַרְטִילִיד אֵלָּא אֲפִילוּ לְשִׁתֵּק לְגַמְרֵי שְׂלָה לְדַבֵּר, וְקָמַם זֶה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ גְּמוּרָה, כִּי הָיָה לוֹ חֵיט מְלֹמֵר דְּבָרֵי הַלְצוֹת וְכוּ', וְכִשְׁעָנָה עֲצוּמוֹ מִזֶּה, מִמֵּה נִתְיַבְשׁוּ אַבְרָיו מְסַגּוּף וְעַנּוּי.

(כתבי רבי שמואל)

יתירה מזו:

גם אם לא ייכשל האדם בריבוי שחוקו, בשום שמץ של דבר אסור - יכאב לבו לעתיד, על שהיה רגיל בכך, ושמתנו תיהפך לתוהו.

כמו שאמר החכם מכל אדם:

בְּמִשְׁחָק וּבְאֵב לֵב, וְאַחֲרֵיתָהּ שְׂמִיחָה תִּגְוָה.

(משלי יז, יג)

ומפרש המצודות:

גַּם בְּשִׁחּוֹק - אֲפִילוּ בְּעֵבֹר רַבִּי הַשְּׂחוֹק - עִם פִּי לֹא עֵבֵר בְּזָה עַל מַצְנֵת ה' - מִקְּדָל מְקוּם יָכָאב לִבּוֹ בַּעַת יִקְבֵּל הַגְּמוּלָה, עַל שֶׁפָּגַע לִבּוֹ לְבִשְׂלָה: וְאַחֲרֵיתָהּ - רוּצָה לִזְמַר, אִם בֵּן סוּפָה תִּהְיֶה אֲשֶׁר הַשְּׂמִיחָה תִּהְפֵּה לְתוּגָה.

(מצודת דוד, שם).

כ. וכן סיפר באריכות רלו"צ בנדר זצ"ל, ראה ב"טעם זקנים" קונטרס קי"ג.
כא. עיי"ש באריכות, דברים חריפים ונוקבים על כלל ענין המילי דשטותא.

מתלווים לבני הנעורים בשבילי החיים + עם ר' א. ליפער | עריכה: שמעון שפירא

נפשי בשאלתי

המושך מעמ' 11

להיות 'שנודר' או 'מתמיד'!?

עצמיים, רק להיות כרצונו יתברך. רביז"ל אומר בתורה ד' (ליקו"מ קמא) ש'על ידי צדקה לצדיק זוכה לבטל הגאוה', וזה הענין של הכנעת קליפות המן שעניינו הוא 'גאוה', וכדאיתא בתורה י' (שם) שע"י התקרבות לצדיק (אשר הדרך להתקרב אליו היא ע"י צדקה - מסירות נפש) זוכין לבטל קליפת המן - גאוה וזוכין ל'ההוא רוחא דנשיב' לרקוד בשמחת פורים.

מי שהולך לאסוף צדקה, בפרט לעניי אנשי שלומינו, ובפרט בפרט להפיץ מעיינותיו חוצה, על פניו נראה שהוא רק מפסיד בגשמיות, אבל דווקא מנתינה זו, הנעשית מתוך מסירת נפשו ורצונו, הוא מקבל חזרה מתנות כאלו שאי אפשר לתאר כלל. על ידי שנותנים זמן יקר של פורים ללכת לקבץ צדקה, מקבלים הארה נפלאה ופנימית ועמוקה של פורים, הרגשה כזו, לה אפשר לזכות רק כשאדם מבטל את דעתו לרצון השם, וזה מה שישמח אותו באמת. ■

מי שהולך
לאסוף צדקה,
בפרט לעניי
אנשי שלומינו,
ובפרט בפרט
להפיץ מעיינותיו
חוצה, על פניו
נראה שהוא
רק מפסיד
בגשמיות, אבל
דווקא מנתינה
זו, הנעשית
מתוך מסירת
נפשו ורצונו,
הוא מקבל חזרה
מתנות כאלו שאי
אפשר לתאר
כלל

שאלה:

כידוע, חלק ממצוות היום הוא מתנות לאביונים. ולכן, רצוני ביום קדוש כזה לזכות ולזכות את כלל ישראל במצוות צדקה, ללכת ולאסוף מעות למען עניי אנ"ש. אולם, קשה לי מאוד לזכות לכך עקב קוצר היום והצורך להספיק כל כך הרבה התבודדות ושיעורים קבועים וריקודים ושכרות ושאר מצוות היום. עצתי חלוקה מאד בכל שנה כיצד להתנהג בעניין זה ורציתי לשאול, כיצד אוכל לדעת מהו הדבר הנכון לעשות?

תשובה:

בליקו"ה מרחיב מוהרנ"ת ש'פורים הוא הארה גדולה של עד דלא ידע' והכוונה, 'הארה מהשולם המופלא שיהיה לעתיד, שאז לא יהיה יותר שום מחלוקת קנטור וניצחון. וזה נעשה על ידי שישאל אוהבים אחד את חברו. כי כל אחד "יודע שאינו יודע" מה עובר על חברו ודן אותו לכף זכות על ידי צדקה שנותנים אחד לחברו, נעשה אויר הנח והזך ונתרבה שלום בעולם'.

כמובן שללכת ביום כזה על צדקה יש בזה בחינה של 'מסירות נפש', כי כל אחד רוצה להספיק, ונדמה לו שהוא "מבזבז את זמנו" בשביל לעזור לאחרים. אבל צריך לדעת שזה דווקא הנקודה הכי חשובה של צדקה, אותה 'מסירות נפש'. רבינו אמר ש'אצל מי שהוא לוקח הוא נותן'. כי כל אחד שנותן צדקה נראה לו שהוא רק מפסיד מזה, אבל צריך אמונה שלא רק שאין אנו מפסידים מכך, אדרבה, אנו מרוויחים בכפלי כפליים.

זה פנימיות העניין הנורא של 'עד דלא ידע' - להתבטל להשם במסירות נפש, בלי דעה או רצון

כשר' שמזאל
שזתה יין
אצל רשב"י

ר' שמואל משמאל עם ר' שמואל צ'צ'יק במשחה היין בפורים (באדישתא)

בכל תהלוכות חייו של החסיד ר' שמואל צ'צ'יק אש בווערת ליהטה סביבו אש בווערת. אך משנכנס אורו של פורים, ובפרט שהיה זה בצל ציונו של רשב"י במירון, היו פניו מאירות במיין שמחה עילאית שסחפה את כל הנוכחים אחריו ♦ תיאור חי ומיוחד מעבודת הקודש של ר' שמואל ביום הפורים בחצר המערה ♦ ריקודים, התעוררות, בכייה והשתוקקות שלא ידעו גבולות ♦ עד דלא ידע

א. איזנבך

יכול להיות'. מן הסתם הוא סחב עמו מעט לחם ומוצרים בסיסים לאכול, וכבר בערב ראש חודש אדר היה מתחיל את מסע הטלטולים באוטומובילים וברכבות, עד לחצר הציון המצוינת ולחדרו ששכן בקומה השנייה.

בז' באדר היו מגיעים אי אילו חסידי ברסלב למירון, וגם אז היה ר' שמואל שם, עם כל הלב והמוח, אבל גם בסוף היום כשכולם כבר עזבו את מירון הקפואה ויצאו לביתם, היה ר' שמואל נשאר שם, מכין את עצמו לאור של פורים הממשמש ובא.

כזו יראה, כזו נעימות...

"צריכין לעמוד בשעת קראית המגילה באימה ויראה ורתת וזיע, כמו בשעת מתן תורה, כמובא בכל הספרים. כי עכשיו ממשיכין היראה בשכל עליון מאד מאד על-ידי קריאת המגילה". בלשון הזו מעורר מוהרנ"ת (בכור נהמה טהורה ד') על גדולתה של הקריאה הקדושה. ואכן ניכר, שר' שמואל התכונן היטב לקבל את היראה הקדושה הזו, בשעת קריאתו את המגילה. היראה, הרתת והזיע ששרו עליו אפפו את כל הנוכחים בציון באותה עת.

'הוא היה קורא את המגילה בכזה מין נעימות', מספר ר' בנציון, 'תמיד היה זה תענוג לשמוע אותו ניגש לעמוד, כולם חיכו שהוא יתחיל להתפלל, אך בשעת קריאת המגילה זה היה פי כמה וכמה, האש שהייתה עצורה בו ניכרה החוצה היטב, וחדרה לתוך הלב של כל המשתתפים במניין הקטן'.

'בין המתפללים היו גם מי שרטנו על האריכות בה הוא קרא את המגילה. אבל מי שהיה חכם הקשיב לקולו הנעים, והתענג על התחינה המיוחדת שהייתה בו'.

לאחר התפילה, הוא היה מכין סעודה קטנה, כדי לקיים את המצווה של 'להרבות קצת בסעודה בליל פורים', ומיד לאחר מכן היה עולה לחדרו כדי שיכול לחטוף תנומה בטרם הגיע עת חצות ליל היום הגדול הזה.

'מה ר' שמואל עשה בציון בחצות, אינני יודע', אומר לנו ר' בנציון,

שנוכל לחוות בשלמות את ההוי המרומם ששרה על הציון במירון בימי הפורים, סובבנו בין חסידי ברסלב שזכו לשהות סביבו באותו זמן קדוש. כאשר מהם זכינו לשמוע מעט, ממה שזכו לחוות בעיניהם, מראות שנחרטו בליבם ולא ישכחו לעולם.

כדי

ביתו הראשון של ר' שמואל

'כל השנה', פותח ר' בנציון קליגער. 'הייתה ארשת פניו של ר' שמואל רצינית ומלאת יראה. ה'עבודות' המופלגות שלו היו לשם דבר. הטבילות שלו במקווה בקור הגדול והשעות הארוכות שהוא בילה ביערות ובשדות נתנו עליו את חותמם, וכל כולו אמר קודש לה'. תפילותיו היו בבעירה מיוחדת ובשגת ארי, ואף את שאר יומו ניצל ללימוד תורה בהתמדה ללא הפסק רגע.

כל אלו השוו לו דמות של 'עובד' מופלג, יהודי שאין לו שיג ושיח עם העולם הזה, כמו סוחר ממולח שמחשב את צעדיו בעסקיו הרבים, עסקי הקדושה ונצחיות.

'ציונו של רשב"י, היה בעצם ביתו הראשון של ר' שמואל, מספר ר' בנציון. 'ימים שלמים של עבודת ה' היה מבלה בחצר הקודש, לילות של ערגה כחיות הנוהמות ביער'... אה, ר' שמואל, מי יכול היה להביט בפניו, מבט קדוש ראית בהם, כזה שהיה מעורר את הלב להתחיל לעבוד את ה' מחדש בכל הכוח'.

כל זה היה לפי ה'השגות' של ימות השנה. אך בהגיע פורים של ר' שמואל, ובפרט כאשר הוא היה זוכה לעלות מירונה, זה כבר היה חידוש אחר לגמרי... התנוצצות של אור משער החמישים ממש. לא רבים זכו לראות את עבודת הקודש של ר' שמואל בפורים, מירון של אותם ימים הייתה שוממה מאדם, ואף מי שכבר כן גר במקום, בחר לרדת לכפר, שם היו תנאים הגיוניים יותר, כדי לערוך משחה ושמחה כדת היום.

ר' שמואל כמו ר' שמואל, לא ראה שום דבר לנגד עיניו, הוא ידע מה זה ר' שמעון, ואם שר' שמעון שם, אם כן עבורו זה 'הכי טוב שרק

הוא היה תופס את כל המסכנים שהיו מתגוררים באזור והגיעו לסעודה, והיה מושך אותם אל תוך המעגל. הוא ניגן ניגוני שמחה שונים כמו גם את ניגוני הפורים המוכרים, בשמחה עצומה ובקול רם, עד כולם נכנסו פנימה.

אה, אה... ר' שמעון!!

את התיאור הבא, שמענו מפי הרה"ח ר' זאב אטינגר שליט"א, וכך הוא מספר: שנה אחת נקלעתי למירון בפורים יחד עם הרה"ח ר' ישראל הירש ז"ל, כמו כל חסיד ברסלב שרוצה לקבל את אור הצדיק, ובפרט בכזה יום גדול. ביום הפורים, לאחר שכבר הסתיימה הסעודה הקטנה, ירדתי להיכל הציון, וביקשתי לבלות שם את שארית היום, עד לנסיעה חזרה לירושלים עיר הקודש. כבר מרחוק שמעתי קולות מהיכל הציון, אך לא יכולתי להבין מהמקום בו עמדתי מה הם בדיוק. בהיכנסי להיכל הציון ראיתי מחזה מיוחד, שנחרט בזכרוני עד היום. היה

'אבל בכך אני בטוח, שהוא בילה שם את כל הלילה, מ'חצות' ועד 'עלות'. אדם רגיל שהולך לציון, מתעייף אחרי זמן מה. אבל לא איש כמו ר' שמואל, שרוצה להיכלל כל כולו בקדושת היום, יותר על הזמן הנעלה לטובת שינה במיטתו'.

ויהי מנחרת

כמעשהו בלילה, כך מעשהו ביום. בהתקרב עת הנץ החמה כבר הגיעו למירון עוד אי אילו חסידים, בהם גם כמה מהחסידים תושבי עיר הקודש צפת, שבילו את 'הלילה הוא' בציון הקדוש. וגם בתפילת השחר ניגש ר' שמואל לעמוד, ועורר את כולם בקולו הנעים ולבבו הנשבר.

לאחר התפילה עלו כולם למעלה, בסמיכות לחדרו הקטן, שם התקיימה סעודה "מפוארת" לכבוד היום. ר' נפתלי פרידמן היה זה שדאג להביא בקבוקי יין, ואת שאר צרכי הסעודה, הוציאו איש מצקלונו הדל.

בשביל לקיים 'משלוח מנות', היה ר' שמואל מגביה חלה ותבשיל נוסף מהשולחן, והיה נותן אותם לי. גם אני כמוהו העברתי את המשלוח

אנשי שליח ורקדים בשולחן

ל' בעומר בבית ר' שמואל הוביץ במחן. בראש השולחן נראה ר' שמואל אבן, על ידו ר' שמואל נשמן על ידו (מארכיון)

רבי שמואל צ'צ'יק

זה ר' שמואל צ'צ'יק ע"ה, שכבר היה שתוי כהוגן, ובער כלפיד אש. הוא עמד ליד הארון קודש, ורץ במהירות לעבר הציון, ומליבו בקעה כזו מין צעקה נוראה: אה... אה... רבי שמעון... רבי שמעון... בקולו ניכרה מין כמיהה והשתוקקות שמימי לא ראיתי.

אחר שניות ספורות הוא חזר לאחוריו, אך את פניו לא סובב, הוא פסע לאחור כשפניו לכיוון הציון, וכשהגיע לארון קודש הוא פתח שוב פעם בריצה לכיוון הציון, כשהוא צועק שוב: אה... אה... רבי, שמעון, רבי שמעון...

המיית הלב שהייתה צפונה בליבו, התפרצה החוצה כהר געש, הוא לא ידע היכן 'להשליך את עצמו' מרוב כיסופים והשתוקקות. כך נמשך המחזה מאות פעמים!! הוא חוזר לאחוריו כשפניו אל הציון, ושוב פעם רץ אל הציון מנשק וצועק: אה... רבי שמעון!

מרכיבים לו במהלך

באחת מהשנים בהם בילה ר' שמואל את הפורים בצל הרשב"י, הגיעו למקום שני בחורים משיבת ברסלב בני ברק, שביקשו אף הם לשמוח יחד עם אנ"ש בחצרו של התנא האלוף.

כאשר הגיעו הבחורים למירון, הם גילו לתדהמתם שהם משלימים את המניין היחידי שהתקיים במקום. בהשגחה פרטית מופלאה זכו הנוכחים במקום למניין שלם, וכך יכלו לקיים את מצוות קריאת המגילה ואת התפילות כדת.

למחרת בבוקר, ר' שמואל צ'צ'יק משתכר כדרכו, ודואג לקיים את

המשוכלל לזה שלידי וכך יצאו כולם ידי המצווה. למרו שהמשלוח היה דל, אבל ההתרגשות שהייתה במקום והשמחה בקיום מצוות היום הייתה לאין שיעור.

עם תחילת הסעודה, החל ר' שמואל לשתות את היין המשמח בכמות הגונה ובשמחה גדולה. כוס אחר כוס הוא הגיר את תוך פיו, כדי לזכות לקיים בהידור את מצוות היום, 'עוד יין עוד תיקון הברית'.

'ר' שמואל היה אדם מאד חולני, אומר לנו ר' בנציון, 'הוא סבל מכאבים שונים וידיו אף היו נפוחות ופצועות, גם רגליו כאבו מאד, כשאל כל אלו מצטרפים גם סוכר גבוה ולהץ דם מסוכן. אך הוא כדרכו, לא שת ליבו לכלום. הוא שתה עוד ועוד יין, כמות שיש בה כדי לסכן אפילו אדם בריא'.

'מיד בפרוס יום הפורים', הוא ממשיך לתאר, 'כבר נהיה ר' שמואל אדם שונה לגמרי. פניו שתדיר היו רציניות וממוקדות האירו באור של שמחה עילאית. אך משנכס לקרבו היין המשמח, כבר ממש לא יכלו להכיר אותו. הוא החל לרקוד ולשמח ואף לעשות מילי דטוטא, כשהוא סוחף אחריו את כל הנוכחים במקום לריקודים סוערים, הוא החל לצעוק בקול 'ליהודים היתה אור"ה!! אור"ה ראשי תיבות: א'ומן ר'אש ה'שנה! והיה חוזר על המשפט הזה עוד ועוד, פעמים אין מספר.

כיסופיו לציונו של רבינו הקדוש באומן, יצאו בשאגה. הוא היה צועק: א"ם הבנים שמחה - א"ם ראשי תבות: 'א'ומן - מ'ירון', כך פעמים רבות בקול רם ובהשתוקקות גדולה. בתוך הסעודה היה מביע את כיסופיו לרשב"י ולרבינו הקדוש, הוא היה צועק בקול את אהבתו לרבי, ואת געגועיו לציון המצויינת באומן.

מצוות 'חייב איניש לבסומי' למהדרין מן המהדרין. לפתע פתאום הוא ניגש לשני הבחורים שהשרו רוח צעירה במקום, תפס אותם בידיהם ואמר להם: עכשיו אנחנו יורדים לביתו של החסיד ר' שמואל הורביץ שמתגורר לא רחוק. הבחורים לא התלהבו מהרעיון, אך ר' שמואל בתבערת לבבו רצה להתחזק יחד אתם אצל ר' שמואל הורביץ. הוא לפת אותם בחזקה ומשך אותם בידיהם, עד שהוכרחו ללכת עמו בעל כרחם.

כשהגיעו לבית משפחת הורביץ הייתה הדלת סגורה, אך ר' שמואל הקיש עליה בחזקה. הרבנית מרת מינדל ע"ה אשתו של ר' שמואל חששה לפתוח את הדלת, שמה יכבידו השיכורים על בעלה המבוגר, והיא ניגשה לחלון ושאלה למבוקשם. ר' שמואל השיב שהם רוצים להיכנס ולדבר עם ר' שמואל הורביץ, אך היא לא הייתה רגועה מכך והשיבה שאי אפשר וכו'. ר' שמואל שהיה עקשן גדול בעבודתו, ובפרט כעת בעת שכרותו, הכריז

המרמוז למהרה"ת התלמיד הנצחי ולהתחזקותו הנוראה. באותם נסיעות קדושות היו החסידים משוחחים ללא הפסקה בשכרותם הגדולה, על עבודת ה' ועל אהבתם לצדיק. באחת מהפעמים סיפר ר' שמואל הורביץ על נסיעותיו לציון במסירות נפש. הוא תיאר בהתלהבות כיצד באחת מעיירות הגבול בהם שהה זמן רב בדרכו אל הציון, הוא הסתיר את עובדת חסיד ברסלב, כדי שלא יבולע לו מצד אנשי המקום, שראו בניסיונו לחצות את הגבול מעשה מסוכן ואסור.

'נכנסתי לבית הכנסת', סיפר ר' שמואל, 'והתיישבתי עם מסכת ראש השנה מתלמוד בבלי, כך, כשראשי טמון בה, הוצאתי את כיסופיי לזכות לראש השנה של הרבי'. ראש השנה - דער רבי... ראש השנה - הרבי... כך אמרתי עוד ועוד, כדי להוציא את התלהבות הלב שהייתה לי. מפאת שכרותם של החסידים, והצורך להזדרז ולעלות ירושלימה, הם היו משלמים טבין ותקילין ושוכרים מונית מיוחדת 'ספיישל' ויוצאים לדרך. הנסיעה עצמה, הייתה מרוממת מאד, כל הדרך היה ר' שמואל הורביץ מדבר על 'הרבי, הרבי', ועל מעלת פורים. ולחילופין ר' שמואל צ'צ'יק היה מדבר אף הוא, ומביע את המיית לבבו אל התכלית הנצחי ואל קדושת צדיק הדורות.

ר' שמואל צ'צ'יק ור' לוי יצחק בנדר בשיגור ציון הרשב"י

פורים תשכ"ט בשול

בתשכ"ח. ר' לוי יצחק בנדר ור' אלחנן ספקטור

ותשחק ליום אחרון

החסיד ר' שמואל הורביץ, בשנתו האחרונה, התגורר בביתה של ביתו בירושלים, ומשהתקרב פורים הביע את רצונו העז לחגוג את פורים דפרזים במחיצת רשב"י במירון. למרות מצבו הקשה, הוא לא חדל מלהשתוק ולכסוף לזכות לקדושתו של ר' שמעון, אך לא איסתעיא מילתא ויומיים קודם לפרוס החג השיב את נשמתו הטוהרה ליוצרה. גם החסיד ר' שמואל צ'צ'יק הסתלק בסמיכות לפורים, ביום י"ז באדר, כשאת יום הפורים הקדוש הוא בילה בחדרו הצר שבעליית בית מדרשו שבמאה שערים בירושלים.

כל ימיו היה מסובל בחולאים ומכאובים קשים, שלא הרתיעו אותו מעבודותיו הקשות והעצומות. אך בשעה זו היה מצבו קשה פי כמה, כשהחולי האחרון נתן בו את אותותיו והוא היה שרוי בחולשה גדולה.

למרות הכל, התנהג ר' שמואל כמו צעיר ורענן. את צום תענית אסתר הוא התענה כדרכו, עד לזמן רבינו תם, וביום שלאחר מכן אף קרא את המגילה בחיות והתלהבות. גם למחרת היום, קרא את המגילה וקיים את שאר מצוות היום, כשאף על מצוות השכרות לא פסח. הוא הוציא בקבוק יין ושתה את כולו, כדי לזכות לקדושת הפורים בשלמות. לאחר מכן, הביע את שמחתו הגדולה על כך שזכה גם במצב קשה כל כך, לנהוג כדרכו מאז ומקדם. יומיים לאחר מכן, השיב את נשמתו ליוצרה, יהי זכרו ברוך. ■

בקול: אנחנו לא הולכים מכאן, עד שיכניסו אותנו!! ואז הוא החל להכות על הדלת בחזקה וביקש בתוקף להיכנס: הוא חייב לראות את ר' שמואל הורביץ, עכשיו!

בלית ברירה פתחה הרבנית את הדלת, והם נכנסו פנימה. ר' שמואל ישב בראש השולחן באמצע הסעודה, וכבר היה בגילופין לאחר שתיית כמות יין.

האורחים התיישבו אף הם ליד השולחן, ואז החל ר' שמואל צ'צ'יק מתחנן ושואל את ר' שמואל הורביץ: ר' שמואל, געוואלד! מה עושים עם טרדות הייצר?! 'ער מוטשעט' - הוא מטריד אותי כל כך!! כך בכה ר' שמואל צ'צ'יק וביקש את תשובתו של ר' שמואל הורביץ.

ר' שמואל הורביץ ענה לו מיד: הרי רבינו אומר 'ומחינן ליה באלוותא' - פשוט, לוקחים מקל ומכים אותו, חובטים בבעל דבר.

אך יצאו הדברים מפי ר' שמואל הורביץ, מיד לקח ר' שמואל צ'צ'יק את מקל המטאטא שהיה בחדר והחל לחבוט בכך רב על השולחן: מכים אותו, מכים אותו... כך מכים אותו!! הוא קרא בקול ובהתלהבות.

נוסעים לירושלים

החבריא קדישא ממירון, שכללה לפעמים גם את ר' שמואל שפירא וחסידים נוספים, לא הסתפקו בפורים המרומם לו זכו עתה בצל ה'עיר וקדיש', והם ביקשו לצאת אל עבר עיר הקודש ירושלים, כדי לזכות לקדושת 'פורים דמוקפין' אשר עליה מאריך מוהרנ"ת בדבריו, שהיא עניין קדושתו של התלמיד הגדול, 'מוקפות חומה מימות יהושע בן נון,

בחצר
גינת
המלך

א גיווארנער איז בעסער פון א געבארנער'

(-עדיף מקורב מאשר חסיד
מלידה)

כך היו ממליצים זקני
החסידים, שכן מעלה
גדולה יש בהם, באותם
שאך עתה התגלה
להם סוד ה'אהבה
שבדעת', לה יזכו עם
כל לגימה ולגימה ♦
ארבעה מקורבים ועוד
חסיד אחד מספרים
ומשתפים מהרגשות
ליבם על החצות
בפעלד, הביסופים שלא
ראו מעולם והשתייה
שרחוצה בדמעות שלישי
ועל פורים חדש לגמרי
שזכו להכיר לא מזמן ♦
טוב לב המלך בין

י. הכהן

תחת

ההד המהדהד של שאגות 'הצילני', יחד עם שמחת הריקודים של ימי הפורים אליהם נכנסו, נקראו סופרי המלך ואחשדרפניו כדי לשמוע מפיהם של מקורבי חצר המלך אשר מרחוק נתקרבו ובאו, כדת מה זכו בחצרו של מרדכי הצדיק וכיצד זכו לטעום לראשונה את שמחת הפורים בצל משרתיו וחסידיו הנאמנים.

בשיחה המיוחדת השתתפו הרה"ח ר' אברהם שמואל קורנבליט שליט"א, הרה"ר הערשי החפץ בעילום שם משפחתו, סופר אבקשה, הרה"ר נפתלי אלחדד והרה"ר נחום יצחק לפקוביץ שליט"א. כאשר מגרונם קלחו ההרגשות והתיאורים ברטט של אש דקדושה, ואף אם נרצה להעבירו עלי גיליון לא נוכל לעולם לצמצמו באותיות כתובות בדיו.

זר כי יקלע לתוך השיחה אותה קיימנו, יוכל להבטיח שהנוכחים בשיחה שתויים ומבוססים, אך מי שכבר יודע מאור האורות של האמת, יודע כי אף שפיהם אדומות, אין זה אלא מחמת ששתו ולגמו מהיין ההונגרי הנשפך בשפע גדול, בחצר גינת ביתן המלך, בספריי הקדושים, ביערות ובשדות. למותר לנו להכביר במילים, היכנסו נא אל בין השורות המאירות ותזכו אף אתם לטעום מהפורים של שער החמישים כבר מעכשיו, ועד לביאת הגואל.

ה'פעלד בליל פורים'

ר' אברהם שמואל קורנבליט: כשרוצים לדבר על פורים אצל חסידי ברסלב, קשה מאד להתבטא על נושא כזה רחב ביריעה כה קצרה, אולם בכל זאת, פטור בלא כלום אי אפשר.

למעשה, אני התקרבותי תקופה קצרה לפני פורים, וכבר זכיתי ויצאתי לפעמים להתבודדות בשדה. אבל ה'פעלד בליל פורים', היה בשבילי חידוש מיוחד. הרי כל העולם יודעים על כך שפורים זה זמן של 'כל הפושט יד נותנים לו' וכו', אבל עד שהתקרבותי לברסלב, לא ידעתי מתי בעצם פושטים את היד...

ההתבודדות בליל פורים פותחת את היום הגדול הזה בכזו מין רוממות. הרי זהו כזה זמן גבוה, ודווקא אז נותנים לך זמן לדבר עם ה' ולשפוך לפניו את הלב, כך אפשר להתחבר לעצם היום הזה בקשר הכי פנימי ועמוק.

בכלל, כל השנה ה'התבודדות' היא מתנה נוראה. הרי יותר מכל הדרשות שאפשר לומר כדי לחזק אנשים באמונה, העצה הזו היא החיבור הכי חזק לה' יתברך, שמביאה לאמונה הכי גדולה. ועל אחת כמה וכמה בפורים, שאז כולם מרגישים שישנה מין 'התעלות' באוויר, ואז בוודאי הלב מושך את האדם לרוץ לשפוך את הלב לאבא שבשמים, בבחינת 'מה שאלת וינתן לך'. ממש מרגישים שאלמלא לא אתינא לעלמא אלא עבור הגילוי של פורים בלילה - דיינו!

כמובן שאחרי כזה 'פעלד' וצעקות, השחרית כוונתיקין זה עניין אחר לגמרי. אני לא בקי כל כך בסוד הפנימי של תפילה כהנץ החמה, אבל בכזה יום, מתווסף לסוד הפנימי לו זוכים מהסגולה שבדבר, גם הרגשה של השתוקקות ורצון, כי כשמקדימים הרי שמזדרזים כבר להיכנס לתוך ההיכל הפנימי של המלך. אין כבר זמן... רוצים כבר לשמוע את המגילה... לטעום את ה'אהבה שבדעת'...

ר' הערשי: גם אצלי, החידוש העצום בפורים היה העניין של ה'התבודדות' בלילה. בתור אברך חסידי לא היה לי בסדר יום של פורים בכלל מחשבה לצאת להתבודד, כל היום היה מפוזר ומעורבב בריקודים ובילוי זמן. פתאום אני מוצא את עצמי בתוך 'תוכנית מסודרת' (מלאה חיות ואור, כמוכן), הולך לישון מוקדם, ולאחר מכן קם באמצע הלילה... בכלל, קימת חצות הראשונה שלי הייתה בפורים... אה, איזה תענוג זה היה.

כך גם המשך היום, הכל מלא וגדוש ב'עבודות', אם זה המגילה או תפילת הוותיקין... אפילו משתה היין בברסלב מקבל מקום משלו, שהרי זה מצווה חשובה בפני עצמה. בכלל, כל הפורים נהיה רוחני כל כך.

אני נזכר כעת בפורים הראשון שלי בשדה. ביקשתי מהחברים שיחזרו הביתה

בלעדי, רציתי להישאר בשדה עוד ועוד. אחרי שסיימת להתבודד יצאתי לכביש הראשי לעצור טרמפים, וארך הרבה זמן עד שמאן דהו עצר לי בכלל, בסוף זה היה ברסלב'ר שעצר לידי.

כשהוא עצר לי הוא עדיין לא פתח את הדלתות, הוא רצה לוודא שאני לא שיכור או מישהו חשוד, ורק כעבור דקה הוא הזמין אותי להיכנס פנימה. התיישבתי לידו, והייתי בטוח שעכשיו יהיה לי עם מי לחלוק את האורות' בהם הייתי שרוי אז. אבל משום מה הנהג שתק, מה שהשרה אווירה כבידה ברכב. לאחר כמה דקות הסתובבתי אליו כדי לראות אם אני מכיר אותו ואולי לנסות לדבר איתו ואז ראיתי שהוא פשוט באמצע לבכות... מעיניו זלגו דמעות כמים... הוא לא היה יכול לדבר מילה.

המעוז של הברסלב'ר

סופר אבקשה: תמיד ידעתי שפורים זה יום של שמחה, כבר בתור ילד עם ה'משלוחי מנות' והשיכורים וכו', אבל תמיד חשבתי שהכל זה עבור אנשים שיש להם ממילא במה לשמוח, והם מנצלים את היום הזה כדי להביע את הרגשת השמחה שיש להם בלב, אבל אצל הרבי פתאום מצאתי מצווה להיות בשמחה, כל השנה וכל שכן בפורים. פשוט מצווה 'להכריח עצמו בכל הכוחות להיות בשמחה' לא משנה מי אתה ואיפה אתה נמצא בעולם...

האמת היא שהפורים הראשון שלי בברסלב, היה כשהייתי בחור צעיר מאד, בשנת ההתקרבות הראשונה שלי סיפרו לי שמאד מעניין לראות איך נראית שבת זכור ביישיבת ברסלב בבני ברק. הייתי בחור נמרץ ולא חשבתי פעמיים, עם כל הלהט של תחילת ההתקרבות יצאתי לבני ברק עם איזה שקית; 'כבר נראה איך נסתדר'... חשבתי לעצמי.

לא הכרתי עדיין את כל המושגים הברסלבאים, והרבה דברים שראיתי בתחילה צרמו לי, אבל אחרי שיצאתי משם במוצאי שבת, כבר הייתי נראה אחרי "טבילה" הגונה במקווה של הרבי, קבלתי כבר מקיפים אחרים לגמרי.

כשרק נכנסתי לישיבה ראיתי בחדר אוכל פלקט ענק, עם הכיתוב מתוך עלים לתרופה 'אני יודע ומאמין שרבינו הקדוש יודע כל מה שעובר וכו'... ומיד הבנתי שהגעתי פה למעוז של הברסלב'ר השרופים ביותר.

אחר כך בקומת בית המדרש ראיתי את כל המודעות שהבחורים תלו על הקירות, כמעט שלא היה יכלו לראות באיזה צבע הקיר צבוע. בחיי הקצרים כבר הספקתי לראות מודעות של פורים, אבל כזאת, בחיי עוד לא ראיתי... כל הקיר רחש דיבורי התחזקות מאירים כל כך, קריאות לצאת לשדה, למחות את עמלק, ציורים נפלאים להמחשת עמלק ומדבקות נגד

העיתונים המקררים את נפש האדם. כיד ה' הטובה עליהם.

אט אט התחלתי להפנים להיכן "נפלת", והתחלתי לפקוח עיניים ולנסות להבין מה מתחולל מסביבי. תפילת ליל שבת כבר הייתה חמה וסוערת מאד, ובקבלת שבת הבחורים רקדו הרבה בכל הכוח, אבל הכל היה כאין וכאפס לעומת הסעודה... מימי לא ראיתי סעודת שבת פשוטה כל כך בחלק הגשמי כפי שהיה אז, (כנראה שהיום הדברים נראים אחרת...) אני הייתי מפונק ובקושי מצאתי מה לאכול, אבל את הבחורים שכבר היו באור של 'שער החמישים' כל זה לא עניין כלל.

באמצע הסעודה התחילה דרשה של מאן דהו, אני זוכר מי זה היה, אולי הרה"ח ר' אברהם יצחק כרמל ז"ל, אבל אני רק זוכר שכאלו דיבורים לא שמעתי מימי. הוא דיבר על שער החמישים, על אהבה שבדעת, על השתוקקות וכיסופים ומחיית עמלק, ואני, לא ידעתי היכן אני נמצא בכלל, בעולם הזה או בכלל בעולם הבא ומי יודע... כמוני, ראיתי שגם שאר הבחורים ישבו מרותקים, הם פשוט בלעו בצמא כל מילה שהוא אמר. וכגודל ההשתוקקות שהייתה בעת הדרשה, כך היו הריקודים שלאחריה... נדהמתי שוב ושוב מהחידושים שראיתי, ועכשיו היו אלו הפיזוויים והכרכורים שהרגשתי שהם מעולם אחר לגמרי. כזו מין שמחה הייתה נסוכה על פניהם, היה שם ממש פורימדיג. מאן דהו הביא איזה כובע, ובחור אחר פשוט הוציא החוצה את הציצית מעל הבעקישטע, וכולם רקדו שם בכזו מין חירות, כאילו הם אחרי ביאת המשיח.

במבט לאחור, אני מבין שהפלא הגדול שלא ידעתי אז להסביר מהו, היא העובדה, שאף אחד שם לא שתה אפילו כוסית של יין, אפילו קולה אני לא יודע אם היה מספיק, אבל יין בטח לא. ועם כל זה הייתה שם שמחה אמיתית עד לב השמים, שמחה שנובעת ממקור אחר לגמרי.

אני עוד יכול להאריך בתיאורים על מה שראיתי שם ועל הפורים שהיה אחר כך, אך תיכלה היריעה והם לא יכלו. ולכן, אעביר את רשות הדיבור לר' נחום יצחק... רק זאת אציין, שמאז החלה אצלי התקשרות אחרת לגמרי לרבי, כל החיים שלי קבלו צבע חדש ומאיר, ראיתי דוגמא חיה לבית הרושת מופלא של יראת שמים, ובפרט, שמחה פורצת גבולות, כזו ששייכת לעולם אחר ומרומם הרבה יותר.

ר' נחום יצחק לפקוביץ: את הפורים הראשון שלי בתור מקורב טרי, לא אשכח כל ימי.

למדתי אז בישיבה של גור באשדוד, וכבר שמעתי רבות על הפורים הברסלבאי ועל צעקת 'הצילני' וכו'. כשפורים התקרב עוד יותר, שמעתי על מושג חדש, 'התבודדות לביל פורים'. אני לא אחד שנבהל מדברים חדשים, ולכן החלטתי לנסות ולקום באמצע הלילה, כדי להתנסות בחידוש הזה.

סיכמתי עם אחד מחסידי ברסלב שניסע ביחד לפעלד בשעה שלוש, אבל לדאבוני מצאתי את עצמי

מאז החלה
אצלו
התקשרות
אחרת לגמרי
לרבי. כל החיים
שלי קבלו צבע
חדש ומאיר,
ראיתי דוגמא
חיה לבית
הרושת מופלא
של יראת
שמים, והכי
חשוב, שמחה
פורצת גבולות,
כזו ששייכת
לעולם אחר
ומרומם הרבה
יותר.

שרוקדים ובוכים, אבל היו שני דברים שראיתי, ולמרות שלא הבנתי אז לגמרי מה אני רואה, הם שבו את ליבי ונקבעו בו לנצח.

הראשון, היה הרה"ח ר' יוסף קדיש שפירא שליט"א, שישב בפנית ההיכל הגדול כשהוא מדבר בכזו מין השתוקקות שכמותה לא שמעתי מעולם, המילים היחידות שהצלחתי לשמוע היו בסיום דבריו: ...ואלו היו ה'בעלי בתים' של ברסלב... אלו היו ה'ברסלבר' בעלי בתים'... לא הבנתי אז מה הוא מתכוון, אבל משהו בנימת הדברים ובעקבות שבו הם נאמרו תפס את כולי, לא הצלחתי להירגע מכך.

בנוסף, ראיתי בכניסה, ליד הכיורים, את אחד מחסידי ברסלב המפורסמים והידועים בצדקותם, אז כלל לא הכרתי אותו, רק ראיתי איך הוא עמד והשליך את גופו בכזו מין השתוקקות קדימה ואחורה ושוב ושוב... הסתכלתי עליו בתדהמה, ניסתי להבין אם הוא נורמלי בכלל, או שמא כואב לו משהו, אך לא הצלחתי לעמוד על פשר הדבר. כיום, אני מבין שאלו היו הכיסופים שבערו בקרבו, והצימאון שלא נתן לו מנוחה.

כי אצל חסידי ברסלב כשמגיע הרגע האמיתי, והלב נפתח כטוב לב המלך בין, אז זה אור אחר לגמרי. דיברתי על זה עם חבר, והוא סיפר שגם במקום הקודם אליו הוא השתייך לפני ההתקרבות, היה הוא יכול לראות שיכורים בוכים וכו', 'אבל בברסלב', הוא אמר לי, 'אתה נכנס לבית המדרש ורואה יהודים הכי פשוטים, העם שבשדות, עומדים ומדברים מהתכלית, כאילו יום המיתה עומד להם לפני העיניים במוחש ממש!'

הוא סיפר לי על מחזה שראה בבית המדרש של אנ"ש, כאשר ילד אחד משך בחליפתו של אביו, כדי לסמן לו שהוא כבר רוצה ללכת הביתה. האב שהיה בגילופין לא שם לב לכך, והנוכחים במקום הסבו את תשומת ליבו לילד המסכן. האבא החל להתכונן ללכת הביתה, אבל מתוך הדיבורים הללו הוא החל לבכות, וכה אמר לחבריו: אתם מרחמים עליו שהוא רוצה ללכת הביתה... אבל מה יהיה עם הרחמנות על הנשמה שלנו שרוצה ללכת הביתה, שרוצה לחזור לה' יתברך. כך הוא בכה עוד ועוד.

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

כי אצל חסידי ברסלב

כשמגיע הרגע האמיתי, והלב נפתח כטוב לב המלך בין, אז זה אור אחר לגמרי. דיברתי על זה עם חבר, והוא סיפר שגם במקום הקודם אליו הוא השתייך לפני ההתקרבות, היה הוא יכול לראות שיכורים בוכים וכו', 'אבל בברסלב', הוא אמר לי, 'אתה נכנס לבית המדרש ורואה יהודים הכי פשוטים, העם שבשדות, עומדים ומדברים מהתכלית, כאילו יום המיתה עומד להם לפני העיניים במוחש ממש!'

הוא סיפר לי על מחזה שראה בבית המדרש של אנ"ש, כאשר ילד אחד משך בחליפתו של אביו, כדי לסמן לו שהוא כבר רוצה ללכת הביתה. האב שהיה בגילופין לא שם לב לכך, והנוכחים במקום הסבו את תשומת ליבו לילד המסכן. האבא החל להתכונן ללכת הביתה, אבל מתוך הדיבורים הללו הוא החל לבכות, וכה אמר לחבריו: אתם מרחמים עליו שהוא רוצה ללכת הביתה... אבל מה יהיה עם הרחמנות על הנשמה שלנו שרוצה ללכת הביתה, שרוצה לחזור לה' יתברך. כך הוא בכה עוד ועוד.

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

יש עוד נקודה שרואים רק אצל הרבי. בפורים כל המסכים המבדילים נופלים, ואז מתגלית כזו אהבה לצדיק, לרבי שנתן לנו את החיים במתנה ואת הכח להתגבר על היצר הרע הנורא. אנחנו חייבים לרבי כל התגברות שיש לנו על עמלק שרוצה לקרוע ממנו את האמונה. הרבי מחבר אותנו לה' כל הזמן, כמה שהניסיונות מרחקים אותנו שוב ושוב, אבל הרבי מגלה את החיבור הזה. והעיקר זה בפורים, שאז יש את העניין של 'ועכשיו', כי אז זה זמן ההתחלה של הכל... אז כל אחד יכול לטעום כזו מין התקרבות לה', גם האברכים הפשוטים, שכל השנה מונחים היכן שהם,

פוקח את עיני בחמש לפנות בוקר. לא נשברתי מכך, וכיוון שהייתי חייב להתפלל בישיבה החלטתי לצאת להתבודדות בפרדסים המקיפים את העיר. זה היה אחרי גשם כבד שירד, אך אני מרוב 'ברען' ואש של היציאה לפעלד לביל פורים, לא שמתי לב שכל השדה נהפך לשולית בוץ גדולה.

כשקלטתי את ה'בראך', כבר היה מאוחר מדי. כשניסיתי להוציא רגל אחת מהאדמה הבוצית מיד שקעה הרגל השנייה, וחזר חלילה, עד שמצאתי את עצמי דבוק ארצה, מלוכלך מכף רגל ועד ראש, ומנסה להשתחרר ללא הצלחה מהמצב הביש אליו נקלעתי. בסוף ה' ריחם עלי, והצלחתי איכשהו לצאת משם, אבל אז כבר הייתי נראה ממש כמו מישהו ש'התחפש לשדה'.

הסתכלתי על עצמי, ולא ידעתי איפה לשים את עצמי. הרגשתי כל כך 'דפוק' ומסכן' ורק רציתי שהאדמה תפצה את פיה ותבלעני חיים. אך למרות זאת התחזקתי, ונעמדתי לדבר לפני ה'. דווקא אז, מתוך העניות והשפלות בהם הייתי שרוי, יצאו ממני כאלו דיבורים וצעקות של 'הצילני' שלא טעמתי מעולם. דווקא המסכנות ושברון הלב הזכירו לי את 'עמלק' שמאיים על חיי ורוצה לחסל אותי, כך צעקתי עוד ועוד מעומק הלב.

אז למדתי, שיש צעקות ויש צעקות! אפשר לצעוק לה' שיציל אותי, אך מבלי להרגיש את עומק השבר בו אני נמצא, ואף שצעקה כזו היא גם חשובה מאד אבל היא איננה המכון. לעומת זאת כאשר האדם זוכה להתחבר לכאב ולצעוק משם, אז הצעקה היא עניין אחר לגמרי.

עם אותה התלהבות המשכתי לאחר התפילה, והגעתי אל בית הכנסת של חסידי ברסלב באשדוד. כשהגעתי לשם, כולם כבר היו שתויים כדבעי ושוטטו בעולמות העליונים. הם רקדו שם בשמחה גדולה, ואני שלא הייתי רגיל לראות מחזות כאלו התחייתי מכך מאד. כדי לבטא את ההתרגשות שאחזה בי חיפשתי איזה ספר של ברסלב שמדבר על פורים, ומשום מה בחרתי ב'ליקוטי תפילות' שם ראיתי כמה תפילות על פורים.

מאז אותו יום נקשרתי ל'ליקוטי תפילות' כל כך, ואף לקחתי ספר אחד כזה שיהיה לי בישיבה ובו שפכתי את ליבי בכל עת. אלו היו ה'דמי פורים' שקבלתי במתנה, סגולה יקרה כל כך.

נכנס יין יצא סוד

ר' אברהם שמואל: אצלי, למרבה הפלא, עוד הרבה לפני שהתקרבותי, שלח אותי אבא שלי ע"ה לראות את השיכורים הברסלבים, בשול שבמאה שערים. כשנכנסתי, מיד ראיתי המולה גדולה והרבה שיכורים

פורים תשפ"ב, תחמי דרר שכנת קנה בושם בית שמש

יום הפורים בבית כנסת ברסלב אור הצדיק

פורים תשפ"ב, תחמי דרר שכנת קנה בושם בית שמש

בעולם הזה בביזנס וכו'. אבל בפורים כל אחד מרגיש בחוש איך הרבי שם אותו במקום גבוה הרבה יותר. מן הסתם אתם מכירים את זה... שאתם נכנסים לבית המדרש בעת משתה היין, וניגש אליכם איזה אברך שלא חלמתם עליו שהוא מרגיש איזה שייכות לה', והוא מגיע אליכם עם פנים רטובות מדמעות: 'תגיד לי', הוא אומר, תוך שהוא בוכה בכי תמרורים. 'תגיד לי איך זוכים לקרבת ה'?... איך... איך???' כי בפורים כולם יכולים להתחיל מהתחלה, כולם מתחברים ומרגישים שייכים לעסק של הקדושה, ורוצים להתחיל מחדש לעבוד את ה' ולעזוב את הכל מאחור.

לעניין של פורים, היה חלק גדול בהתקרבות שלי גם במשך השנה. בתחילת התקרבותי הייתי מקשיב הרבה לקלטות שיש מהחסיד ר' שמואל שפירא ע"ה בפורים, ומהחסיד ר' מרדכי לוזער רובינשטיין ע"ה, שם ר' שמואל צועק על כך שצריך לצאת לשדות וליערות, ועל כך שיבוא יום ונשכב עם הרגליים לדלת. אלו הם ממש דיבורים נוראים!! גם מר' מרדכי לוזער הייתה לי הקלטה איך שהוא שואג בעת שכרותו בפורים בבכייה: מה יהיה איתך, אתה תשכב על המיטה כמו פרה... הרי עוד מעט מסתלקים מהעולם... פעמים רבות שמעתי את הקלטות הללו, ולא יכולתי להפסיק לשמוע שוב ושוב.

פורימדיגע תורות

הערשי: גם אצלי היה הבדל עצום בין השמחה של קודם ההתקרבות לאחריה. עד שהתקרבותי היה לי פשוט, שהמקום לחגוג את הפורים הוא בבית ההורים וכדו', שם כולם מגיעים ושמחים וכו'. אבל אחרי שזכיתי לחוות את הפורים הראשון שלי עם אנ"ש, אז זה היה ביכולת צחות' בביתר, ושם, הפורים הוא באמת משהו מעולם אחר... מאז, אני פשוט מרגיש 'בל תשחית' לבלות שעות יקרות כל כך עם אנשים שאני לא יכול לחלוק אתם את ההרגשות להם זוכים בפורים. לא שאני מסוכסך אתם חלילה, ההיפך, אני מעריך אותם מאד. אבל פשוט שכאשר יושבים בין חברים ומשוחחים ושמחים ביחד, אפשר להרגיש שנמצאים 'בשער החמישים' במוחש ממש, ומי יסכים לוותר על כך?!

בכלל כשמדברים על 'שכרות' אצל חסידי ברסלב, מיד עולים לי בראש מקומות רבים, בהם עברתי במסע החיפוש שלי אחר האמת. ברוך ה', אני לא מדבר על מקומות בהם השכרות הביאה ל'הוללות' חלילה, או משהו כזה. כי היכן שרק הייתי, ראיתי תמיד יהודים שכוספים לה' מתוך השכרות, אבל אצל הרבי ראיתי משהו אחר לגמרי.

למשל, במקום הראשון ממנו יצאתי למסע החיפוש, בחסידות ב. המוכרת, שם משתכרים כדבעי, אבל כל מה שיוצא מהשכרות זה בסך הכל הרבה שירים וריקודים, וגם כל מיני 'פורימדיגע תורות', שהם גם השיא של

תקריא מילה במיאסי עם רבי לייביש לדסהאן - פורים תשפ"א

פורים בישיבת ברמלצ'ני בירק

מה תעשה ליום פקודה

ר' נפתלי אלחדד: אם בעניין השכרות עסקינן, אני לא יכול לספר מה מרגיש מקורב, כי אף פעם לא טעמתי סוג אחר של 'שמחת פורים', אבל בכל זאת אוכל לספר קצת מה שמתנוצץ בליבי מהפורים בקרב אנ"ש.

בתור ילד צעיר לא שתיתי יין, אבל כבר מאז גדלתי על כאלו ימי פורים מרוממים, בהם ראיתי את אבי מורי שליט"א משתכר ושותה יין, ועד היום אני זוכר את האש של הדיבורים שיצאו מאבי אז על ידי השכרות. אני לא זוכר דווקא מה הוא אמר אז, אבל היו דיבורים נוראים בגדולת רבינו וכו', ועל הפורים הזה חונכתי וגדלתי כל ימי גם שנים לאחר מכן בתור בחור, אהבתי מאד לחגוג את שני ימי הפורים. וכך הייתי מוצא את עצמי שנה אחת בבית שמש אצל אחד מחשובי אנ"ש דשם. עד היום חרוט בליבי מחזה נורא שראיתי שם, למרות שאפשר לראות הרבה מחזות כאלו, אבל משום מה זה תפס אותי מאד.

כשנכנסתי לבית התנגן ברקע השיר 'נפשי החזקה', כשהמילים ששמעתי היו 'מה תעשה ליום פקודה ומה תשיב לשולחך דבר...' ליד השולחן ישב אחד מחבירי, חסיד ברסלב יקר, והוא הזיל מעיניו נחל של דמעות ללא הפוגה. אפילו אני, שעדיין הייתי בהכרה, נסחפתי לגמרי לאותה מציאות, והתחלתי לשיר עמם יחד את הניגון הנורא והנפלא הזה. את הרגעים הללו אני לא יכול לשכוח.

לאחר מכן התחיל להתנגן השיר 'אם מצאתי חן בעיניך המלך וכו'', ואז שוב פעם, ממש מחדש, הוא התחיל לבכות וכולנו שרנו בכזו מין דבקות וחיות. נזכרתי אז בתורה שהרבי אומר: 'צריך לבקש מה' יתברך ברחמים ותחנונים אם ייתן ייתן, ואם לאו לאו...' וכך שאגנו יחד בתחינה את המילים הללו שוב ושוב ושוב. זכינו אז להתנוצצות קטנה מהאור של פורים בעצמו, לדבקות מעולם אחר לגמרי.

למעשה, החוט המקשר בין כל שיכורי אנ"ש, היא הנקודה הפנימית שיוצאת ומתגלה לחוץ. כמו שר' הערשי כבר הזכיר מקודם, בפורים רואים פתאום איך כל אנשי שלומינו 'עיקר השתוקקותם אינה אלא אל האמת...' רואים איך 'האמת יותר מדאי' שהרבי הכניס בנו, שאף שהיא בעצם אור פשוט, מתגלית אצל כל אחד לפי הניגון שלו והתיקון שלו בעולם.

בעת השכרות בפורים נהיה בין אנ"ש כזה מין שלמות, רואים כיצד כל 'האמיתות' של כל החסידים היקרים מתחברים יחד, זה שואג על כאב ליבו, בעוד האחר דווקא שמה עד אין קץ. אחד מתעקש שצריך לדבר, כשחברו לעומתו מעדיף לכסוף בשתיקה. האחדות הזו יוצרת כזה מין כלליות הגוונים, שמזכירה את עולם התיקון, את העולם

ה'מוחק דגדלות' שהיו שם. מעולם לא הרגשתי שיש שם משהו פנימי ולבבי יותר מזה, זאת למרות שהם היו אז בשיא התגלות הנפש.

מה שאין כן אצל חסידי ברסלב, שממילא עסוקים בלגלות את פנימיות הנפש כל השנה, ואז, כשמגיעה עת גילוי הנפש, פתאום נשפכים מתוכם השגות נפלאות ונוראות, שלאמיתו של דבר הם דיבורי אמת ישרה ופשוטה, עד שאפשר לדרוש אותם לרבים גם חודשים לאחר פורים.

בתחילת ההתקרבות שלי, הייתה לי הרגשה שהשכרות הזו מלמדת על אמיתות דרכו של הרבי. כי הרי כולם מקיימים את אותה מצווה אותו דבר, ואיך ייתכן שדווקא חסידי ברסלב מוצאים מתוכם אוצרות נדירים שכאלו, ולא סתם אוצרות, אלא השגות מאירות שהוא הולך אתם אחר כך כל השנה!?

ובמילים פשוטות, ההתגלות הזו, שרואים אצל חסידי ברסלב, שבעצם הכל היה מונח אצלם בפנים, כל הרצונות והכיסופים, ההשגות השאיפות והתקוות, הכל מחכה רק לצאת החוצה, אבל בעצם הכל ברור כל כך. העובדה הזו חיזקה אצלי מאד את אמיתות הדרך אותה זכיתי לגלות, והמשכתי לצעוד בה ביתר שאת.

עוד נקודה שראיתי בברסלב, אותה הזכיר גם ר' אברהם שמואל. שאצל חסידי ברסלב מתגלה מתוך השכרות אהבה מאד מיוחדת בין החסידים לרבי שלהם. במקום אחר היו אומרים שזה 'תסבוך נפשי עמוק', כל הצעקות הללו של 'נאר דער רבי' - 'רק הרבי', הרי גם בכל השנה לא מוצאים כזו מין התקשרות בין רב ותלמיד. אבל אצל הברסלברס זה כל כך טבעי ויוצא מאלי, אהבה עד כלות הנפש למי שהציל לי את החיים ומחיה אותי בכל רגע בכל מקום שאני רק לא נמצא.

אלפי ווארטים ומיליון סיפורים יכולים להישפך על התקשרות לרבי, אך דיבור אמת אחד בפורים, והדמעות של חסיד ברסלב הם בבחינת 'כלי המעשה גומרים', כי הם הוכחה חיה ומוחשית להתקשרות הנעלמת. לא צריך עוד שום הסברים, אחרי שרואים את 'העד כלות' הזה.

בברסלב רואים חידוש נפלא, איך שפתאום כשהיין נכנס יוצא הסוד של 'שמחת יהדותנו' בתמימות שאין בשום מקום אחר. שעות על גבי שעות החסידים מסוגלים לרקוד עם שירים פשוטים כל כך, של 'טוב לי תורת פיך' וכדו', שירים שכבר יצאו מרשימת השירים לפני שנים ארוכות, אבל אצלנו הם חדשים ממש, וניתן לשמוע אותם מתנגנים עוד ועוד בלי שהציבור מתעייף מכך, כי יש לנו רבי כזה, שנותן לנו כח לחיות את היהדות בכל רגע מחדש ממש. ה' יזכנו לחיות את זה כל השנה באותה התחדשות שטועמים בפורים, שנזכה להמשיך אותה לכל השנה.

פורים בשיבת ברסלב בני ברק

פורים בשיבת ברסלב בני ברק

מיד ידעתי
ש'פורים
זה החג של
הברסלברס!
אבל את
העוצמה של
ההתרגשות
והכיסופים
שראיתי, זו
לי הפעם
הראשונה בחיי,
לא שיערתי
אפילו לא
בקצה דעתי.
מאז אותו
פורים זכיתי
עוד ועוד
להתקרב לאורו
של הרבי, אבל
אפשר לומר
שהפורים הזה
היה רגע של
התקשרות,
בו התחברתי
בקשר כל
ינותק לצדיק
אמת. האור
של ה'זעבשו'
התחיל מאז,
ומתחדש בכל
פורים מחדש
ממש.

על הרצפה באולם 'בנות ירושלים', כשמשקפיי שבורות וכולי מלוכלך, אבל למרות הכל אפפה אותי נעימות קדושה, הרגשתי שאני נוחת עכשיו ממקום מרום וגבוה, למרות שכלל לא זכרתי למה זכיתי מקודם, בעת השכרות.

כשלא הולך איד שרוצים...

ר' אברהם שמואל: לפעמים יש איזה פורים שלא הולך כל כך, ורק ה' יודע מהיכן הכוחות להתחזק תמיד. מצד אחד הרבי מגלה לנו שאפשר להרגיש בפורים כזו דבקות שאין בשום מקום בעולם, אבל אותו רבי גם מחזק אותנו, ש'איזה פורים שרק לא יעבור עלינו, שנתחזק לאחוז באמונה ובשמחה עם כל הכח'.

אותו רבי שמלמד אותנו על מדרגות של 'שער החמישים', מגלה לנו שלפעמים לוקחים מאדם את הכל ואז הוא צריך להתחזק באמונה גם בלי שום שכל, זה גם כן האור של פורים. דוד המלך צועק בתהילים 'ואני כעשב איבש', גם הוא הרגיש כמו עשב יבש אבל תמיד הוא נשאר באמונה.

ואם כבר מדברים על פורים שלא מרגישים כלום, אפשר להתחזק בעצה שהרבי מגלה לנו להתקוטט כביכול עמו יתברך, לטעון טענות ואמתלאות: 'ריבוננו של עולם! הרי היום הזה הוא כל כך גדול וגם אני רוצה לזכות אליי'. לי באופן אישי זה מאד עוזר לנקות את הלב מהטרונאי כלפי שמיא שהבע"ד מנסה להכניס בי על המצב בו אני נמצא, ולהתחיל לחלום על שמחה היכן שאני רק נמצא.

השלב הבא הוא, להתחיל 'לשמח עצמו בכל מה דאפשר', אם במילי דשטותא ריקודים או מה שלא יהיה, לאט לאט אפשר לצאת מהעצבות ולזכות להתחבר לשמחת היום טוב בכל מצב.

ר' נפתלי: בשביל לזכות לשמוח בכל מצב, צריך להתפלל לה' שגם בפורים לא ניפול לאיבער טראכטיג' - 'ריבוי המחשבות' שאופף אותנו כל השנה ולא פוסח על היום הקדוש הזה, מה שלפעמים לא נותן לנו לשמוח בפורים. צריך

שלעתיד לבוא.

ר' נחום יצחק: ביום השני של אותו פורים עליו סיפרתי מקודם, נסעתי לירושלים, ואז כבר זכיתי להתפלל יחד עם אנ"ש את תפילת שחרית, בחיות ותענוג עילאיים ממש. משם המשכתי למשתה היין של הגה"ח ר' יעקב מאיר שכטער שליט"א. כשהגעתי למקום, מיד קלטו אותי השיכורים בעיניהם, הייתי לבוש כמו חסיד גור, והם מיד ניסו לקרב אותי. מישהו שם הכיר אותי, והוא לחש להם שאני נכד של הרבי, מיד הם התנפלו עלי בכזו מין אהבה, וכדרכם של שיכורים הם צעקו באוזני דיבורי התחזקות ומשכו אותי לריקוד בכל הכח.

בפעם הראשונה בחיי, ראיתי בחורים צעירים שכלפי חוץ בכלל לא היו נראים 'עובדים' גדולים, ולמרות זאת הם הזילו דמעות בהשתוקקות נפלאה כל כך, ובבעירה שלא ראיתי מימי. לאחר מכן, התחיל ר' יעקב מאיר לדבר, ואז הוא נשא את דרשתו שהדהדה בכל העולם 'קורונה - קרא נא', צריך לצעוק לה' וכו', ואני שלי זה הפעם הראשונה במשתה יין מסוג זה התרגשתי מכך עד מאד. כל כך התפלאתי לראות את הכיסופים והדמעות שיוצאים מליבם הטהור של החסידים, והמחזה נחרט בליבי פנימה.

תמיד ידעתי ש'פורים זה החג של הברסלברס', אבל את העוצמה של ההתרגשות והכיסופים שראיתי, זו לי הפעם הראשונה בחיי, לא שיערתי אפילו לא בקצה דעתי. מאז אותו פורים זכיתי עוד ועוד להתקרב לאורו של הרבי, אבל אפשר לומר שהפורים הזה היה רגע של התקשרות, בו התחברתי בקשר כל ינותק לצדיק האמת. האור של ה'זעבשו' התחיל מאז, ומתחדש בכל פורים מחדש ממש.

בשנה לאחר מכן כבר זכיתי להיות 'חלק מהעניין', וכבר באתי כדי לשתות יחד עם אנ"ש בקהילת קרן אור, לרקוד ולשמוח את שמחת ה'זעבשו' יחד עם. החברים המסורים מזוג לי עוד ועוד כוסות יין, ומהר מאד כבר עליתי לעולם ה'עדדלאידע' ולא ידעתי כלל מה נעשה איתי.

התעוררתי רק לפנות ערב, כמה דקות לפני מנחה

להתפלל לה' שנזכה באמת לחשוב בגדולת היום הזה ועל שמחת יהדותנו, ולא להסתכל איך אנחנו נראים בעיני אחרים, רק כך אפשר לזכות לשמחה פשוטה ותמימה באמת.

ר' נחום יצחק: בשנים המאוחרות יותר, כבר הבנתי ש'לא כל פורים הולך כמו ההתחלה'. ולכן, לפני פורים אני מחזק את עצמי בבחינת 'עד דלא ידע'. כשם שכשמשתכרים ניטלת מהאדם הדעת, והוא מוסר את עצמו לגמרי ביד ה', יעשה עמו מה שיעשה... אותו הדבר גם לפני פורים אני מוסר את עצמי ביד ה', ומבקש ממנו שינהיג אותי כפי רצונו, ויזכני לעשות את הדבר הנכון. העיקר שתמיד אזכה להתחזק כפי המקום והעת בהם ה' מוליך אותי.

במכונת כביסה

סופר אבקשה: לסיום, אני רוצה לספר על פורים אחד שהיה לי אותו לא אשכח לעולם. זה היה ב'שנת הקורונה' המפורסמת, אז הטילו הרשויות הגבלות על הנסיעה לירושלים. דווקא אותם הגבלות הגבירו אצלי את החשק לעלות, ולהסתופף בצילם של אנשי שלומינו השיכורים, ואכן, לאחר שעות ארוכות וקשות בדרכים וביערות, הגענו קבוצת חברים לבתיהם של כמה מיקירי אנ"ש כדי לשמוע דיבורי התחזקות.

ניתן לומר שהסטרא אחרא ידע על מה הוא נלחם... אני זוכר זאת כמו היה זה היום, איך נכנסנו לבית הראשון, שם היה אחד מהאברכים היקרים שישב ודיבר על גודל הנחת רוח שיש לה' יתברך מהגלות הנוראה הזו, וכמה יקרה כל תנועה קטנה שיהודי עושה בתוך הנסיונות הללו. בתוך דבריו הוא החל לבכות ולצעוק: רבונו של עולם!, אני יודע שאתה אוהב את הגלות הזו! אתה רוצה שנהיה בגלות!! כי כזו נחת רוח כמו שיש לך מאיתנו היום לא יהיה לך כשמשיח יבוא... ושוב הוא פרץ בבכי של געגוע. וחזור הלילה.

לאחר מכן הלכנו לבית אחר, שם היו כמה אברכים יקרים שהתחזקו בגדולת הצדיק ובתקווה שהוא מנחיל לכל יהודי באשר הוא. כיוון שכבר חגגתי פורים דפרזין, לא הייתי מסוגל לשתות יין, אך הדברים החזקים שנאמרו שם גרמו לי להרגיש שיכור ממש.

כך המשכתי הלאה, וכל פעם שיצאתי מהבית הרגשתי כאילו אני יוצא ממכונת כביסה אמיתית. בהיי לא שמעתי דיבורים חזקים כל כך, ובוודאי שהכל רק בכוחו של רבינו הקדוש שגילה אותם. ובסוף מכל אותם דיבורים החלטתי להתחיל מחדש עם כל הכוח והאש, ועד היום אני מרגיש בקרבי את הכח של אותה התחלה. ■

השיחה הסתיימה, והכיסופים שהתעוררו בנו כבר הרקיעו שחקים. אנחנו מתקשים לחכות לאותם ימים קדושים, לאותו אור נפלא, אור של שער החמישים של הגאולה העתידה.

ר' אלי חשין בכריזאת המילה בק"מ

פורים תשפ"ב של ברסלב ירושלים

פורים תשפ"ב של ברסלב ירושלים

זזה

פחינת תקף הנס של פורים, כי המן הרשע חשב שלא יוכלו ישראל להנצל מידו הם ושלום, מחמת שהתגבר עליהם בתקף קלפה זו השניה הנ"ל. אבל השם יתפרד חמל על ישראל והקדים רפואה למכה, כי היה באותו הדור

מרדכי היהודי ועצם תקף מעלת מרדכי מוכא פפתכים, שהיה אור גדול ונורא מאד, והוא בפחינת אהבה שבדעת, כי מרדכי בגימטריא ורב חסד פמוכא, רב חסד זה פחינת אהבה שבדעת, כי אהבה שבימים הוא פחינת חסד שהוא יומא דאזיל עם בלהו זימן פנ"ל, ורב חסד זה פחינת אהבה שבדעת, שהוא למעלה מחסד סתם והוא פחינת רב חסד, וזה פחינת מרדכי פנ"ל. ומחמת שהיה מפחינה זו, על-כן היה לו פח לשפר אפלו קלפת המון-עמלק, דהינו הקלפה השניה הנ"ל שאין פה שום טוב פנ"ל כי היה יודע ומשיג שגם הם מקבלים חיות ממנו יתפרד מפחינת מאמר סתום, פחינת אהבה שבדעת וכו' פנ"ל, כי מרדכי היה נאחו משם, על-כן היה לו השגה זו. וכשוזכין להשיג זאת שגם הם מקבלים חיות ממנו יתפרד מפחינת מאמר סתום, אזי הם נבנעין ונתפטרין בתכלית הפטול, כי לא היה להם חיות רק מחהסתרה וחהעלמה, אבל עכשוו בשיודעין שגם שם נעלם הוא יתפרד אזי הם נופלים ונתפטרין ואזי אהרבא, זוכין לעלות בתכלית העליה, כי זוכין להשיג אור האהבה שבדעת, שהוא אור הגנוז

(ליקוטי הלכות פורים ג ב)

מצאתי את שאלתך במשע

פרק מתוך ספר
על תולדותיו
של רבי שמואל
הודוויץ זצ"ל
הנמצא בשלבי
עריכה

תלאות של עניות,
מלחמה צולמית,
חילופי שלטון,
והתמודדות עם
ניסיונות הזמן, כל
אלו הביאו את הנער
הצפתי אשר מנעוריו
גדל על מבוצי
היראה הטהורה,
לזעקה פנימית עד
לשמי שמים על חיי
נפשו ♦ על מסע
החיפוש והבקשה,
הכיסופים המציאה
וההתקרבות, של
החסיד הנלהב **רבי**
שמואל הורוויץ,
ליום היארצייט בי"ב
באדר תשל"ב -
תשפ"ג ♦ **אחזתיו**
ולא ארפנו

דוד דגן

ר שמואל הורביץ לפני נסיעתו לאומן

הישוב 'עין זיתים' הסמוך לצפת
ציון רבי יהודה בר אלעאי
(צילום משנת תרע"ב)

הישוב בריא נשקף
ממרום צפת

בתוככי

התהפוכות
שחלו בצפת
בשנות
מלחמת
העולם

הראשונה וכל הנלווה אליה, הרעב, המגיפות, ולאחריהם פרעות תר"פ ותרפ"א, ועל כולנה - כיבוש ארץ ישראל על ידי האנגלים שהביאו עמם רוח של 'קידמה', כל אלו חוללו שמות בנפשות הנוער וטלטלו את עולמו.

תמורות אלו לא פסחו במידת-מה גם על הנער שמואל הורוויץ. למרות שמינקותו גדל בארבע אמות של תורה ויראה, קשה היה לו לעמוד לבדו מול השפעתה הסוחפת של הסביבה ושל חבריו בני גילו שכבר לא צעדו בדרך בה הלכו תמול שלשום. האמונה הפשוטה והטהורה הפכה פתאום לדבר שאינו מובן מאליו. המבול השוטף איים לסחוף את נשמתו הזכה הרחק הרחק.

ירידה לצורך עליה

כאשר תיאר לימים את התהפוכות שעברו על נפשו בשנים ההן, כדרכו לא חסך עטו וגולל את הדברים ללא כחל וסרק:

"מיום עמדי על דעת, הייתה נפשי ורצוני נמשכת לה' יתברך, ותמימותי ופשיטותי היה עד להפליא והייתי מתנהג בתמימות ובפשיטות בעבודת ה' יתברך, ובאמירת תהילים בדביקות וחיות, וגם הייתי צועק לה' יתברך מעומקא דלבא, וגם הייתי לומד

הרבה, ועדיין אני מרגיש הטעם שהייתי אומר בליל יום כיפור כל התהילים ביחד עם אבי נ"י, בחיות בדבקות כזה, בתמימות ופשיטות כזה, וכן שאר כל המצוות..."

"וגם בארץ הקודש ומהמקומות הקדושים, הייתי מרגיש חיות הרבה, וכל מגמתי וחשקי ורצוני היה לעבודת ה', וגם אמונתי הייתה ברורה וזכה כל כך, בתמימות ופשיטות וחיות כזה וכו', והכלל כי אי אפשר לספר ולתאר מזה, כי אפילו לעצמי איני יכול להזכיר הכל.

"אבל בסוף זמן המלחמה, שאבי נסע לחלב, ואנחנו היינו ריקים וחסרים מכל ורעבים ללחם, ועל ידי זה מיעטתי בלימוד, מחמת שהייתי מוכרח לחפש איזה מחיה לחיות אותי באיזה דבר שהוא, וגם אחר כך כשנכנסה ממשלת אנגליה לארצנו הקדושה, והרבה התחילו ללמוד אנגלית, והעיר צפת נחרבה ובני הנעורים מהיהדות, ונמצא כי בחור כמוני הלומד רק תורה הוא משוגע, ולא ישיג שידוך אף נחות דרגא, והתחלתי גם כן ללמוד מעט עברית ואנגלית, ובכלל שמתי אז מוחי ולבי הרבה לחכמות, והפלאתי אז בחכמת החשבון, והנדסה ואלגברא, ובסגולות ורפואות, ואבי נ"י הוכיח אותי על זה, אבל לא שמעתי אליו. ובתורה נתקיים 'אם תעזבני יום, יומיים אעזבך', ובפרט שהחברים הם עיקר ושורש לכל רע, ועל כן הייתי מרוחק איזה זמן מה' יתברך.

"אבל הטוב שבקרבי פעם בלבי, ויעוררני רוחי לשוב לה' יתברך, אבל הייתי עולה ויורד, יורד ועולה, כדרך הנכנסים בעבודת

ה' שאינו בא בנקל, ועל כן הייתי מתקרב ומתרחק, ועל כל פנים כשנכנסנו בדירה הלזו, אף על פי שעדיין לא יצאתי לגמרי מהתרחקותי, אבל מעט מעט התחיל הרצון לשלוט בקרבי והאש לבעור בי, מי יתנני כירחי קדם בהלו נרו עלי ראשי. והייתי מתחיל להזכיר את עצמי הימים הקדמונים בעבודת ה', איך מתקו מדבש, וקצתי בחי על זה, והכלל התחלתי לחפש איה מקום כבודו, איה קדושתו, ומה יהא התכלית ממני, וזה בער בלבי עד אין סוף, והתחלתי לחשוך ולהתגעגע לפרש שיחתי ומר רוחי לפני ה' יתברך, וחיפשתי בספרים בכל מיני ספרים של מוסר והסידות, והייתי מלקט זעיר שם זעיר שם, עצות והתעוררות לתשובה ולהתבודדות, אבל בדוחק גדול" (ימי שמואל פרק מה-מו)

תרי צנתרי דדהבא

אחד הדברים שעמדו לו לשמואל באותה תקופה בה היטלטלה נפשו כבים סוער, היתה הקרבה שזכה לה מצד הני תרי צנתרי דדהבא, מורו ורבו רבי דוב זימאן מוורשה, וודו הנערץ רבי אבנר לורברבוים. אש היראת שמים שבערה בקרבם חיממה את נפשו מפני הקרה והצינה שנשבו בחוצות, תורתם הזכה הזכירה לו את אהבתו הישנה ועוררה בו געגועים לחדש ימיו כקדם, עת היו כל מעייניו רק ביראת ה' כל היום. במיוחד התעורר לבו מחדש בהגיע פורים,

**באותם רגעים
נוראים בהם
ראה את המוות
בעיניים ממש,
וכפסע היה
ממנו ובין צולם
שכולו טוב,
הרהר בתשובה
בכל לבו, וחשב
לעצמו כי
כאשר הבורא
יתברך יעזור
לו להישאר
בחיים, יעשה
תשובה כראוי
וייקח עצמו
לעבודת ה'
ביתר שאת.**

לא ידע להיכן נעלמה העצם והאם בלע אותה, העיקר שחזר לנשום וגוון פניו שב אליו אט אט. באותם רגעים נוראים בהם ראה את המוות בעיניים ממש, וכפסע היה ממנו ובין עולם שכולו טוב, הרהר בתשובה בכל לבו, וחשב לעצמו כי כאשר הבורא יתברך יעזור לו להישאר בחיים, יעשה תשובה כראוי וייקח עצמו לעבודת ה' ביתר שאת.

סוס ורוכבו רמה בים

בימים הבאים היה נתון עדיין תחת רושם המאורע במירון. הוא הרהר ללא הרף בתשובה. בין ל"ג בעומר לשבועות ראה בחלומו גוי רכוב על סוס, והנה נפל הגוי בפתע פתאום תחת הסוס, כשהקיץ מחלמו נפל בפיו הפסוק "סוס ורוכבו רמה בים". הוא ראה בכך רמז כי הסמך מ"ם וחילותיו ייפלו.

בליל חג השבועות ישב שמואל כל הלילה בבית הכנסת האר"י יחד עם אביו, ואמרו תיקון ליל שבועות. לפני עלות השחר הרשה לעצמו רבי ישעיה לישון מעט כדי שיוכל להתפלל במוח זך, ואילו שמואל בנו, שהיה נתון בהתעוררות פנימית, לא אבה לתת שינה לעפעפיו, אלא המשיך בעבודת ה', ועשה סגולות המובאות בספר 'דזיאל המלאך' לפתיחת הלב.

באותה תקופה עדיין המשיך בלימודי מקצועות ושפות, כשבמקביל הוא לומד בישיבה. בהיותו עילוי מוכשר, צפויה היתה לו 'הצלחה' במקצועות בהם השתלם. אולם מן השמים חמלו עליו ושיגרו לו רמז נוסף:

"ואחר שבועות הזה, היה לי איזה חלום ונפחדתי מזה מאוד, וזה היה עיקר הסיבה שלקחתי את עצמי לתשובה ועבודת השם בלי שב לאיזולתי, ומאז לקחתי את עצמי בחזקה לעבודת השם, וחיוקתי את עצמי בכל הכוחות לזה, והייתי מחפש איה ישועתי, איה מקום קירבתי לשם יתברך.

"וגם אז בזמן האחרון הזה, כשאני עדיין לא הייתי שוקד כל כך בהתמדה, כי עסקתי גם בחכמות ולשונות כנ"ל, למדתי עם חבר אחד אצל מורי ורבי רבי דב מורשא זצ"ל, וחברי התמיד מאוד בלימודו, ואבי הוכיחני על שאינני מתמיד כמוהו, ואחר כך נסע חברי לירושלים, ונכנס לישיבת 'תורת חיים'. ואני הייתי מקנא בו, אם אני יוכל לזכות להתמדה וליראת שמים כמוהו". (שם פרק מה, בהוספה מכת")

כאילו אין ה' יתברך חפץ בו

לצד התעוררותו חווה לא מעט מורדות. לרגע נמשך בעבותות אל יוצרו, ובמשנהו לפת אותו יצרו ומשכו למחזות אחרים. ובזמני הירידה נדמה היה לו כאילו אין ה' יתברך חפץ בו כלל, עד כדי כך שהגיע לסף ייאוש.

הוא לא ויתר. כצמא במדבר, חיפש בספרים ללא הרף אחר דברי התעוררות לתשובה ועבודת

פסח וימי הספירה. מנהג היה בידי חסידים ואנשי מעשה והמוני עמך ישראל שבצפת, לעלות מדי שנה בראש חודש אייר אל ציונו הקדוש של בניהו בן יהוידע אשר מנוחתו כבוד בפאתי הכפר ביריא, ולהרבות שם בתפילה, וב"ד אייר 'פסח שני' נהגו לעשות דרכם לעין זיתון' הסמוך, אל מערות ציוניהם של רבי כרוספדאי 'חמיד לבא' והתנא רבי יהודה בר אלעאי. גם באותה שנה, תרפ"א, למרות המתיחות הגוברת בין יהודים וישמעאלים, התלווה אל דודו רבי אבנר בלכתו אל קברי הצדיקים כמקדמת דנא.

כפסע מן המוות

אתא ובא ערב ל"ג בעומר תרפ"א. אביו, שחשש לשלמו, סרב לאפשר לו לנסוע בליל ההילולא כדי להשתתף בהדלקה, רק עם בוקר לאחר התפילה יצאו שניהם יחד לעבר ההר שממנו נוסעים למירון. הם שכרו חמורים ויצאו לדרך.

ההתעוררות והשמחה במירון היו כתמיד, בני ירושלים לצד יהודים מצפת וטבריה שפכו צקון לחשם, או פיזו לכבודו של צדיק. שמואל ואביו נכנסו לציון הקדוש ואמרו תהילים, זוהר ובקשות, במשך כמה שעות בהתעוררות הלב, ובצאתם הצטרפו למעגלי הרוקדים בחוותא דלבא.

החמה כבר תלויה היתה במרומי הרקיע, לאחר אמירת תהילים ותפילות בקברי הלל הזקן ורבי יוחנן הסנדלר, פונים שמואל ואביו אל בנין המושב זקנים' שם הוכנה סעודה רבתי עבור הציבור הגדול שישב סביב שולחנות ערוכים, הצפיפות במקום רבה, שמואל נפנה בזריזות ליטול ידיו ומצליח לתפוס לו מקום בין הסועדים הרבים. בתוך כך חולקו נתחי דגי מושט ('סובלעטעס' בפי הצפתים) שהובאו מטבריה והוכנו לכבוד ההילולא, שמואל נטל חתיכת דג והגישה לפיו בחיפזון, עקב הדוחק הרב כאשר נשענים עליו אנשים מימין ומשמאל.

לפתע חש דקירה חדה בגרונו, ומחנק. עצם רחבה נתחבה בעומק קנה הנשימה שלו ולא אפשרה לו לנשום. הוא ניסה לפלוט אותה אבל היא היתה תקועה בחוזקה. גוון פניו הפך מרגע לרגע מחיוור לכחול. הוא לא הצליח אפילו להוציא הגה מפיו וכל שיכול היה לעשות תנועות בידיו ובעיניו. אולם מרוב הצפיפות וההמולה סביב, איש לא הבחין בו. הוא ידע כי גם אם מישוהו יבחין במצוקתו לא יוכל לעזור לו, במירון דאז לא היו אמצעי רפואה ולהגיע לצפת ארך שעתיים. החמצן אזל מריאותיו מרגע לרגע, והוא ידע כי אם לא יתרחש לו נס, חייו באים לקצם.

ואז, רגע לפני שאבדה הכרתו ממנו, הבחין פתאום היושב לצדו, האופה ר' יודל מייברג, בתנועותיו הנואשות. במהירות תחב אצבעו לתוך לועו בניסיון לחלץ משם את העצם הסוררת, אך לשווא. כל שניה היתה קריטית. ר' יודל שהיה איש ספר, זכר את הסגולה המובאת בגמרא שבת דף סז, הוא נטל עצם דג והניחה על ראשו ואמר את הלחש האמור, ובו במקום רווח לו לשמואל. הוא

שמואל לקח עצמו אל הלימוד ביתר שאת והגה לבדו במשך שש-שבע שעות ביום ברציפות, בהתאמצות יתרה כשכל מעייניו נתונים בעמקי הסוגיה

ה' והעתיקם לעצמו, עד שהפכו לחיבור וליקוט של דברי התעוררות.

ועדיין הרגיש כי חסרה לו הדרכה מפורטת איך לקיים את הדברים האלו בעצמם:

"אבל היה לי מזה טובה קטנה, ולא טובה שלמה כראוי שאוכל לחזק עצמי תמיד בה', ובפרט עצות ישרות איך להתקרב לה'. כי כל הספרים הם רק התעוררות, שצריכים לעבוד את ה', ושצריכים לקיים התורה ולעשות תשובה, אבל ריבוננו של עולם איך זוכים לזה? אני בעצמי רצוני לעשות רצון ה', ומה אעשה שאזכה לזה?

"ובכן חיפשתי אז כל הקיץ איך לזכות לעבודת השם, והייתי מחיה עצמי בספרים של רבי בער בן הרב בעל התניא זצ"ל, ובספר 'מאור ושמש', ואחר כך השגתי הספר 'נועם אלימלך', ובזה החייתי את עצמי הרבה, וחיפשתי משם כל המדבר מהתבודדות ושפיכת הלב, ובפרט בהקדמה שכותב שם שצריכים לבכות את עצמו, וכן פרשת משפטים שכותב שם על פסוק 'כי היא כסותה לבדו' מפרש הנועם אלימלך לשון כסות, לכסות העוונות, ואיך מכסים את העוונות 'לבדו' ילך בבדידות ויבכה לפני השם יתברך, עיין שם, וקיימתי במסירות נפש, שצעקתי לפני השם יתברך בלילה באשמורה אחר חצות וכו'". (שם) עצה זו, של שפיכת הלב בדמעות לפני ה', דיברה אליו יותר מכל. בה מצא מפלט מעת לעת לנפשו הסוערת בקרבו ללא השקט.

זעקה פנימית

ברישא חשוכא, והדר נהורא. טרם זריחת האור מתעצם החושך. חודש אלול תרפ"א ותחילת שנת תרפ"ב עברו עליו ללא מנוח, כשהבעל-דבר מצדו אינו שוקט על שמריו ומטרידו ללא הרף בספקות ובלבולי אמונה, עד כדי כך שהדבר השפיע על בריאותו והוא חש מכאוב ו ח ל ש ה בגופו.

מ ר ו ב
חולשתו,
בלכתו
לקיים
מנהג
תשליך
בראש
השנה,
עלתה
לו כל

פסיעה בקושי רב מאפיסת כוחות ברגליו. בכל עשרת ימי תשובה, נכסף לעבודת ה' בכל נפשו ושפך את מר לבו לפני ה' יתברך. קול דודו דפק בקרבנו. היראה הטהורה ואהבת המצוות שפעמו בו בשחר עלומיו, התעוררו ותבעו ממנו לשוב ולחדש נעוריו. בתוך תוכו ידע כי אין שום תכלית אחרת בעולם מלבד עבודת הבורא, והוא לא הרפה וזעק אל ה' ממעמקים.

ערב יום כיפור. רבי ישעיה פונה אל בנו ואומר לו שילך אל דודו הצדיק רבי אבנר להתברך מפיו. שמואל עושה דרכו אל בית דודו. "ובדרך הליכתי שמעתי בבתיים הבכייה שבוכים בעת סעודה המפסקת, ומבקשים אחד מהשני מחילה וסליחה וכפרה, ומאחלים שנה טובה וגמר טוב, והיה לי מזה התעוררות הרבה, וכשבאתי לבית דודי רבי אבנר נ", מצאתיו בסוף הסעודה, וביקשתי שיברכני וברך אותי. והכלל, היה לי מזה התעוררות, וגם חג הסוכות והושענא רבא ושמחת תורה, הכל היה אז בהתעוררות לעבודת ה' ותיקון הברית" (פרק מט, בהוספה מכת')

אבקשה את שאהבה נפשי

בלילות הארוכים של חורף תרפ"ב היה קם בחצות ובאוויר הזך של עת רצון זו צועק ובוכה לפני ה' שיזכה לשוב אליו בכל לב ולעשות רצונו. מדי ליל שישני נהגו חכמי הספרדים בצפת להתקבץ בבית הכנסת הסמוך לציון רבי יוסף בנאה, המכונה ר"י הלבן, במקום שררה חמימות של תורה ויראת שמים שהשיבה את נפשו השוקקה. "וגם מלימוד הזה שלהם היו לי הרהורי תשובה גדולים" הוא מתאר. באותה תקופה עסק בספר 'דברי שמואל' על התורה, להרה"ק רבי שמעלקע מניקלשבורג ז"ע, ורבות התפלל ובכה לזכות ליראת שמים.

בחורף זה החל ללמוד אצל דודו רבי אבנר באופן יומימי סדר קבוע בלימוד מוסר בספר 'חרדים' לרבי אלעזר אזכרי ז"ע, ובספר 'שערי קדושה' לרבי חיים וויטאל ז"ע. בד בבד התמיד בלימודו אצל רבו רבי דוב מוורשה בישיבת רידב". באותו 'זמן חורף' למדו בישיבה מסכת כתובות, שמואל לקח עצמו אל הלימוד ביתר שאת והגה לבדו במשך שש-שבע שעות ביום ברציפות, בהתאמצות יתרה כשכל מעייניו נתונים בעמקי הסוגיה.

הצבוע כמשל

באותה עת חששו תושבי צפת לצאת מבתיהם בלילות צבוע - 'דעבע' בידיש, נהג לשוטט ברחובות לאחר שנבלה שהיתה מוטלת ברחוב משכה אותו ומאז חזר מדי לילה לעיר לתור לו אחר מזון. הצבוע נהג לדפוק על דלתות הרפתות בניסיון להיכנס. לילה אחד הוצרך רבי ישעיה הורוויץ לעשות דרכו אל הקצה השני של העיר,

השתפכות הנפש-דפוס ראשון

רבי ישעיה הורוויץ
אביו של רבי שמאל,
בזקנותו

רבי יצחק גבריאל ראדיזינר

רבי אמר לרובנים
דוד של רבי שמאל

הובאו דברי הגמרא במסכת עבודה זרה ה ע"ב: "תנו רבנן, מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה' אמר להם משה לישראל... בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל 'מי יתן והיה לבבם זה להם' היה להם לומר 'תן לנו אתה' וכתב המהרש"א באגדות: הגם שאמרו חז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, מכל מקום פשיטא דביד הקדוש ברוך הוא להטות לב בני אדם לטובה דכמה כתובים מורים על זה. ומכל זה מבואר לעין האמת כמה מזהירים חכמינו ז"ל על התבודדות, דהיינו לפרש שיחתו לפני השם יתברך ולבקש מלפניו שיתן לנו יראת שמים לבלתי נחטא..."

עיניו הילכו על פני המילים והוא לא ידע את נפשו. הדברים קלעו היישר לעמקי לבבו המבקש, העורג והשוקק. כדרכו, משגילה אוצר רוחני מיד סיגלו לעצמו. מדי לילה קם ועזק ממעמקי לבו בקול דממה דקה מבלי שאיש ישמע: "רבונו של עולם! תן אתה! תן אתה!..." הספר לא מש מידי, הוא דבק בו והרגיש כי מצא את שאהבה נפשו. מאוחר יותר השיג 'השתפכות הנפש' מהדורת וורשה, ואז החזיר את הקודם לבעליו. עולם חדש נגלה לפניו. אמנם עוד קודם לכן התוודע למעלת שפיכת שיח לפני שוכן מרומים, בלמודו בספר 'נועם אלימלך' ועוד ספרי קודש, אולם עצה זו כפי שהיא מתבארת באר היטב על ידי רבינו הקדוש ומוהרנ"ת, האירה את כל חדרי מוחו ולבו באור יקרות והביאתו לקרבת ה' כמוה לא טעם מעודו. כדי לקיים הנהגה זו בשלמות, כך הבין

הפטיר אותו חסיד ואיחל לו: "אייערע קינדער און קינד'ס קינדער זאלן זיין ברסלבער חסידים" - שבניך ובני בניך יהיו חסידי ברסלב... (רבי יעקב מאיר שכטר נשם אותו יהודי צפתי שנכח בשעת מעשה) ניתן לשער, כי אותו מוכר ספרים היה לא אחר מהחסיד רבי ישראל קרדונר שהתגורר בצפת ומאז עמדו על דעתו התמסר לקיום צוואת מוהרנ"ת ז"ע לעסוק בהדפסת הספרים והפצתם על פני תבל. ואותה ברכה נתקיימה בהידור רב...

אוצר בספרייה

יהודי בר-אוריין ובר אבהן היה בצפת, אשר עלה בשנת תרס"ד מפולין, ושמו רבי יצחק גבריאל ראדיזינר. מחותנו של האדמו"ר רבי יוסף קאליש מאמשינוב היה, ומחשובי חסידיו ומעתיקי כתביו של הגה"ק מאוסטרובצה. זכה רבי יצחק גבריאל לשני שולחנות, כיוון שאוהב ספר מובהק היה, בספרייתו הענקית סדורים היו ספרים לאין מספר מכל מכמני התורה, הקבלה והחסידות, שרבים מהם היו נדירים ויקרי המציאות, ובטובת עינו נהג להשאילם ללומדים. גם הנער שמואל הורוויץ, בצימאוונו השוקק נהג ליטול ממנו בהשאלה ספרים שעוררו בו ענין. באחד הימים מצא באוצר-הספרים של רבי יצחק גבריאל ראדיזינר ספר קטן. השם שהתנוסס עליו שבה מיד את לבו: 'השתפכות הנפש'. הוא התמלא התפעלות, הלא מחפש אני כל הזמן בספרים אחר ענין שפיכת הלב לפני הבורא, עד הנה מצאתי מזה זעיר שם זעיר שם, והנה כאן ספר שכולו השתפכות! הוא קרא בשקיקה את דברי ההקדמה, שם

לפתע הבחין מרחוק בצבוע ושמע את נהימתו ונס בבהלה בחזרה לביתו. חיה זו משמיעה קול הנשמע ככבי ונהי, וכאשר היא מבחינה בטרף משמיעה צעקות הנדמות כצחוק מבהיל. לפי אמונה שמקורה בפלאחים הערבים, וסבבה באותם ימים בצפת, דרכו של הצבוע להשמיע קולות צחוק לפני האדם, ואז לקחת ממנו את שכלו, להפנטו ולמשכו כבמגנט עד למאורתו ושם לטרוף אותו. לימים כשיספר זאת רבי שמואל, יציבע על כך כמשל לתחבולתו של היצר הרע, אשר מראה הוא לאדם פנים שוחקות כאילו חפץ הוא בטובתו, נוטל ממנו את הדעת ומושכו לעברי פי פחת. כך היה שמואל עולה ויורד ללא שיעור, חזקע לבוראו ממעמקים, ואז, כשהוא כפסע מן הייאוש מרוב כובד מלחמת היצר, הופיע עליו אורו של הצדיק.

ברכתו של מוכר הספרים

כה סיפר אחד מזקני צפת: באחד הימים בא ברסלבר חסיד לבית המדרש בו למדו טובי הלמדנים בעיר, עם ספרים למכירה, הוא העמיד את הספרים בפינת בית המדרש והציע אותם לצורבי המקום. השגיח בו אחד מחשובי הלומדים, רבי ישעיה הורוויץ, פנה אליו והבהיר לו "במטותא מנך, אין כאן המקום למכירת הספרים הללו, חפש לך מקום אחר". אסף הברסלבר את ספריו ופנה ללכת, כשרבי ישעיה מלווה אותו בצאתו. בהיותו במדרגות היורדות מבית המדרש אל הרחוב,

ציון המתפללים
בהילולת מערת
רש"י בל"ז בעמר

ציון רבי יוחנן
הסנדלר
שבתורה
ספר וז"ח

לישראל, אולם אז לא ירד לעומקם של דברים, עתה שש על הגילוי כמוצא שלל רב ומדי יום היה אומרו בכוונה. הוא נעשה כבריה חדשה. בשל ההתנגדות העזה על חסידות ברסלב ששררה בצפת, נהג לומר את המזמורים באין רואים.

באותם ימים נייערו בקרבו כיסופים עצומים לזכות להשתטח על ציונו של

מוהר"ן מברסלב זיע"א ולומר שם את עשרת המזמורים, כפי שצוין בהקדמה. הוא שאל את עצמו ללא הרף: היכן מקום גנותו הקדושה של הצדיק הגדול הזה? מי יתן ידעתי ואמצאהו, הייתי מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות להגיע אליו! התשוקה לציון רבינו בערה בו כאש יוקדת, אך לא היה לו עם מי לדבר על כך. לילה אחד, חלם והנה ניצב הוא באוהל הציון הקדוש יחד עם אחיו אהרן, והציון הוא מצבה נמוכה, ומן הקיר משתלשל נר-תמיד, ובחלומו הוא משתטח

על הציון ואומר את העשרה מזמורים עם התפילה שאחריהם. לימים כאשר יזכה להגיע לאומן לאחר מסע שכולו מסירות נפש, ישתומם לגלות כי מראה האוהל והציון הוא בדיוק כפי שראה אז בחלומו.

קול הברה...

מהרגע בו גילה את האור הזורח בספרי רבינו, כל עבודתו את ה' קיבלה טעם חדש. באותם ימים קרא רבות ב'סיפורי מעשיות' ובשאר ספרי רבינו, ואף הצליח להשיג בהשאלה את הספר 'חיי מוהר"ן' שהחיה את נפשו עד מאוד.

כלל נקוט בידינו כי כאשר מתעורר הקול דקדושה, מתעורר כנגדו 'קול הברה'. לא ארכו הימים וכשראו אנשים מבני העיר כי הנער דבוק בספרי ברסלב, פתחו במסע שכנועים בניסיון להניאו מלעסוק בהם. לימים יתאר ר' שמואל את טיעוניהם:

"והנה אנשים מצפת שראו אותי עוסק בספרי רבינו ז"ל, דיברו על לבי דברי התנגדות, ושחסידי ברסלב משוגעים, ומגלגלים את עצמם מההרים, ורוקדים עם מגריפה... וגם סיפרו לי שיש אחד בטבריה והרב ר' משה קליערס מטבריא פטר אותו מהישיבה

מהספר, יש לצאת אל מחוץ לשוב, או על כל פנים להסתגר בחדר לבדו. כיון שבית המדרש חב"ד היה שייך למשפחתו, יכול היה לישוב שם יחידי באין מפריע. גם בבית הוריו לא חסרו חדרים להתבודדות. בסמיכות לביתם היו שדות וכרמים, ומעת לעת היה מהלך בין האילנות ומשיה לבבו לפני קונו. את כל התהפוכות העוברות עליו, סערות נפשו, כיסופיו, ניסיונותיו, ירדותיו והתרחקותו, הכל לכל לפרטי פרטים שפך נוכח פני ה'.

זכאה מאן דעיל ונפיק

יד ה' המשיכה לסלול עבורו את השביל המופלא בדרכו של צדיק, כשהבחין ביום מן הימים בספריית רבי יצחק גבריאל ראדזינר בספר נוסף שטרם הכיר, בו לוקטו עניינים מספרים שונים. כדרכו עיין בין דפי הספר וחיפש אחר הנהגות ועצות בעבודת ה', והנה נחו עיניו על שורות כמוהן לא ראה מימיו:

"כשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה, צריך להיות בקי בהלכה וצריך להיות לו שני בקיאות, היינו 'בקי ברצוא' 'בקי בשוב', שזהו בחינת 'עיל ונפיק' בחינת 'אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך'. היינו מי שרוצה לשוב לשם יתברך, צריך לחגור מתניו, שיתחזק עצמו בדרכי ה' תמיד בין בעליה, בין בירידה... בין שיזכה לאיזה עליה, לאיזה מדרגה גדולה או קטנה, אף על פי כן אל יעמוד שם ולא יסתפק עצמו בזה...

"וכן להיפך, שאפילו אם ייפול חס ושלום למקום שייפול, אפילו בשאל תחתיות, חס ושלום, גם שם אל יתייבש את עצמו לעולם בשום אופן יהיה איך שיהיה, רק יחפש ויבקש את השם יתברך ויחזק עצמו בכל מקום שהוא בכל מה שיוכל. כי גם בשאל תחתיות נמצא השם יתברך וגם משם יכולין לדבק את עצמו אליו יתברך וזה בחינת ואציעה שאול הנך... וכשיש לו שתי בקיאות אלו, אזי הוא הולך בדרכי התשובה ואז ימין ה' פשוטה לקבל תשובתו" ---

המילים המופלאות הללו דמו בעיניו כטל תחיה היורד ממרומים. נהרות של חיזוק ותקווה שפעו אליו מכל אות ואות. זה תקופה שהוא חווה עליות וירידות רבות, עד שלא פעם הרגיש כאילו אין ה' יתברך חפץ בו חלילה. והנה מתברר לו כי כך היא הדרך העולה בית קל.

כיוון שהתוודע כי העצות הנפלאות נובעות מהמעין היוצא מבית ה', נחל נובע מקור חכמה, העמיק חיפושיו בספרי חסידות ברסלב, כך גם התוודע לגילוי הנפלא של העשרה מזמורים. אמנם בילדותו עת למד אצל רבו רבי נח שלמה ריזל בבית המדרש דחסידי ברסלב, ראה שם את ה'תיקון הכללי' כרוך יחד עם 'חק

בשביל חסידות ברסלב. והכניסו בלבי בלבולים בענין זה, כי חשבתי שאין שום חסידים וכו' וכמו שסיפרו לי וכו', אך אף על פי כן החזקתי בספרי רבינו ז"ל בדרך עקשנות, הלא סוף כל סוף אני מרגיש בהם חיות והתעוררות גדול בעבודת ה' מה שאיני מרגיש בשום ספר אחר וכו', אך הבלבולים בלבלי את מוחי וכו'" (פרק נא ע"פ כת")

הגאון החסיד רבי דוב מזורשה

כמסופר לעיל, למד שמואל בישיבת הרידב"ז אצל רבו המובהק רבי דוב זימאן, המכונה 'רבי דובערייל מזורשה'. כאן המקום להרחיב בתולדותיו של אותו גאון ועובד ה' מופלא, אשר הטביע חותם של טהרה בתלמידיו לכל ימי חייו והיה לו חלק חשוב בהתקרבותו לאורו של רבינו.

במשך שלושים שנה שימש מורה-הוראה בבית דינו של הגה"ק האבני נזר' מסוכטשוב חתן הרה"ק מקוצק, ואף לימד בבית מדרשו של בעל ה'חידושי הרי"ם'. רבו האבני נזר' העריכו עד מאוד ואף מינהו לפסח רב' שלו והפנה אליו את כל השאלות בענייני הפסח. לעת זקנותו, לאחר שמילא רבי דוב כרסו

**ראיתי אצלם
ספר 'סיפורי
מעשיות'
שנראה על
פניו כספר
סיפורים
גרידא, אולם
כשעיינתי
במעשה
הראשון,
מצאתי
שכולל בתוכו
ארבעים דף
מה'עץ חיים'
של האר"י
הקדוש!**

כמו שיהודי בקי במזמור 'אשרי יושבי ביתך', באחד הימים-טובים, כשביקר רבי דוב מוורשה בבית רבי נתן מטרוביצה, שהתגורר בסמיכות אליו, הבחין בארון בספר 'סיפורי מעשיות', פתחו ועיין במעשיה הראשונה, ולפי שבקי עצום היה בכתבי האר"י יצא מגדרו מהתפעלות מהרזין העילאין הגנוזים במעשיות. (כן סיפר נשמו רבי ישראל דוב אדסר זצ"ל) לראש השנה נהג לנסוע למירון, שם שימש החסיד הדגול רבי ישראל קרדונר כבעל-תפילה, ולאש"ל דאגו רבי נתן מטרוביצה ובנו ר' סנדר.

הגילוי המרציש; רבי דוב הינו ברסלבר!

שמואל, שגילה את האור הטמון בספרי רבינו, שאב מהם תעצומות נפש לעבודת ה', אולם לאחר שאנשים דיברו באוזניו דברי בלע והתנגדות על ספרים אלו בתוספת כל מיני סיפורים וכזבים, לא ידע לשית עצה לנפשו והתעוררו אצלו מחשבות שמא צודקים דבריהם. מאחר וראה שחיות והתעוררות לכל דבר שבקדושה, כמו שמקבל הוא מספרים אלו, אינו מקבל במקום אחר, החליט להמשיך לדבוק בהם, אולם בכל פעם מחדש ניקרו בקרבו תהיות האם צועד הוא בדרך האמת, אם לאו. חפץ היה לטווח את לבטיו בפני רבו הנערץ רבי דוב, אך חשש שמא יביע אף הוא התנגדות וירחיקו מספרים אלו, אשר כה מטיבים עם נפשו המבקשת והנכספת. אמנם כבר גמר בדעתו להמשיך לעסוק בספרים אלו, אולם אם רבו יתבטא נגדם, יהיה לו הדבר לניסיון קשה יותר.

משמים נסתבב הדבר ויום אחד חברו לספסל הלימודים החל לשוחח בנוכחות רבי דוב על כך ש"שמואל נעשה ברסלבר והוא לומד בספריהם". לתדהמת התלמידים, באותו רגע קם רבי דוב מלוא קומתו בהתרגשות גדולה, וקרא בהתלהבות: "איזו זכיה! איזו זכיה!" תוך שהוא משבח את חסידי ברסלב אותם הוא מכיר מקרוב, אשר כולם יראים ושלמים.

בעוד שמואל וחברו משתוממים מדברי רבם הגדול, הוסיף כמפליג: "ספרי הרבי הקדוש מברסלב - אין עמוקים מהם! ראיתי אצלם ספר 'סיפורי מעשיות' שנראה על פניו כספר סיפורים גרידא, אולם כשעיינתי במעשה הראשון, מצאתי שכולל בתוכו ארבעים דף מה'עץ חיים' של האר"י הקדוש!

"והליקוטי מוהר"ן" - ממשיך רבי דוב בהתלהבות - "אין ספר חריף כמוהו בעולם!", וכאן שח באוזני תלמידיו המופתעים כי למד ספר זה על פי הקבלה חמש פעמים, בעמקות לפנים מעמקות, עד שמרוב שאימץ את מוחו, התעוורר בעיניו למשך שבע שנים. כששמע זאת שמואל, נזכר פתאום כי אביו סיפר לו לפני מספר שנים כי רבי דוב נעשה סומא ולאחר שנים אחדות שבה אליו ראייתו. (כאן ראוי לציין את שסיפר ר' מרדכי בן רבי

צפת העתיקה

בש"ס ופוסקים ושלט בכל מכמני תורת הנגלה, איוותה נפשו להשלים דעתו גם בחכמת הנסתר. בהסכמת רבו ה'אבני נזר' החל להגות, בעיון עצום כדרכו, בתורת הקבלה. לימים נכסף לעלות לארץ הקודש וליסד בה ישיבה ללימוד הקבלה. כיון שזוגתו לא רצתה לעלות עמו, נתן לה גט פיטורין ועלה ארצה וכאן נשא אישה בשנית. מנהגו היה לצאת מדי שנה לקראת חג הפסח לחו"ל, אל רבו הגאון מסוכטשוב שנצרך אליו לענייני הלכות החג.

בעלותו לארץ ישראל התיישב בצפת וברוב גאונו היה רבם של כל הרבנים בגליל. גם רבי ישעיה הורוויץ, אביו של ר' שמואל, נמנה עם תלמידיו, ולעיל הובאו הדברים שכתב בשבחו. בצפת רוב המקובלים היו מקהילת הספרדים, בין מתי מעט המקובלים האשכנזים היו רבי דוב מוורשה ורבי אבנר לורברבוים, שקיבל מפיו. והיו גם כמה מקובלים מבני ספרד שנמנו על תלמידי רבי דוב.

בד בבד הרביץ תורה בנגלה לתלמידיו, נערים צורבים שבצפת, שביניהם נמנו גם בנו שלו, מרדכי, ושמואל הורוויץ.

חריפותו ודביקותו בתורה היו עד להפליא, יומם ולילה התמיד בלימודו ומדי חודש סיים את הש"ס. כעדות תלמידו ר' שמואל, היה רבי דוב בקי בכל ספרי הראשונים ולא נזקק להביט כלל בספרי האחרונים, ולמרות שלא עסק בלימוד האחרונים, תמיד מצאו את קושיותיו ותירוציו בספרי המהרש"א, המהר"ם שיף, הפני יהושע ועוד. "וכשלמד אתנו בחריפות" הוא מספר בהשתאות, "היה מפלפל ב'תוספות' קטן כמה ימים בחריפות על חריפות, עד שמוחי לא היה יכול לסבל את זאת, ופניו היו מאדימות, עד שחשבנו שלא ייצא דם ממנו. כל כך היה מתעמק. ואמר לי שבקבלה הוא יותר גדול מבנגלה, וגם אמר לי שבקבלה יש יותר חריפות מבנגלה, והוא היה בקי בכל ספרי קבלה, ב'עץ חיים' ו'פרי עץ חיים' מהאר"י ז"ל וכו',

ארון הקודש בבית המקדש
האר"י האשכנזי

השער
המבוא
לבית המקדש
האר"י
האשכנזי

**רבי שמואל
הפך ללפיד
אש של
קדושת
הצדיק, וכל
ימיו אשר
חיה הפיץ
מעיינותיו
הקדושים
פנימה וחוצה
בהתבטלות
והתמסרות
שהיו לפלא.**

עניינו, וראיתי מעט עומק האמת שלו, וטובת נשמתו שיש לי מכבר בהתקרבותי אליו כי זה יבין כל אחד, כל מי שמקורב לרבינו ז"ל יודע בעצמו כמה הרוויח מההתקרבות לרבינו ז"ל, כמה תשובה ואנחה לה' יתברך על הריחוק שמרגיש, וכמה הסתכלות רעים והרהורים רעים ומחשבות רעות ומעשים רעים התמעטו אצלו עם ההתקרבות לרבינו, וכמה יותר תפילה בכוונה והתבודדות ואמירת תהילים ומצוות וצדקות ומעשים טובים נתוספו אצלו על ידי ההתקרבות, שהעולמות כולם וכל אשר בהם אינם שווים לעומת כחוט השערה יותר התקרבות לה' יתברך, וכחוט השערה פחות לחטוא לפני ה' יתברך, מה שמרוויחים על ידי רבינו...". (מכתבי שמואל חלק א, ז) בימים הבאים שקד שמואל בלימוד ספרי רבינו וקיים את עצת ההתבודדות בכל לב, ויד ההשגחה, הערבה לקיום ההבטחה הנצחית "לא יכבה נר"י" סובבה שכל"ג בעומר של אותה שנה, תרפ"ב, הוא פגש לראשונה במירון את חסידי ברסלב מירושלים וטבריה, הלא המה רבי אלטר בן ציון קראסקאף, הבחור יעקב זאב ברזסקי, ורבי ישראל דוב אודסר. ומאז והלאה התקשר עמם בקשר אמיץ ומופלא אשר מים רבים לא יכלו לכבותו.

רבי שמואל הפך ללפיד אש של קדושת הצדיק, וכל ימיו אשר חיה הפיץ מעיינותיו הקדושים פנימה וחוצה בהתבטלות והתמסרות שהיו לפלא.

הנני רופא לך

סיפרו בניו של רבי שמואל, כי שאלו נשאל פעם אביהם "אתה שגדלת על ברכי התורה והחסידות, מה חסר היית שהתקרבת לחסידות ברסלב?" ויישא משלו ויאמר:

לאב אחד היו שלושה בנים, וישלחם על פני הארץ ללמוד חכמות ולשוב אליו בעוד עשר שנים. לימים חזרו שלושתם, כששאל האב את הבן הראשון מה הביא עמו, אמר: "למדתי להתקין ראי' מופלא, שכשמביטים בו רואים את הנעשה במדינות שונות על פני תבל". הבן השני השיב לשאלת אביו "למדתי לעשות אבן מיוחדת, שכאשר מחזיקים בה אפשר לפרוח לכל מקום

דוב מזורשה, כי באותה תקופה בה נלקח מאביו כוח הראייה, מרוב רגילותו בספרים ידע במדויק היכן שוכן כל ספר, ולא זו בלבד, אלא שגם נהג לדפדף לדף הנצרך, מבלי לראותו כלל).

אפילו בלא הבנה

מתמיד עצום היה רבי דוב, הוא לא ביטל אפילו רגע (גם בעת הסתלקותו למרומים, שנה אחרי התקרבותו ר' שמואל, מצאוהו כשראשו רכון על הגמרא וכך עלה ונתעלה למחיבתא דרקינא), אולם מאותו יום בו נודע לו כי תלמידו חביבו התקרב אל הנחל הנובע, הקדיש מדי יום זמן רב כדי לחזקו ולאמצו ולשוחה עמו בגדולת רבינו, ספריו הקדושים, ותלמידיו. בין השאר אמר לו, כי זוהי טובה לנשמה אפילו רק לומר 'ליקוטי מוהר"ן' בלא הבנה.

רבי דוב אף נדב בשעתו את בית מדרשו בצפת על ספריו וכל אשר בו, לחסידי ברסלב. כה כיבדם ואהבם, עד שנהג לקום מלוא קומתו אפילו בפני הנערים הצעירים שביניהם.

רבי דוב שח באוזני תלמידו על גדולת נוראות ציון רבינו באומן והביע את השתוקקותו העצומה לזכות להגיע לשם. הוא סיפר לו כי העיד בפניו יהודי ששרת בצבא הרוסי וסבל מאוד ממכשולות בענייני קדושה, ויעצוהו לנסוע לציון רבינו שבאומן, וכך עשה ואמנם מאז ראה בעליל שינוי כביר לטובה.

רבו לא הסתיר את דבקותו בספרי רבינו, ופעם אמר בפרהסיא בישיבה, כי דיבור אחד מרבינו כולל בתוכו עשרים דף מכתבי האר"י ז"ל. בשעת מעשה נכחו שם מתנגדים גדולים, אולם מפני מעמדו וחשיבותו של רבי דוב, החרישו ולא מלאם לבם לפצות פיהם.

דברי רבי דוב היו עבור הנער שמואל כמים קרים על נפש עייפה, הוא קיבל מרוב חיזוק רב לעמוד על עמדו חרף ההתנגדות, ועוד להיות 'מוסיף והולך'. גם דודו רבי אבנר היה מחזקו כל העת שימשיך בדרכו ויעסוק בספרי רבינו.

וכה יכתוב רבי שמואל לימים ליהודי שהתקרב לאורו של רבינו, אולם הטרידוהו קושיות שונות: "האמת כבר כתבתי לכבודו, כי מהראוי להאמין בדברי וענין הצדיק האמת בשלימות, אחר שהשי"ת חמל עלי והרגשתי מעט נעימת

יותר מיציאת מצרים

תיאור מסע החיפוש וההתקרבות
של רבי שמואל הורוויץ זצ"ל שהעלה על
הכתב לבקשת אג"ש דפולין, ונדפס בחלקו
בספר 'ימי שמואל'

בשנת תרע"ח נעשיתי בר מצוה, וזה השנה היה רח"ל קשה מכל השנים הקודמים ועבר מה שעבר, ואבי לא יכול להשיג עלי וגם העניות מעביר על דעת קונו, והיה לי ירידה בעבודת ה' מאז והלאה. וגם תמיד היה אומר לי אבי כי אני נולדתי ביום א' בשבוע ועל פי הגמרא בשבת (קנו). נראה שאם נולדים ביום א' או יהא צדיק גמור שאין כמוהו, או רח"ל להיפך, כי נברא בו אור וחושך וכו' עיין שם. ועל כן בטבעי כשאני ביראת שמים ובעבודת ה' אז אני בעליה גדולה, ואם ח"ו ירידה אני מסוכן ח"ו לירידות גדולות, ובפרט עם חברים רעים, ועבר עלי מה שעבר עליות וירידות שאין לשער.

ואף על פי כן, הרבה פעמים נקטה נפשי בחיי על זה, מה שאני רחוק מה' יתברך, אבל לא ידעתי לשית עצה בנפשי וכן עבר כמה שנים עד שנת תרפ"א. ובאלו השנים על פי רוב הייתי לגמרי רחוק מעבודת ה' וגם לא היה אפילו זמן להתיישב ולא היה לי דעת לעשות תשובה. ואילו לא חמל ה' יתברך להוציאני אז מבין שיני הס"מ ולעוררני לתשובה ולקרבני לרבינו הקדוש נחל נז'בע מקור ח'כמה, הייתי אובד ונידה משני עולמות רח"ל.

אבל ה' יתברך החפץ בתשובה ולא חפץ במיתתן ח"ו ובפרט שבאמת היה בי מיום הולדתי טוב הרבה, אך היצר והחברים הרעים הביאוני לידי כך, על כן חמל ה' יתברך עלי והוציאני משאול תחתיות והכניסנו לתחת כנפי השכינה. ואילו כל הימים דיו וכו', אי אפשר לבאר ולספר גודל הנסים האלו יותר מיציאת מצרים וקריעת ים סוף וכו' כי עיקר הוא לעשות טובה נצחית לבעל בחירה שיטה בחירתו לטובה.

וכל כך עבר עלי, עד שלא היה לי שכל אפילו להתחרט וכו'. עד שחמל השם יתברך בגודל רחמיו שבשנת תרפ"א התחלתי להתחרט על מעשי ולהרהר בתשובה, ובל"ג בעומר היה לי אז נס גדול שהיינו במירון ובעת בהלה ורעש שָׁפָּשָׁם שאין לשער וכו' ובשעת הסעודה אכלתי דג ומרוב הבהלה וחיפזון נכנס עצם גדול עם שלשה קצוות גדולים וחזקים בצווארי, ממש בבית הבליעה ונתחב בשלשה צדדים בתוך הבשר בחזקה, עד שלא יכולתי לבלוע שום דבר וגם מלדבר, וכפסע ביני ובין המוות ובעת רעש כזאת לא שם שום איש לב והייתי יכול לגווע ח"ו ואז נטיתי עיני לשמים וה' יתברך חמל עלי שאחד מהאנשים הכיר אבל לא היה יכול לעשות כלום רק לקח עצם דג ושם בגולגולת שלי ואמר הלחש המובא בגמרא, ועדיין איני יודע איפה העצם שנבלע בגרוני ומאז כבר התחיל לבצבץ בליבי הרהורי תשובה. וגם עיקר התעוררותי לתשובה היה על ידי חלום מבוהל ומשונה ומאז קדר במוחי ולבי מה יהא התכלית והתחלתי לרחם עלי, ובכל זה השנה ושנת תרפ"ב אי אפשר לשער היגיעות והטרחות שהיו לי בשביל לעשות תשובה.

בעולם שאליו רוצים להגיע.

השלישי ענה כי למד רפואה. השתוממו אביו ואחיו וכי מה חכמה היא זו, הלא יש רופאים לאין מספר ברחבי תבל, ענה להם "כולני לרפא אדם עד יממה לאחר שכבר נפטר מהעולם ולהשיבו לחיים". פנו האב והאחים אל בעל הראי וביקשו להביט בו, והנה רואים הם כי במדינה רחוקה מאוד שרויים האזרחים בעצב רב. הם הבינו שהדבר קשור לעיר הבירה, ביקשו אפוא מהאח האחר: "הלא יש לך את האבן הפלאית, הבה ניסע לשם ונראה מדוע הם שרויים בצער. ואמנם כשהחזיקו בה פרחו אלפי פרסאות עד למדינה ההיא, כשהגיעו לעיר הבירה נודע להם כי בתו היחידה של המלך חולה אנושות, היא מתגוללת במכאוביה ולא נמצא לה מזור. הביטו באח השלישי כאומרים: הלא רופא מומחה הנך, רפא את בת המלך. כל הסובבים מאנו להאמין כי ביכולתו לרפאה, לאחר שכל כל הרבה רופאים ניסו ולא עלה בידם, אולם המלך השיב: אדרבה. עשה מה שביכולתך ובלבד שתפא את בתי. ואכן בתוך תקופה קצרה המציא לה ארוכה.

אביה שש ושמה עד בלי שיעור. קרא לשלושת האחים והעניק להם שכר רב מגנזי אוצרותיו. כה נרגש היה מרפואת בתו האהובה, שחשב מה יוכל עוד לעשות כדי לבטא את הכרת תודתו העמוקה להם. עד שגמר אומר להשיאה לאחד מהם. כשהציע את הדבר בפניהם, אמר הראשון "לי יאתה, בזכות הראי המופלא שלי נתגלתה צרת הבת". טען השני "לולא האבן שלי לא היינו מגיעים הנה", והשלישי "אני ריפאתי אותה".

אמר המלך: "נקרא לנערה ונשאלה את פיה". פנה בעל האבן ואמר לה "אם תינשאי לי, אקחך לכל מדינה שתחפצי". אמר בעל הראי: "עמי לא תצטרכי לנסוע לשום מקום, כי תוכלי לישוב בבית ולחזות בכל פלאי תבל". והשלישי שתק.

ענתה ואמרה הבת: "כדברכם, אכן אוכל לטייל על פני מדינות, וגם לישוב בביתי ולראות נפלאות. אולם אני כבר חליתי פעם אחת בצורה אנושה, מה אעשה אם אחלה שוב? מי ירפאני? לכן חפצה אני ברופא הגדול שהעלה לי ארוכה!"

וסיים רבי שמואל משלו: "אכן, בחסידות פלונית יכולים להעלותני עד 'אצילות', במקום אחר יבאו את 'אצילות' עד אלי, אולם מה עושים עם היצרים? 'דער אלטער מוטשעט' - הזקן וכסיל מציק ורודף, ורק לרבינו הקדוש יש עצה ורפואה לתחלואי היצר! ■

היכל קדשו של ציון
רשב"י זיע"א במירון

נחמה ונאולה
מזמזמקי תורת
'התחזקות הנפש'
של רבי נתן
ג. הערצמאן

"אזמרה"

איך יוצאים מהרע?

חצי נחמה או נחמה שלימה

ראשית דבר, אנחמך בידיעה, כי צרתך הינה צרת רבים, כך שחצי נחמה כבר יש בידך.

עתה ניגש לחצי השני - אל חלק הידיעה וההבנה כמו שגילה רביה"ק: "הידיעה היא עקר הנחמה של כל הצרות" (ליקוטי מוהר"ן כ"א).

אמנם, בגשתנו לעיין ולהבין בתורת רבינו הק', על מנת לקיימה הלכה למעשה, עלינו להקדים תמיד ולחרוט לנגד עינינו את דברי מוהר"ן בהקדמת ליקוטי הלכות: כי "מעצם גשמיית גופנו ועקירת שכלנו, קשה וכבד מאד להכניס בלב האדם תמימות ופשיטות הדברים האלה, כי דעת כל אדם נוטה אחרי חכמות של העולם, שרפן מעקמין את הלב מנקדת האמת לאמתו בפשיטות ובתמימות, בפרט כי באמת לאמתו התמימות ופשיטות של דברי רבנו זכרנו לברכה, עמק עמק מאד, עמק עמק מי ימצאנו".

ולכן, יש לדעת, כי אף לא אחת מעצותיו הק' - גם אותן הנראות פשוטות - כמו עצת "אזמרה" בה אנו עוסקים - אינה קלה לעשותה, אלא דורשת יגיעה רבה, חכמה עמוקה והכרזת מלחמת חורמה על העקמומיות המושרשת בנו - כל אחד כפי טבעו ותכונתו - עד לרכישת הכשרון המחשבתי והנפשי, הישר והתמים, "כי המלאכה לא ליום אחד ולא לשנה אחת" (ליקוטי הלכות הודאה ו).

וכמובא בליקוטי הלכות (עירובי תחומין ו, ג): "מגדל התגברות החשך של העצבות, צריכין יגיעה גדולה ועצומה לברר הטוב שבמצות, דהינו להזכיר את עצמו בהנקדות טובות שבו, לשמח את נפשו, להזכיר את עצמו - הלא אף-על-פי-כן אני עושה מצוה, ואם היא כמות שהיא, הלא על כל פנים, יש בה נקדות טובות, אשר נקדה אחת של מצוה קלה של הקל שבקלים אין כל העולם פדאי לה".

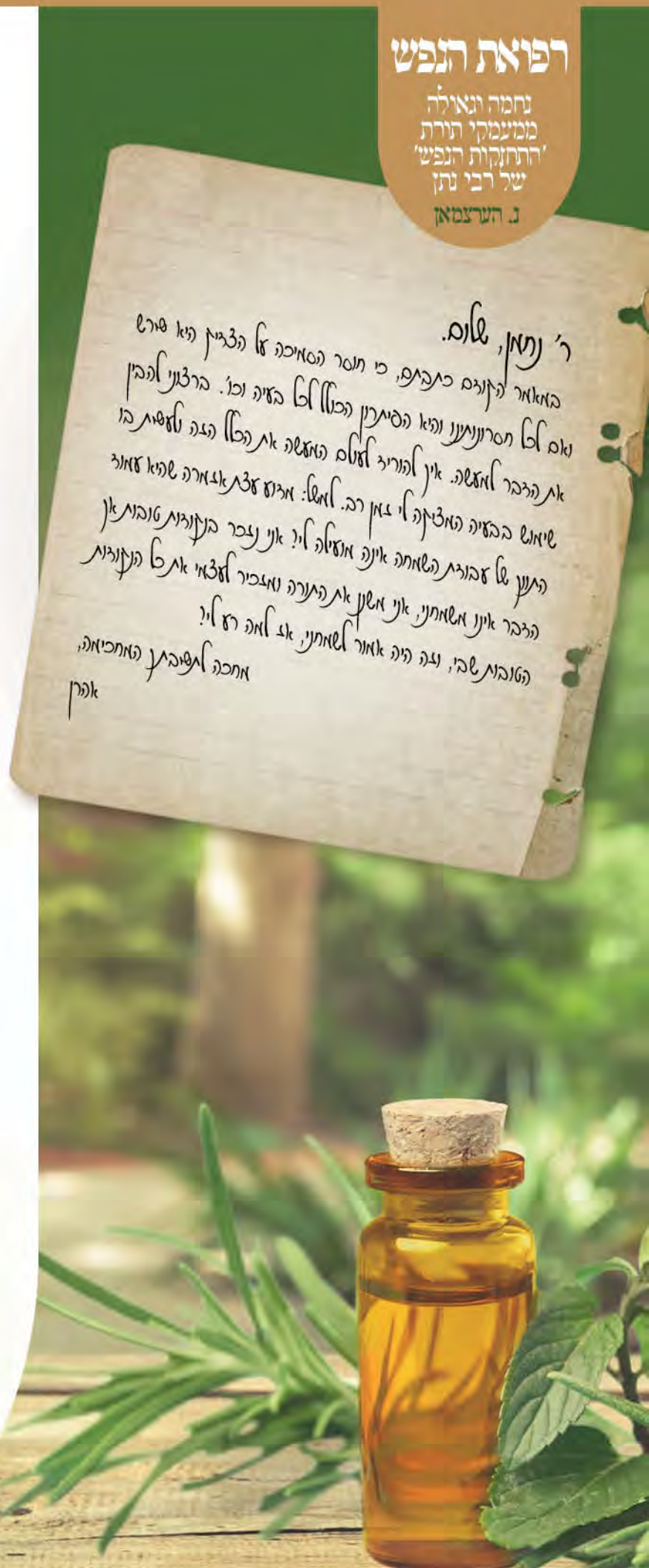
ננסה, איפה, כהרגלנו, לרדת לשורשי הבעיה שהעלית.

בנק המטרות

טבעם של בני אנוש, שאינם מרימים את ידם ואת רגלם, לפעול ולעשות מה, מבלעדי מטרה כלשהי לנגדם. במלים אחרות - אין עשייה - ללא רצון ותכלית הקודמים לה.

"כי אי אפשר לעשות שום דבר כראם על ידי חשק, דהינו, למשל כשמדבר איה דבור, צריך שיהיה לו מתחלה חשק לדבר. וכן כשעושה איה פעולה, אם לא היה לו חשק מתחלה לעשותה, בודאי לא היה עושה אותה" (ליקוטי מוהר"ן ט"ו).

את חלק הארי של רבבות המטרות הניצבות

לפנינו מידי יום, איננו בוחרים במודע, ועם מחשבה, אלא כפי שכבר הורגלו מימים ימימה. אולם את המטרות המרכזיות והמשמעותיות בחיינו, אנו בוחרים במחשבה תחילה, אחרי שיקול דעת מעמיק. בחירת המטרות, איכותן וסוגן, תלויה בגורמים רבים, אחד הבולטים, הנוטל חלק בראש הינו - החיבה הנודעת לנו - לשיאים ואלופים. ירושה היא לנו, ככל הנראה, מבני דודנו - אלופי עשיו. כולנו, אם נהיה כנים, כצאן טעינו אחר עצת המלך הזקן והכסיל - אנו מעריצים שיאים, מתפעלים מגיבורים, מתרגשים, עד כלות, מבעלי כישרונות עילויים.

שבתנו טכסיסי מלחמה

גם בקהילות יראי ה', כידוע אין נקי מתופעה זו. פוק עיין בספרי טפינו ונערינו, אותם העוסקים בתולדותיהם של צדיקים, ותמצא, כי יש מהם שבכלל גדושים בתיאור כישרונות עילויים, בקיאות אגדית, מחשבה מהירה כבדק, וכמובן ריבוי סיפורי מופתים שמקורם "במעשיות", אשר ה'לכו מפה לפה ומאזן לאזן אצל הבעלי פדים, שנתרבו בעתים הללו". (בוודאי שיש סיפורים ראויים ונצרכים מאד וכונתנו רק לעורר על אותם שאינם מכונים לאמת) בלי משים, נפלנו בטעות של אותה המדינה, אשר "מחמת שפלים עסקו רק פחממות, על-פן שפחה, שם באותה המדינה, טכסיסי מלחמה" (סיפורי מעשיות א').

הלך רוח זה, מעשה הבעד, שולט, למרבה הצער, בכל. חולש על שכלנו ומחליש את דעתנו, ודין גרמא - שבבואנו לבחור את מטרותינו כנ"ל - אנו כושלים במלאכת צמצום אור להביות לבנו, ובוחרים לעצמנו - בהשפעת הרוחות הזרות הללו - מטרות גדולות ונפלאות ממנו. ובונים בלבבנו השקפה האומרת - כי המצב היחיד הראוי ליקרא בשם "טוב" הוא המצב המושלם והנחשב בעיני הבריות למוביל, למיוחד לרם ונישא.

הנקודה הפכה לבלון מפלצתי

בעולם הנפש המעוות, שבדה לנו המדמה בליבנו, גדלו ועצמו ממדיה של הנקודה המיועדת לשמח את נפשנו, לממדים גדולים ורחבים מידי. כבר לא נקודה אלא - בלון גדול.

ה"נקודה", אשר יש בה בכדי שתשמח את ליבנו ותוציא אותנו מביצת העצבות, תפחה, מבלי משים, לממדים מפלצתיים בסדר גודל של - לפחות לימוד בעיון מסכת שלימה או, לחילופין לילה של יגיעה נטול שינה וכיו"ב.

כדי שנוכל לחזור ולשמוח בנקודה טובה כשמה, צריכים אנו, לשוב ולהגדיר מחדש את מהותה של אותה נקודה משמחת ולעשות סדר בעולמנו הנפשי.

שלוש נקודות ונקודה

שלוש נקודות הן, אשר אם ישימם על ליבו, מובטח לו כי "החוט המשולש לא במהרה יינתק" ויזכה לשמוח בכל נקודה ונקודה של מצווה. שלושתן נזכרות במשפט אחד בליקוטי הלכות (נפילת אפים ד, ד): "כי עקר השמחה היא שמחת המצות, בחינת - פקודי ה' ישרים משמחי לב. ומי שמאמין בהשם יתברך ובתורתו הקדושה בתמימות ובפשטות כמו שכל ישראל מאמינים, בנדיא אין שמחה בעולם כמו שמחת עשית המצוות שאנו (א) זוכין לעשות נחת רוח ליוצרנו ובוראנו יתברך, ואנו (ב) קונים לנו חיי עולם לעולמי עד ולנצח נצחים על-ידי חוטי הציצית שקונים אותנו בעד גדול אהד, ואנו (ג) נכללים על-ידי זה באור האין סוף, היש שמחה גדולה מאד".

הנקודה הראשונה (הנכבדה מן השלוש) - השמחה על ש"אנו זוכין לעשות נחת רוח ליוצרנו ובוראנו יתברך" - פירושה: לשוב ולהיזכר בתכלית בריאתנו - על מה אתינן להאי עלמא, ולחבר מחדש את מטרותינו לשורשן - אל המטרה שבכל המטרות - אל הרצון שברצונות. היינו: ליישב דעתנו היטב ולהזכיר לעצמנו את הידיעה האמתית והפשטה, כי המטרה שהצבנו לעצמנו, שאליה יוצאת נפשנו, אינה אלא ענף באילן הרצונות (ענף שנפרד משורשו), אחד מני רבים, הבוקעים וצומחים כולם, מהרצון שברצונות. כי הרצון הזה שלנו - קדוש וחשוב ככל שיהיה - אין

לו קיום, כשהוא מנותק מהאמת - מהרצון האמיתי הבסיסי - הרצון אל התכלית שעבורה נבראו - הרצון לעשות את רצון הבורא מאיתנו, אשר למענו ברא אותנו ומקיימנו בחיים.

אמור מעתה: אני רוצה לסיים מסכת פלונית כי... אני רוצה לעבוד את בוראי ולעשות לו נחת רוח שאמר לעסוק בתורתו, ונעשה רצונו על ידי.

עם החיבור המחודש אל השורש, ישתנו פני הדברים לגמרי. כי רצון הבורא - כאשר גילה רבינו ז"ל ברוח קדשו הוא - שנהיה שמחים תמיד. על כן שמחתנו לבדה הינה מצווה גדולה, אשר בה אנו גורמים נחת רוח לאבינו שבשמיים לאין שיעור.

כי כל תנועה ותנועה של ניתוק ממקומנו לעבר הטוב והאמת, יקרה מאוד מאוד אצל הבורא. כמו שרבינו אמר (מובא ע"י מהר"ת בעלים לתרופה ת"א): "סע איז אודא... [כאומר - ש'כבר תעינו ונתעינו הרבה וכו'], אבל איטליכיר צי איז זייער טייער וכו', (-אבל כל משיכה והתרחקות מהרע יקרה מאוד). ואמר: ויזא אזוי סע איז, אבי מען דער האלט זיך".

לכן "רק חזק ואמץ בני חביבי קום קרא אל אלקיך בכל עת וחזק ואמץ לבך לשמח נפשך בכל נקודה ונקודה טובה במשהו מן משהו ונקודה ונקודה טובה, וחסך ואל תטף ואל תזרה ותפלה וצדקה ומעשים טובים בכל יום מה שתזכר, כי איך שיהיה, מעט זמן יחינו יחלף ויעברו כצל עובר, ומה שזכינו לידע מאור האמת והקיים הנצח, זה ישאיר לנו בודאי לעולם ועד... ואם אתה כמו שאתה בעיניך, אף על פי כן אצל השם יתברך יקר מאד כל תנועה טובה וכל העתקה והזזה כל שהיא מרע לטוב, אור נא כגבר חלציך כי יש לנו על מי להשען תהלה לאל" (עלים לתרופה ת"ד).

ובליקוטי מוה"ר"ן (ס"ד תנינא) כתוב לאמור: "מי שיודע קצת בידיעתו יתברך, הוא יודע שעקר התענוגים והשעשועים של השם יתברך הוא רק שאנחנו מעולם הזה השפיל נגדל ונקבל שמו יתברך, וזהו עקר התענוגים והשעשועים של השם יתברך".

כמה שמחה תגיע לליבנו עם הידיעה הברורה - שברגע זה ממש נתמלא רצוננו העיקרי והגדול מכל - אנו משמחים את בוראנו, ובוראנו שש ושמח בנו בשמחה שאין לה סוף.

האם נמלה יכולה לשמוח?

דא עקא, שההשגה האלוקית הזו שגילה לנו רבינו הק' ויורד עוז מבטחה, רחוקה מאוד ומופרכת בעיני השכל הטבעי האנושי. גם למכה זו הקדים לנו תרופה, בחותמו את השיחה הנ"ל במשפט הנצח, שהוא כפי הנראה המשפט השגור ביותר על לשון מהר"ת: "איך שיהיה כמה גרוע שייכול להיות, העקר שמחזיקים מעמד, ובפרט מה שאמר בסוף גאט איז גרויס מע ווייסט גאר ניט - ה' גדול ואין יודעים כלל כלל לא, וזה העקר העולה על הכל" (עלים לתרופה ת"ד).

כי השכל האנושי המוגבל על ידי המדמה, אינו יכול בשום אופן לקבל את העובדה שיצור זעיר ומגושם (גם אם לא חטא, ק"ו אם הרבה לפשוט) משמח את האין סוף ב"ה, שאין חקר לגדולתו וגבורתו, ואין קץ ותכלית לחכמתו. לשם המחשה, האם יש כוח ויכולת ביד חרק זעיר כנמלה, לשמח את האדם באופן כלשהוא? גם אם ירצה בכל מאודו, לא יוכל לבצע שום פעולה שיש בכוחה לשמח אדם אשר, מחמת פערי הגודל, אין לו שום שייכות עימו. ק"ו לשכינה.

עד כאן הנקודה הראשונה. הנקודה השנייה, היא הידיעה "שאנו קונים לנו חיי עולם לעולמי עד ולנצח נצחים".

כי לאחר שתיזכך הנפש מזהמת החטאים (החוצצים ומבדילים אותה מאיתו יח) אז תתדבק, על ידי כל נקודה טובה בה' ובצדיקו האמתיים, ובפרט בראש כל צדיקו, שהוא בעצמו מקור ההתקשרות, כי על ידו בעצמו נתקשר בו ית' ונזכה לעד ולנצח לכל תענוגי הדעת אותו ית'... "כי עוצם המתקיות והטוב והנעימות והתענוג דתענוג, אשר תרגיש נשמת האדם מדעתה את ה', גם אם לא עשתה רק מצווה אחת, אי אפשר לשער במוחנו האנושי כלל וכלל...". (כוכבי אור, ששוק ושמחה).

הנקודה השלישית, הידיעה ש"אנו נכללים על-ידי זה באור האין סוף", שמרומז בזה גם פעולתה המיידית של כל מצווה ומצווה שאנו

ומוות ומכל מיני גהינום שבעולם, אשר כולם כדאי וכדאי לסבול וכאין נחשבים נגד זה... גם החדווה שלנו גדולה ועצומה מאוד עד בלי די, כי הלא החילוק לנצח שבין כל אחד לחברו, לא יהיה רק במהות התענוגים של השגת אלוקותו, אבל כמות התענוגים גם ממצווה אחת, יהיה עד בלי תכלית.

"...וזה נאמר אפילו על פושע שבפושעים שאין פושע יותר ממנו... כי גם כל העונשים מרים ומרורים שלו וכו' - כאין יהיו נחשבים נגד העונג אשר יזכה גם הוא, אם לא עשה בזה העולם רק מצווה אחת. כי העונשים מוגבלים ותקוות חוט זוהר אין סוף בדעת למעלה מדעת ועונג למעלה מעונג, אשר תזכה נשמת כל אחד מישראל גם על ידי מצווה אחת, יהיה עד בלתי תכלית וגבול, והדבר המוגבל אף אם הוא גדול וכו' נגד הדבר שאינו מוגבל, כאין וכאפס ממש הוא נחשב" (כוכבי אור, ששון ושמחה).

אבל העיקר שהכל תלוי בו...

כאמור לעיל, כל הידיעות והעצות הללו הינן השגות אלוקות אמיתיות אשר אינן עולות בקנה אחד עם בינתנו, על כן קיומן תלוי ועומד במידת בחירתנו: מחד גיסא בסור מרע - "אל בינתך אל תישען", ומאידך גיסא בעשה טוב - "סמכו על כוחי". היינו: לסמוך ולהישען בכל כוחנו ובכל כובד משקלנו, אך ורק על דעתו הק' של רבינו, ולפטור מעלינו לגמרי את הנטייה להישענות יתר על דעתנו שלו - הנוצרת על ידי המדמה.

וכמו שחוזר מוהרנ"ת שוב ושוב: "אם כי הכל יודעין זאת, עם כל זה צריך לחרוז זאת כמא פגעמים בכל יום, והעקר בכח הצדיק שגלה זאת, כי רק הוא הכניס בנו בחמלתו הגדולה שגם אני ואנתי וכו' נוכל להחיות עצמנו בזה... אשר לא נשמע זאת מעולם. גדולים מעשי ה', אשר עשה ואשר עשה עמנו בדור הזה... וכל דבור ודבור בוער כגלגלי אש. והוא חידוש נפלא ונורא מאד מאד, להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים" (עלים לתרופה תנ"י).

לסיכום - תשובתך בקצה הינה:

תורה רפ"ב, לצד פשיטותה, הינה תורה עמוקה מני ים, וקיום העצה - לשמח עצמו בנקודה טובה, דורשת יגיעה עצומה בבירור המחשבות המשמחות מבין מחשבות העצב, במשך שנים. ועל כן, אי אפשר לקיימה, אלא בכח הצדיק העוסק בזה במסירות נפש תמיד. ועל כוחו הזה, אנו מצויים להיסמך.

השלב ראשון בדרך לקיום העצה הינו: לקשר את רצונך ומטרותיך בחיים, לשורש הרצון והמטרות. היינו: להרגיל עצמך לצרף לכל מטרה ורצון הפועם בך, את הקשר אל התכלית, לאמור: "אני רוצה דבר פלוני, כי... אני רוצה לעשות את רצון הבורא אשר למענו נבראתי ולשמח בכך את ה' ית'".

השלב הבא הוא: לחזק את ההסתמכות והמשען על רבינו הק' ועל דברי רוח קדשו כמפי הגבורה, כי כל תנועה ותנועה לעבר הטוב יקרה מאוד מאוד אצל השי"ת ומשמחת אותו עד אין קץ, והיא עיקר תענוגי ושעשועיו, ושכר הרבה מאוד לאין שיעור וקץ.

השלב השלישי: לתרץ ולסקל את הקושיות המתחכמות להוציא את האוויר ממפרשי שמחתנו, להופכה לגאוה, או לעשותה מיותרת בעיניו ח"ו. ■

תורה רפ"ב, לצד פשיטותה, הינה תורה עמוקה מני ים, וקיום העצה - לשמח עצמו בנקודה טובה, דורשת יגיעה עצומה בבירור המחשבות המשמחות מבין מחשבות העצב, במשך שנים.

זוכים לעשות, והשפעתה על אלפי אלפים ורבי רבבות העולמות וההיכלות הרוחניים והנשמות. כי כל מצווה ומצווה, תלויים בה רבבות עולמות, ואין קץ לתוצאות פעולתה והשלכותיה הגבוהות והנוראות. "כי אין זה דרך הענוה האמתית שיחזיק את עצמו לרשע גמור ח"ו, ולהקטין מעלת נפשו הקדושה רק, אדרבא, צריך לידע ולהאמין שנפשו בשרשה היא גדולה ויקרה וגבה מאד מאד ואלפי אלפים ורפי רבבות עולמות בלי שיעור תלויים בה, וכמו שאמר רבנו ז"ל שאם היו מהפכין את האדם היו רואין שבכל גיד וגיד מגידי האדם תלויים אלפי אלפים ורפי רבבות עולמות וכמבאר בפאר ספרים מגדל מעלת האדם שהוא בחינת צלם אלקים ואפלו נפש הפחות שבפחותים של ישראל גם כן גבה מאד מאד" (ליקוטי הלכות ברכות השחר ג, ה).

עוד בירור ושניים לפני הסיום

והיה אם הגעת לשלב זה והנך ניגש אל המלחמה, ליכור ולהפריד במחשבתך נקודה טובה מהרע הנאחז בה, היה נכון לכך שכוח המדמה יציף בדעתך קושיות כנגד. כגון, שגאוה היא לייחס לעצמך מעלה כלשהי או מעשה טוב, או שהנקודה הטובה אינה נחשבת מול ריבוי הרע ותדירותו, וכיצד אפשר להסיח דעת מהרע המרובה הזה. ועוד קושיות כיוצא בזה. מפאת קוצר היריעה לא נוכל להשיב עליהן במסגרת זו, ועוד חזון למועד בעז"ה.

בכל זאת פטור בלא כלום אי אפשר, נתייחס איפה לקושיא אחת דלקמן ונשיב עליה בעזר ה'. וכה דיבר הבעל דבר: הרי השי"ת שמח, עד בלי די, בכל תנועה והעתקה וכו', אם כן על "ידי מצוה אחת שעשית, ובתנועה אחת שהעתקת עצמך מרע לטוב, כבר שימחת את הבורא ית', ומה לך להתאמץ ולהתייגע עוד? תשובתו בצידו:

- א. מי ששמחתו כאמור היא בכך, שהוא משמח את בוראו במצוותיו, ואמונתו חזקה שבכל אות ואות הוא גורם לו ית' תענוג ונחת שאין להם שיעור, לא ירצה להפסיק חלילה.
- ב. הקב"ה אין סוף ואם כן גם רצונו לשמוח בנו הוא אין סוף. ובכל רגע ורגע מתחדש הרצון הזה. השמחה הזו היא חיות כל העולמות וכשם שאי אפשר לבריות בלי אוויר לנשימה, כך אי אפשר לשמחה הזו של הבורא ית' שתיפסק חלילה. בניגוד לדעת המקשן - הוא המדמה, אשר מדבריו משתמע כי ציורו את הבורא ית' הינו כדמות סב זקן, השואב נחת ממעשה מוצלח של נכדו ומחיה עצמו בה עד ביקורו הבא, בניגוד לציורו - הציור האמתי הוא - שהקב"ה צמא ומשתוקק לשמוח בנו עוד ועוד, ובקל אפשר לנו להרוותו. או אז, לעומת שמחתו בנו - ישמח ישראל בעושייו, "איהו בקיפו ואנן בשפולי, לפי שמחתו כן שמחתנו" (ליקוטי מוהר"ן ה), ומתרבה חיות העולמות.
- ג. השמח במצוותיו, כי מאמין ששכרו רב לאין שיעור כנ"ל וזה חלקו לנצח, לא יסתפק במועט. אדרבא, כאשר יידע כי בקלות רבה כל כך הוא קונה לו חיי נצח, בוודאי ירצה לרכוש עוד ועוד מסחורה משובחת שכזו, כי "אוהב עושר לא יטוב עושר", והן להיפך, כאשר יידע משמחת המצוות ידע שהפסדה מר מכל גיהנום שבעולם.
- ד. דבריו של ראב"ן בעניין מבקעים גידי קשיות כל לב: "לעולמי עד ולנצח נצחים יהיה הבדל והפרש בעונג הדעת את ה' בין כל אחד לחברו, כפי כל נקודה ונקודה טובה שהוסיף כל אחד על חברו... והפסד שכר התדבקות בה' אשר מפסידיים על ידי מיעוט מצווה אחת או על ידי העדר הריחוק מעבירה אחת, הוא מר ומרור להנפש יותר מכל מיני הרג

היום של הפצה
 שיחת חברים על
 התחזקות בהפצת
 המעיינות
 מ. מנדלר

חבורה של 800 בחורים!!!

הקדמת החבורה

הדעה היא אחרת: 8 דקות ליקוטי תפילות מביא לניצחון על הנצח.
 כיום של 148 ש"ח (מחיר 2 הנצח) ...
 ליקוטי תפילות על ק"ל של 148 ש"ח (מחיר 3 הנצח) ...
 לדעה זו אחרת: 15 דקות ליקוטי תפילות מביא לניצחון על הנצח.
 במסגרת קודם הנצח על ק"ל של 148 ש"ח (מחיר 4 הנצח) ...
 ב. בכל חודשת 14 ימים - 1 יום, 24 ימים - 2 ימים, 30 ימים - 3 ימים, ...
 ד. לטוב קודם הנצח ב- 1 יום, 2 ימים, 3 ימים, 4 ימים, 5 ימים, ...
 ה. יש לקבץ את החבורה בכל יום.
 ו. ישנה שתיקה בין לילי 200 בחורים שיוצא 148 דקות תפילות, החברים
 הנצח שחוזר על 90 ש"ח.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

מספר החבורה: 077-5018758

צריך לתת, אולם אז יראה בעצמו, שאם
 היה אומר את התפילות היה לו פחות
 על מה לתת דין וחשבון...

כמה זמן הארגון קיים?

הארגון הוקם בחודש אלול על ידי אברך יקר מאנ"ש. הוא הסתובב אצל
 כמה וכמה מזקני אנ"ש ושמע מהם על כך שהיום הספר 'ליקוטי תפילות'
 לא מקבל את המקום הראוי לו. שמענו גם על החבורה של הרה"ח ר' נתן
 ליברמנטש לפני כמה עשרות שנים בבני ברק, שם היה נוהג פשוט שבסיום
 כל חבורה היו כולם לוקחים 'ליקוטי תפילות' - לעשות מהתורות תפילות,
 ולהכניס לכלים את כל הדיבורים בעבודת ה' שנאמרו לפני כן בחבורה.
 ממחשבה למעשה, אותו אברך החליט להיכנס לעובי הקורה - לגלות
 לבחורי אנ"ש את האוצר שנמצא אצל כל אחד מתחת לגשר...

בהתחלה הדפסנו כאלף כרטיסים על מנת לחלקם בישיבות, אך מתוכם
 היה ביקוש רק ל-150 כרטיסים... האברך האחראי על הפרויקט כמעט
 נשבר, כמעט החלטנו לסגור את כל הפרויקט. אך לאחר מחשבה החלטנו,
 שלפחות בהתחלה, צריך לתת לבחורים גם את האפשרות לומר חמש או
 עשר דקות, ולא רק רבע שעה כפי שהיה בתקופה הראשונה. מי שמתרגל
 לומר בקביעות חמש דקות ליקוטי תפילות מידי יום, מהר מאוד ירצה
 מעצמו להוסיף עוד חמש דקות...
 בזמן האחרון זכינו לסייעתא דשמיא מיוחדת, הצלחנו להגיע כמעט
 לכל הישיבות של אנ"ש, ואף להרבה ישיבות כלל חסידיות בהם לומדים
 בחורי אנ"ש, כשבפרויקט משתתפים כיום כ-800 בחורים! ועוד היד נטויה,
 לזכות עוד ועוד את אנשי שלומנו להיכנס ל'גן עדן' כאן בעולם הזה.
 בעתיד הקרוב ממש, ברצוננו להגדיל את פעילות הארגון, בין היתר
 באמצעות חלוקת מלגות קבועות לכל בחור שישתתף בפרויקט, וכן לייעד
 את המיזם גם עבור אברכי אנ"ש.

אלו תגובות קיבלתם מהבחורים?

הגיעו תגובות רבות. רבים העידו שהעשר דקות האלו שינו להם את כל
 היום. בחור אחר סיפר שזה ממש הפך את כל הישיבה, זה העלה אותם
 לדרגה אחרת. כל מי שהתחיל לומר את התפילות בקביעות, גילה מחדש
 את הספר 'ליקוטי תפילות'.
 הרבה אנשים מכירים את ה'ליקוטי תפילות' מהתפילות של המועדים...
 וודאי שכל תפילה ותפילה שזוכים לחטוף, היא רווח נצחי. אך ה'ליקוטי
 תפילות' הוא ספר המיועד גם לימי השגרה... אין נושא שאין עליו תפילה
 מר' נתן. ידוע, שכאשר ר' נחמן טולטשינער הדפיס את ה'ליקוטי תפילות'
 מתוך כתב היד של ר' נתן, היו תפילות שכמעט לא היה ניתן לקרוא מה כתוב
 בהם, מרוב הדמעות שר' נתן שפך כמים בעת כתיבת תפילותיו הנוראות.
 כל ישיבה או חבורה שעדיין אין להם נציג מטעם 'חיי נצח', מוזמנים
 בזאת להצטרף לפרויקט במספר טלפון: 077-5018758. כמו כן, ניתן
 במספר זה להירשם לחבורת 'חיי נצח', ולזכות למה שמוכר בכוכבי אור:
שמעתי שאמר פי הרבה אנשים וכו פבר לגן עדן על-ידי התפילות שלו.

נבימי מור והדם - גם היום, הדרך לזכות
 לקדושת פורים היא על ידי תפילה וביטויים.
 לקראת ימים קדושים אלו, רצית להביר מקרוב
 עוד נדבך בהפצה: הפצת 'ליקוטי תפילות' בקרב
 אנשי שלומנו, על ידי ארגון 'חיי נצח'. הארגון
 ששם לו למטרה לגלות בפני בחורי אנ"ש, את
 האור הגדול המסתתר בתפילותיו של מוהרנ"ת.

מה הצורך בארגון שהקמתם?

זכינו בדורנו שרבים רבים הוגים בספרי רבינו, בספר הקדוש 'ליקוטי
 מוהר"ן', ב'ליקוטי הלכות' ובשאר הספרים. אך על ספר אחד, עדיין יש
 העלמה גדולה - הספר הקדוש 'ליקוטי תפילות'. בכל הספרים אפשר
 ללמוד ולהבין מה כתוב בהם, וכך להתחבר ולהתעורר מהנאמר בספר.
 אך בשונה מכך, כדי לזכות להשתפך ב'ליקוטי תפילות' ולהרגיש מהי
 צעקה אמיתית להש"ת - נדרש הרבה תמימות ופשיטות. צריך להתחיל
 לומר במתינות את התפילות, לומר קטע ועוד קטע, עד שהלב אכן נפתח
 להתעורר בתפילותיו הנוראות של ר' נתן.

דבר זה בא לידי ביטוי גם בעולם הרחב - ב"ה ספרי רבינו כבר התחילו
 להתקבל בעולם... יש כבר הרבה מקומות מחוץ לברסלב, שהוגים ב'ליקוטי
 הלכות' ובשאר ספרי מוהרנ"ת. אך אפילו באותם מקומות, הספר 'ליקוטי
 תפילות' לא מוכר כלל...

מה הפעילות של הארגון?

אנו מעודדים את הבחורים לומר בקביעות מדי יום את התפילות של
 ר' נתן, במשך רבע שעה, עשר דקות או לפחות חמש דקות. בכל ישיבה
 ישנו נציג אחראי, שאצלו ניתן לקבל כרטיס מעקב, שכאשר ממלאים אותו
 ניתן להשתתף בהגרלות המתקיימות מידי חודש. יצוין כי סכום הכולל של
 הגרלות מתעדכן לפי מספר המשתתפים בהגרלות.
 יש מצד אחד תועלת גדולה מאמירת 'ליקוטי תפילות' אפילו במשך
 חמש דקות, מאשר לומר תפילה שלמה. כשהקביעות היא לפי דף או שני
 דפים, יש סיבה למהר ולהתקדם הלאה לשורה הבאה. אבל כשאומרים את
 התפילה במשך זמן מסוים אין להיכן למהר... אפשר לחזור שוב ושוב על
 המילים 'צר לי מאוד אבי שבשמים, כי רע ומר כי נגע עד הנפש'...
 הנהגה זו, לומר בקביעות 'ליקוטי תפילות', לקוחה כבר מדבריו של
 ר' נתן שאמר: **עָכְשׁוּ שְׂפִי צֵאָה הַתְּפִלּוֹת שְׁלוֹ בְּעוֹלָם, עֲתִידִין לָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן
 פְּשָׁהוֹלֶךְ יוֹם אֶחָד שְׂאִין אוֹמְרִים אוֹתָם.** אמנם כבר היה אחד ששאל את
 ר' נתן: האם נכון הדבר שהולכים לתת דין וחשבון כשלא אומרים את
 התפילות מדי יום? ענה לו ר' נתן: דין וחשבון יתן כל אחד על מה שהוא

חינוך הבנים

ביצד מחנכים לאמונת חכמים

עצבות חשכות ומיתה ומפסיד את שפע הפרנסה ורק מי ששמח בחלקו חי חיים טובים בגשמיות (ראה בהרחבה לקו"מ ח"א סי' כ"ג) שלא לדבר על עומק הטומאה הכרוכה בכך. רבי נתן מביא (לקוטי הלכות אונאה ה-מ) "שצעק הוא זכרונו לברכה קודם הסתלקותו ואמר, את זה תקבלו מאתי, שלא תניחו עצמכם להטעות בזה העולם", והמשך הדברים מובא בשיחות הר"ן (אות נ"א): "כי לא נמצא אחד שיהיה לו קץ וסוף טוב מן העולם וכל בני אדם שהיו, אפילו אותם שתפסו בידם כל העולם הזה כולו, היה סופם רע מאד", ובמקום נוסף (שם אות שח) הוא כותב: "כי כל מי שרוצה שיהיה לו טוב בעולם הזה שיחיה בנחת בלי צער הוא מלא צרות תמיד, כי כל מה שמקוה לטוב בא להיפך, ואפילו אם יהיה לו לפעמים איזה טוב מדומה, הוא בודאי מעורב ביוגנות תמיד כידוע בחוש למסתכל על האמת, על כן בעולם הזה אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לחיות בנחת, כי אם כשמתרצה באמת להסתפק בתכלית המיעוט ולחיות חיי צער".

התמימות מחייבת להאמין שזוהי העצה האמתית והטובה גם בגשמיות, זוהי המציאות הפשוטה החיה והקיימת, ולא רק דברי תורה בעלמא. וכאשר ההורים באים לחנך את ילדיהם לאמונת חכמים, עליהם לעמוד להכניס ידיעה זו בפשטות בחיי היום יום. כאשר ישנה מצוקה כספית בבית ה"ו והיא נותנת אותותיה, הם לא יכולים לקנות בהרחבה ומוכרחים להצטמצם ביותר, ובחלל הבית נשמעים דבורי קנאה על אלו שנחוו בעושר רב שיכולים להניח לעצמם להתענג בכל תענוגי תבל, ולעומתם הם, דלים ורקים ומלאים עצבות על מר גורלם, אזי תפקידם של ההורים להתאזר בעזות דקדושה ולהרבות בדיבורים ובפעולות שמחה וללמד את בניהם את האמת הפשוטה והברורה שהכסף לא ישנה במאומה את אושרם, עליהם לומר לעצמם ולילדיהם בכל כוחם: רדיפת הממון זה מדמה ושקר אכזרי שכבר אמלל אלפי בני אדם, ורק אם נתרגל לשמוח בחלקנו כי אז ייטב לנו בכל מצב, ואם לא, אזי העושר והכסף רק יגדילו את יוגנו ומרירותנו, הכסף אינו פתרון לאושר ולשמחה בשום פנים ואופן.

כאן אנו חוזרים ליסוד של 'אמונת חכמים' עליו דברנו. כי אף אם אנו בעצמנו עדיין לכודים בשקר הזה וגם לנו נדמה שהממון הוא סוד האושר, אף על פי כן נביע בכל עוז בביתנו, שיש לנו רבי גדול ונשגב שהוא חכם החכמים ורחמן שברחמנים, שגילה לנו שהממון הוא בור תחתיות אכזרי והוא יודע טוב יותר מאתנו ואוי לנו אם נסטה מדרכו כי רק אצלו נצליח לעולמים.

על אף שנדמה לפעמים שהדברים נופלים על אוזניים ערלות, אולם במשך הזמן נראה שהדברים מטפטים לאיטם וחודרים למעמקי הלב, ילדינו יחונכו בודאי שהממון אינו פתרון החיים, ותאוה זו תאבד את עזותה.

בד בבד עם החינוך הפרטי כלפי תאורת ממון אנו בונים נדבך נוסף של אמונת חכמים, מי הוא היודע הקובע והמבין במה שנעשה בעולם בפועל. ■

במאמר זה נמשיך לעסוק בעזרת ה' בנקודה נוספת בעניין 'חינוך בפועל לאמונת חכמים', שהיא מיסודי האמונה וכפי שהבאנו במאמרים הקודמים.

תחילה נקדים להתבונן על יסוד עצום והכרחי בחינוך, שעליו בעצם מושתתת האמונה. הרי עיקר עבודתנו באמונה, היא לחבר את הידיעה אל הלב - וידיעת היום והשבות אל לבבך, אנו רוצים להבין, לדעת, לזכור ולחיות את העובדה שרק מה שהתורה אומרת, זוהי המציאות הפשוטה החיה והקיימת הנעשית עמנו בכל רגע בחיינו.

לעומת זאת, עמלק הלוחם נגד האמונה, מפריד בין המה והלב, ומשאיר את כל הידיעות בגדר 'חכמות גרידא שאינם מחוברים לציור הלב. כלומר, ידיעות שאינן קשורות לעולם העשייה הפשוט ולנעשה עמנו [ראה בהרחבה בלקוטי הלכות הל' י"כ ה"ב שזה כל ההבדל בין ישראל לעמים]. עמלק מציג את התורה בתור ידיעה נחמדה ומושכל נפלא, אך כזה שאינו מחייב בפועל, חלילה.

כנגד חכמות אלו הירבה רבינו הקדוש להזהיר אותנו, כי "חכמות אינם כלום, והעיקר רק הלב והעשייה של האיברים" (חיי"מ תקנ"ה, וע"ע בלקו"מ ח"ב סי' י"ט), ועל אף שבודאי רחוקים אנו מעמלק, אבל בכל זאת אנו צריכים להזהר שלא יתזו ניצוצי טומאתו בליבנו.

כאשר אנחנו לומדים וחוזרים על דברי רבינו הקדוש, שגילה אמת כלשהיא, אך מעשינו סותרים את מה שאנו מדברים בפה - ולא שאנחנו נכשלים מחמת קושי הדברים, אלא בשאט נפש - או אז חנכנו את עצמנו וכל שכן את ילדינו ל'חכמות'. כלומר, אנו מחזירים למוחו שלימוד לחוד ומעשה ומציאות לחוד. אנחנו מראים שהדיבורים אותם אמרנו יפים לאמרה נאה ל'פרשת השבוע', אבל זו לא המציאות הפשוטה. גם רבי נתן הקפיד מאד על מי שהתפעל מחידושו ולא היברם לעולם המעשה וחזר והזהיר שלא המדרש עיקר אלא המעשה.

לא נגזים אם נאמר שזו ממש מלחמת עמלק סביבנו. אנו משופעים בדברי תורה, אבל יש יצר מיוחד להשאיר זאת כ'תאוריה' נחמדה שאינה מחייבת את שינוי מהלך המחשבה בפועל ממש.

נקח לעצמנו דוגמא פשוטה, ידוע שאחד מכוחותיו העצומים ביותר של עמלק הוא 'תאות ממון' (ראה לקו"מ ח"א נו-ה' ובלקו"ה פורים ה"ו), תאות ממון מסיתה את האדם שאם יהיה לו עושר וממון רב יהיו לו חיים טובים נעימים ושמחים, ושככל שירבה בהשתדלות ורדיפה אחר הממון כן תגדל הכנסתו ורווחתו. אנו חיים כיום במציאות שמכריזה מכל צד שזוהי האמת והמציאות הפשוטה, היצר מסית בכל הדרכים האפשריות ובהתפשטות עצומה שרק כך 'נעשה חיים'... ה'מדמה' בוער ברחוב ומרתיח את התאוה להון, כאילו בה תלויים האושר והצלחת החיים.

אך אליבא דאמת, כולנו יודעים שרבינו הקדוש - בעל התפילה - מסר את נפשו בכל כחו להוציא אותנו מהטעות הזאת, הוא צעק ללא הרף שהתאוה הזאת ממררת את חיי האדם ושזוהו השקר הגדול שמביא רק

נקודת המוקד

הצצה להתפשטות אורו של הרבי במקומות חדשים ורחוקים
ש. רובינזון

ארנון 'ביקור חולים' הסידי ברסלב

פורים גם לחולים

מכאבים יוציא מפיו המיסור חיך קטן. בנוסף היינו מביאים עמנו מאכלי יסוד שיהיה לחולה ולמשפחתו לכבוד שבת כגון חלות דגים ועוד, וכן ממתקים ומיני תרגימא ששייבו את ליבו.

על פי מה אתם בוחרים מי יזכה בביקור?

אף פעם לא בדקנו את זהותו של האדם שאליה אנחנו הולכים, למשל, אם מתקשרים להגיד לנו על אחד מאנ"ש שאינו מרגיש טוב, ובשל כך הוא ספון בביתו, או על מישהו שנזקק לעבור הליך רפואי כלשהוא ומשום כך הוא מאושפז, הרי שאנו מתארגנים במהירות האפשרית לעלות לבקרו. יתרה מכך, היו פעמים שהגענו לאנשים שכבר היו במצב לא פשוט, ללא הכרה או שהיו מורדמים ומונשמים, אבל לנו דבר זה כלל לא נגע, כי אנחנו הרי מקיימים את מצוות ביקור חולים בכל מצב.

עד כאן תיארתם כיצד היה נראה הארגון בהקמתו, אך מהו המצב כיום?

האמת היא שארגון כמו שלנו משנה את אופיו בכל תקופה, והסיבה לכך היא כי איננו בנויים על עובדים קבועים שעושים מלאכתם בשכר, אלא אנחנו מבקשים מאברכים שיתנדבו ויבואו לעזרתנו אחת לתקופה ללא תמורה, מלבד כנסי מתנדבים וערבי הוקרה בודדים שאנו עורכים לעיתים, ומשום כך בשנים האחרונות עברנו הרבה עליות ומורדות, כשלפעמים הגענו למצב שרק אחת לשנה בערב פורים, מתקבצים מספר אברכים חשובים ויחד עמם נוסעים אנו לסבב ביקורים אצל אנ"ש שמצפים לבואנו. כאן המקום לציין את איש החסד המופלא ר' יששכר בעריש זלוטניק ז"ל שנפטר בחודש האחרון שבכל פעם ששמע שאנו נוסעים ויכול היה לבוא, היה מצטרף והיה משמח את החולים בצורה יוצאת דופן.

בכל אופן, אנחנו היינו רוצים שיהיו לנו חמישים מתנדבים שיסכימו להצטרף אחת לתקופה, כשלפי החשבון יצאו בכל פעם לבית החולים שמונה אברכים, כך תגדל תדירות הביקורים עשרת מונים, ומצד שני האברך לא יצטרך לטרוח יותר מדי.

ר' גדליה: אני יודע שבאחת החסידיות המוכרות קיים נוהל שכזה במצוות הלווית המת, שישנם כמה עשרות אברכים שרשומים ב'חברא קדישא' של החסידות, ובכל פעם שאחד החסידים נפטר ל"ע מודיעים לכמה אברכים שמקומם בתור הגיע והם מבצעים את כל מה שנצרך להלוויה לפי מנהגם.

מה תרצו לומר לסיום?

לסיום, נאמר רק שמצוות 'ביקור חולים' היא מצווה דאורייתא שלא זוכים לקיים בכל יום, ואנחנו שב"ה אנו קצת מונחים בעניין, יכולים לומר שישנה דרישה מהציבור להחזיק את הדבר העצום והנפלא הזה. אנו רואים בחוש את תגובות השמחה של אותם אנשים שביקרנו אצלם במהלך השנים, וכיצד הפחנו בהם רוח חיים מחודשת עם הריקודים והתחפושות שלנו.

מכאן תצא הקריאה לכל מי שחפץ להצטרף ולסייע במצווה מיוחדת זו בגופו או בממונו, שיצור קשר עם הרב גדליה ברנר בטל: 0527128361

ברוח ימי הפורים הקרבים ובאים לקחתי אתגזרתי קצרה מסיקור סדתי הבנסיות של אנ"ש, והפעם בחרתי לפקוד 'נקודת מוקד' שונה מעט, כיו שמשנה את מקומה לפי צרכי האדם והשעה. לכבוד פורים זכתי וביקרתי בארנון 'ביקור חולים' שמסייע מזה שנים רבות למשפחות מאנ"ש שקרוביהם מאושפזים ל"ע בבתי החולים, ומתנדבי הארגון מגיעים לשמחם ולחזקם בשעתם הקשה.

כדי לשמוע יותר על הארגון ועל מפעלותיו פנינו לשני אנשים יקרים מאנ"ש שעניין זה קרוב לליבם, ואכן לפני מספר שנים קמו ועשו מעשה בפתיחת הארגון הראשון והייחודי מסוגו בברסלב, ה"ה הר"ר גדליה ברנר שליט"א והר"ר שלמה ויספיש שליט"א.

מה הביא אותכם לפתוח את ארגון 'ביקור חולים', ולפני כמה שנים מדובר?

ר' שלמה: הכל החל לפני למעלה מעשרים שנה כשהיתה חבורה של אברכים שהתכנסה מידי שבוע להתחזק בעצותיו של הרבי. אותה חבורה היתה חזקה וידועה מאוד, בפרט, שהיה זה טרם קמו שלל ארגוני החבורות שקיימים היום לתפארת, ממילא, כל אברך רציני שהוא שחיפש להתחזק מצא בה את מקומו בחבורה זו. מידי שבוע דיבר אחד האברכים, כשמדי פעם גם זקני אנ"ש כמו הרה"ח ר' משה קרמר והרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר הגיעו גם הם למסור שיעור במסגרת החבורה.

באחת מהשבועות דיבר בחבורה ר' גדליה ברנר. הוא האריך בדבריו על דברי רבינו בתו' ה' על הצורך של כל אחד ואחד למלאות חיסרון העולם, ובתוך דבריו הוא הדגיש את החיסרון הגדול שיש בעניינים של ביקור חולים וכדו' שנראים לפעמים כדברים זניחים בעיני רבים, אך לעיתים החולים משוועים למעט תשומת לב ולמישהו שיבוא אליהם, ישוחח עמם וישמח אותם.

ר' גדליה: בשעת מעשה לא יצא מכך כלום אך תקופה לאחר מכן ניגש אלי הרה"ח ר' בנימין זאב קנפלמכר, והוא סיפר לי שבשהותו בטבריה עם כמה מאנ"ש לאחרונה עלה שוב הצורך הדחוף והחשוב בהקמת ארגון 'ביקור חולים', ומכיון שאני הייתי זה שהציע זאת לראשונה לכן הוא ניגש וחזק אותי בעניין, ואז אכן החלטתי לקום ולפעול בעניין.

מה היתה פעילות הארגון באותם ימים?

ר' שלמה ור' גדליה: הפעילות הענפה והחזקה שלנו החלה לפני למעלה מעשור כשבאותם ימים השתוללה בארץ ישראל שפעת נדירה ומסוכנת ורבים רבים מאנשי שלומינו נדבקו וחלו בה, מיד התאגדנו מספר אברכים והחלטנו לקום ולעשות מעשה, התחלנו להסתובב בבתים של חולים מאנ"ש, ואחת לכמה ימים אף הזמנו טנדר שאיתו ביצענו סבב ביקורים בבתי החולים השונים באזור, ובכל מקום אליו באנו שימחנו את המטופלים בשירים ובריקודים, ואם היה צורך אז גם לבשנו תחפושות, עשינו כל מילי דטוטא אפשרי העיקר שהאדם ששוכב מולינו ונאנק

המלאך

נער צעיר בעל נשמה בוערת מתפש את עצמו ואת דרך
האמת ♦ מפגש תמים עם מי שהוא משוכנע שהוא
מלאך שנשלח מהשמיים לגאול אותו, משנה את חייו,
את חיי משפחתו, ואת חיי כל סובביו ♦ ובמחשבה
שניה, אולי המלאך אכן נשלח מן השמיים?

נחמן גלינסקי

זה

היה אחרי כמה שבועות של חוסר אונים.

הייתי במקום אחר לגמרי, ולא ידעתי איך אני הולך להתקדם מכאן והלאה.

הרי את כל מה שהיה לי עד היום כבר אין לי, וגם דרך חדשה ללכת בה אין לי.

ואז כשיצאתי לתפילת שחרית ראיתי אותו.

הבנתי שהמלאך שאני רואה מולי לבוש כולו לבן, הוא השליח שנשלח עבורי במיוחד מהשמיים כדי לגאול אותי מהמקום בו אני נמצא.

תפסתי אותו ואמרתי לו בהתרגשות: אתה בטח הגעת בשבילי!

בדומה לסיפור המגילה הקדושה, זכינו החודש לשמוע את סיפור חייו של הר"ר יצחק טייב הי"ו מבית שמש.

בדומה למגילת אסתר, גם הסיפור הבא מורכב מפרטים ופרטי פרטים, מכל מיני התרחשויות וסיפורים קטנים פה ושם, אך כמו כל מקורב לצדיק שעליות וירידות מלוות אותו בכל עת, ואף אם נראה שאין קשר ביניהם, אך כשנתבונן לאחור פרק זמן ותקופה ארוכה, נראה בעינינו שהכל היה רק לטובה, ואז, מצטרף כל ההסתר למגילה שהיא מין סיפור מופלא, המלווה את המאורעות מהקושי שבהסתרה ועד לגילוי המופלא.

בחרונו עבורכם קטעים נבחרים מתוך השיחה הארוכה שקיימנו עימו, מחמת קוצר היריעה והגליון, הן את הכמיהה הלא מוסברת בתחילה, עבור דרך הגילוי העצום בהמשך, הנפילה הכואבת אחר כך, וההתאוששות המופלאה בכוח הצדיק.

"ויקרא שמו בישראל ---", המוהל רוכן אל עבר אבי הבן, אחיו הקטנים של הרך הנימול כוססים ציפורניים במתח, סוף סוף הולך להתגלות הסוד האצור במשך שמונה ימים, האבא לוחש משהו באוזנו של המוהל, תוך שהוא מוחה דמעה במטפחת המהודרת שהוא מוציא מכיס חליפתו, והמוהל מכריז: "צחק!"

המשך דבריו של המוהל נבלע בבלייל הקריאות: "מזל טוב!"

הקריאה נשמעת מכל רחבי האולם, בצרפתית ובלשון הקודש.

האבא המאושר מיטיב את הכיפה הקטנה שעל ראשו ובמבוכת מה פושט את ידו לקבלת הלחיצות מכל המשתתפים בברית.

תינוק יהודי נוסף הצטרף למשפחה, היש שמחה גדולה מזו?

סעודת הברית נערכת בפאר והדר, כיאה למעמדו של אבי הבן. האורחים המוזמנים הם מעשירי הקהילה היהודית בעיר, וגם כמה אנשי עסקים נוכריים עימם עומד האב בקשר במסגרת עסקיו המסועפים נראים בין המסובים.

רב הקהילה שמיסב גם הוא לסעודה, נושך את ציפורניו בעצב.

הוא אינו נוגע במאכלים, הרי אינו סומך על הכשרות המפוקפקת שלהם. הוא אכן הגיע להשתתף בעקבות הזמנתו של אבי הבן שמגיע מפעם לפעם להתפלל בבית הכנסת, אבל כואב לו. כואב לו שלאבא אין עניין שכשם שיצחק שלו נכנס לברית כן ייכנס לתורה, כואב לו שאחרי סעודת הברית הכיפה הקטנה שעל ראש האב שמכרכר עתה בין המסובים, יחזור למקומו הקבוע בכיס, כואב לו שכמו רוב חברי הקהילה היהודית כאן בעיר, הרי שלצד הכבוד הרב שהם רוחשים לדת ולמסורת הרי שבחיי היום יום כמעט ואין ניכר היותם בניג לעם הנבחר. אך אין הוא יודע הרב, כי מהסעודה הזו הכל הולך להשתנות. זה אכן לא יקרה ביום אחד ולא ביומיים, אבל שנים רבות אחר כך, העץ הגדול שגרעינו ניטע בסעודה זו, יצמח לעץ עצום ורב פירות...

יצחק הקטן נולד עם לב.

ושמא תתמהו, הרי כל אחד נולד עם לב, ובלא לב לא יכול שום בר אנוש להתקיים?

אכן, תמיהתכם במקומה עומדת, אך ליבו של יצחק לב בשר הוא, לב רך כחמאה, לב אשר צמא ומשתוקק למשהו נעלם.

לא תמיד יודע יצחק להגדיר לעצמו בדיוק מה הוא רוצה, רק שנים ארוכות אחר כך יבין יצחק מה הפריע לו כל השנים, אבל גם עכשיו, כשהוא עדיין לא מבין עד הסוף מה בדיוק מפריע לו, הרי שלנטיות ליבו יש השפעות מרחיקות לכת על סדר יומו.

באחד מהימים יצאה משפחתו של יצחק לסעוד במסעדה שאינה כשרה, בעיר הצרפתית בה התגוררו.

אביו של יצחק, אף כי כיבד מאוד את התורה וחוקותיה, אך לא הרגיש ולא הבין כי חוקותיה מחייבים אותו, וכי אין נעימות יותר משמחת התורה.

בשבת קודש סעדו יחדיו 'ארוחה משפחתית', הקפידו גם לא להדליק אש, וסממנים נוספים של אידישקייט ניקדו את חיי משפחת ט. פה ושם, אך יותר מזה לא.

וכך, כשיצחק הקטן מצא את עצמו יחד עם משפחתו במסעדה שאין תעודת כשרות מתנוססת בה, וטריפות ונבילות נאכלים בה רח"ל הוא סתם את פיו ולא הסכים להכניס לפיו שום דבר מאכל.

בבית הספר בו הוא למד, אף שברוב היום למדו לימודי חול ולשונות העכו"ם, אך שעתיים ביום היו מוקדשים ללימוד תנ"ך ועוד לימודי יהדות בסיסיים. מתוך הלימוד המעט לו זכה, הבין יצחק שאסור לאכול בשר שלא נשחט כהלכה, ולכן סירב לסעוד יחד עם משפחתו.

אביו של יצחק לא הסכים להתנהגות הסוררת הזו, וניסה לשדלו לטעום מן הבשר. ואז התבלבל יצחק הקטן ולא ידע איך להתנהג, מצד אחד הרי בבית הספר לימדו אותם שצריך לציית לאבא, ואם הוא זוכר נכון זה כתוב גם בתנ"ך, אבל מצד שני הוא יודע שאסור לאכול את

הבשר הזה!

סיכויים לנצח בתחרות הארצית! אתה יכול להיות האלוף של כל צרפת!".
אך הוא בשלו: "לא אכפת לי. עדיף לי לוותר על התחרות כולה, העיקר לא לחלל את השבת!".

♦♦♦

"היו לי הרבה רצינות במשך כל השנים הללו" מתאר לנו ר' יצחק, "אין לי הסבר למה רק אני זכיתי לכיסופים האלו, ולהשתוקקות כזו לא מוסברת, אבל אני מודה על כך לבורא. היום, כאשר אני חוזר לאותם ימים וחושב על כך, אני לא מבין מהיכן היה לי הכוח כנער צעיר לעמוד מול הזרם, להתנהג הפוך מהמשפחה שלי ומהסביבה הקרובה. ההסבר היחיד שנראה לי להתנהגות הזו היא, שלפחות לא דחיתי את הרהורי התשובה שהיו לי".

למשל, כשהבנתי שצריך לשמור שבת, ומעט המנהגים שהורי אוחזים בהם אינם מספיקים כדי לקיים באמת את הלכות שמירת שבת, לא דחיתי את המחשבה הזו, ואף שבאותה עת הייתי רחוק כל כך, אמרתי הלוואי שאשמור שבת.

ככה בכל הזדמנות שהיא, תמיד הייתי מתפלל, כל הרהור תשובה שהיה לי, ביקשתי מהש"ת שיזכה אותי להתנהג טוב יותר, ואף שלא ידעתי מה בדיוק אני צריך לעשות, אבל תמיד ייחלתי ליותר.

♦♦♦

שנים ארוכות חלפו מאז, יצחק גדל והיה לאיש.

כלפי חוץ היה נראה שלא חסר לו כלום.

הוא ניהל את אחת מהמסבאות שהיו שייכות לאביו באותה עת, ואף הרוויח מכך כסף רב.

המשכורת החודשית שנכנסה מדי חודש לחשבון הבנק שלו, הוציאה אותו לבילויים ובזבזים מיותרים, גם מכוניתו ההדורה העידה על היותו שייך למעמד העליון. אבל למרות כל העושר החיצוני, נפשו הייתה במצוקה כואבת וקשה.

נפשו ונשמתו הרגישו במצוקה נוראית, כאילו משהו חוסם אותם. בלילות היה קץ בהשתוללות של הגויים במסבאה שבניהולו. והוא הרגיש שחייב לקרות כאן משהו קיצוני, שיציל אותו כבר מהמקום בו הוא נמצא.

בשלב הזה, יצחק כבר ידע הרבה יותר מהי היהדות, ואת תפקידו של האדם בעולם. המצב הרוחני שלו החל להשתפר מצד אחד, אבל לעומת זאת ניצבה העבודה השוטפת, שלא איפשרה לו לעסוק בשום הרהור תשובה שהוא. לא היה לו זמן לשום דבר אחר. אז, באותם ימים, עבד יצחק במשך עשרים שעות מהיממה (!)

אט אט החלה ההבנה מחלחלת לליבו, שבעצם העבודה גוזלת ממנו את מנוחת הנפש אליה הוא כה מייחל, ומנתקת אותו מתהליך ההתקרבות לתורה הקדושה, אך למרות זאת הוא עדיין לא ראה דרך כלשהי שתושיע אותו.

לאחר דקות ארוכות נכנע יצחק, ולבקשת אביו טעם מעט מן הצלחת שהוזמנה עבורו. אך הוא לא היה רגוע לאחר המעשה הנורא שעשה. בלילה הוא נדדה שנתו של הנער והוא התהפך במיטתו מצד לצד, תוך שהוא בוכה מרורות. גם למחרת בבוקר הוא לא נרגע, ומיד בהשכימו צעד אל עבר חדרו של רב בית הספר, הדמות הרוחנית היחידה שהכיר, ופרש בפניו את סיפור המעשה אשר קרהו, בשברון ליבו ודאבון נפשו.

♦♦♦

כמה שנים לאחר מכן...

הלובן פרוש למלוא האופק, נערים צעירים נראים בכל פינה, ועם חיוך של גאווה על פניהם, הם ניגשים ליטול את הציוד להחלקה על הקרח. לאחר דקות ספורות בוחר כל אחד מהם את חלקי הציוד הנצרכים לו, ועמם הוא ניגש אל עבר הרכבלית שתוביל אותו אל פסגת הגבעות הלבנות.

גם יצחק נמצא שם, גם הוא ניגש אל עבר האחראי ולקוח ממנו את המגלשות, עליהם הוא התאמן כל כך הרבה... הוא מנסה לא לראות את מבטי הקנאה שמשוגרים אליו מכל הכיוונים.

מבחינה חיצונית אין כל הבדל בינו לבין הילדים שמסביבו. לכולם יש אורחות צרפתיים, ומתחת לכובע הצמר, שמכסה את ראשם של כלל הנערים כדי לוגן עליהם מפני הכפור, לא מסתתרת כיפה...

יצחק ניגש גם הוא לעבר הרכבלית, עולה יחד עם עוד כמה מהמשתתפים אל עבר הפסגה, ולאחר כמה דקות מתחילים יחדיו להתאמן בשיטות ההחלקה השונות.

גם עכשיו יצחק לא רואה. לא את מבטי הקנאה של השקצים שמסביבו, ולא את מבטי ההערכה של המדריך. יצחק מנסה גם לא להקשיב לדברי המדריך שפונה אל עבר ילד גוי אחד ופוקד עליו להתבונן בשיטות ההחלקה של יצחק, וכמעט שהוא מפספס את הודעת המדריך המופנית מיד אחר כך אל כלל המתאמנים:

"מהיום" מכריז המדריך, "בעקבות סיבות טכניות, האימונים יהיו ביום השביעי בשבוע. הינכם מתבקשים להודיע זאת להורים!"

מהרגע הזה יצחק כבר לא שומע כלום ממה שמתרחש סביבו, הוא אוהב כל כך את ההחלקה על השלג, וההודעה הזו שוברת את רוחו.

בערב, כשהוא מגיע הביתה, הוא מודיע שהוא מפסיק להגיע לאימונים. "אבל למה יצחק? השקענו כל כך הרבה כסף!" שואלים הוריו. יצחק נבוך מעט, אינו יודע איך להודיע להם, אבל הוא אזור אומץ: "כי המדריך אמר שמהיום האימונים יהיו בשבת!". "נו מה הבעיה יצחק? שואלים הוריו. אם אתה לא רוצה לנסוע ברכב שלנו, נוכל לבקש מאחראי המשק הגוי שיקח אותך".

אבל יצחק לא משתכנע. "אסור לי להתאמן בשבת. למדנו את זה בבית ספר." "אבל יצחק!", מנסים הוריו מכיוון אחר, "יש לך כל כך הרבה

הדרכון האבוד

סיפור מיוחד בפני עצמו הוא סיפור נסיעתו של ר' יצחק יחד עם אביו, בראש השנה הראשון לחייהם באומן

יום צום גדליה.

ההתרגשות העצומה שאפפה את משתתפי הקיבוץ הקדוש, מתחילה אט אט להתבטא בשמחה עצומה על הזכות הגדולה להיות בראש השנה באומן, בד בבד עם ההכנות לחזרה הביתה.

כשיוצאים לעבר הציון, רואים בכל פינה עשרות מזוודות ותיקים, גיים אוקראינים שעומדים הכן לשאת את חבילותיהם של ה'חסידים' בעבור דולר או שניים, ומבטי כמיהה וגעגועים של חסידים הרוצים להישאר עוד קצת זמן בצילו של האילן שכולם שוכנים תחתיו.

גם בהיכל הציון עצמו, יהודים עם תיק התפילין בידם, ועוד אי אלו שקיות מסביבם, מנצלים את הדקות האחרונות לשהותם בציון המצויינת, לפני החזרה הביתה לחיים ולשלום.

בחוף נשמעת קול גרירת המזוודות, הטנדרים צופרים, וכמה נהגים מתמקחים על המחיר עד לקיב.

אבל בבית אחד באומן, תאניה ואניה.

ר' יצחק עומד שם יחד עם אביו. זה להם הראש השנה הראשון באומן (לאחר שזכו להיות פעם ראשונה בשבת חנוכה העבר), אביו של יצחק ממחר לחזור לארץ צרפת שם ממתנה לו עבודה רבה במסגרת עסקיו, אבל הדרכון נעלם.

הם הפכו כבר כל מרצפת, בדקו בכל חור, אבל האבידה לא נמצאה. ואז, פונה יצחק אל אביו בתמימות, ואומר לו בהכנעה שהוא למד מקודם בליקוטי מוהר"ן שכל האבידות הם אצל הצדיק.

"אולי", הוא פונה לעבר אביו, "כדאי שנלך לציון ושם בוודאי נמצא את האבידה?"

אבל לאביו של יצחק אין זמן למשחקים. "במקום לדאוג לי למונית לקונסוליה בקיב אתה משגע אותי עם הרעיונות שלך? אתה לא מבין שאני חייב להנפיק דרכון חדש כדי שהעסק שלי לא יקרוס?"

אבל יצחק ניסה בכה וכה, ולאחר כמה דקות הסכים אביו של יצחק לנסות.

"אתה יודע מה, יצחק? כמו שהגעתי לכאן לאומן בלי להבין, אני אלך עכשיו לציון בלי להבין".

הם יוצאים יחדיו לעבר הציון, מפלסים דרך בינות למאות אנשים ממחרים, מזוודות ומוניות, ונכנסים בשער הציון.

"מה אני צריך לומר עכשיו?" פונה אביו של יצחק לעבר בנו.

"כמו שאתה מדבר איתי, ככה תדבר אל הצדיק!"

"מה בצרפתי?"

"כן! בדיוק כמו שאתה מדבר איתי!"

אביו של יצחק ניגש לציון, והתחיל לדבר במילים פשוטות:

"רבי, אני לא רוצה להישאר פה, אני חייב לחזור. אנא ואנא, אני רוצה שתמצאו לי את הדרכון!"

וכך, לאחר כמה דקות, כשהזמן מתאחר ושעת הטיסה בחזור מתחילה לנשוף בעורף, חזר יצחק יחד עם אביו לעבר הדירה בה הם שהו.

הם רק נכנסים לדירה, ולפתע נשמעים קריאות מבחוץ. "מישהו אולי איבד דרכון? למישהו נאבד פספורט?"

יצחק מתרגש, ומיד מפנה את אביו לקול שבחוץ.

אבל אביו לא מתייחס. איך הדרכון הגיע החוצה? למה שזה יגיע למישהו מבחוץ?

אבל יצחק, באמונתו התמימה, לא מרפה. "מה אתה יכול להפסיד, אבא? תנסה לפחות לבדוק!"

לזה הוא היה מוכן, וכך יוצא אביו של יצחק החוצה. הוא רואה מולו מישהו לא מוכר ומבקש ממנו לראות את הדרכון.

ואכן, תמונתו מתנוססת על הדרכון!

אבל הסיפור קיבל תפנית מרתיעה מעט.

"יצחק!!!" נכנס אביו אל הדירה בסערה. "נכון שהחבאת לי את הדרכון כדי לשכנע אותי עם השטויות שלך, ועכשיו נתת את זה למישהו בחוץ?"

נכון שארגנת לי את כל הקטע הזה? שתדע שזה ממש לא בסדר!

ככה כתוב בליקוטי מוהר"ן שצריך להתנהג לאבא???"

יצחק הנובך לא ידע כיצד להגיב. "אבל אבא, אני מבטיח לך שלא אארגני פה שום דבר!"

"קשה לי להאמין! הכל נראה מתוכנן! אנחנו הולכים לציון, ופתאום מקבלים את זה?!"

"אתה יודע מה? אולי נשאל את האדם עצמו? את מי שמצא את הדרכון?"

הם יוצאים יחדיו, מאתרים את המוצא במרחק של כמה עשרות מטרים, ולאחר שיחה קצרה מתברר כי האיש לא פגש את יצחק מעולם.

"אין לי מושג. לפני כמה דקות עברתי פה. ראיתי דרכון על הארץ, והתחלתי להכריז למי זה שייך, ולאחר כמה שניות הגעת אלי ואמרת שזה שלך!"

אביו של יצחק לא ידע איך לבלוע את זה.

"באמת? ככה זה היה? הלכנו לציון, התפללת, וכל כך מהר זה חזר אלי?"

אם זה באמת ככה, אני נודר עכשיו סכום גדול לצדקה, ומהיום והלאה אגיע כל שנה לאומן!"

"ואכן", מסיים ר' יצחק את הסיפור המופלא, "מאז והלאה, במשך עשרות שנים, מגיע אבי לאומן בראש השנה במסירות נפש על אף גילו המבוגר מידי שנה בשנה!"

עברה תקופה קצרה, ויצחק שבינתיים הספיק להתקרב עוד יותר, החל להעיר לאחיו על התנהגותם. הוא ניסה להסביר להם שבתור יהודים אסורים עליהם מעשים שונים, אבל הם לא רק שלא הקשיבו לו אלא גם זלזלו בו ובדיבוריו, ולאט לאט החל נתק הולך וגובר ביני לבין אחיו.

אחיו ניהלו גם הם סניפים של רשת המסבאות של אביהם, ובשלב מסויים, כשהטונים הלכו וגברו והלהבות סירבו לדעוך, הגיעה הישועה כשביום אחד החליט יצחק בהחלטה נועזת שהוא עוזב את העבודה.

"באותה תקופה" הוא מספר, "ניצבתי בפני בעיה מורכבת, והבנתי שאני בעצמי לא אצליח בשום אופן להתמודד איתה. אז כלל לא ידעתי מהי 'התבודדות', אבל בכל זאת התפללתי לאבי שבשמיים שיתן לי איזה רמז ויגאל אותי. ואכן הרמז לא אחר מלבוא, כשלילה אחד הרגשתי ממש כאילו בת קול קוראת לי משמיים, מה שנתן לי את הכוח והדחיפה לצאת מהמקומות בהם הייתי שקוע. כך זכיתי גם להתפטר סוף סוף מהעבודה שרק הרחיקה אותי ממה שרציתי באמת".

♦♦♦

לאחר כמה שנים, בשבת שובה, זכה יצחק לשמור את השבת כהלכתה בפעם השנייה בחייו.

הפעם הראשונה הייתה אי אז בשנות ילדותו כששהו בשבת בארץ הקודש, ואילו זו הייתה הפעם השניה שבה זכה לשמור שבת, ובעצם, הפעם הראשונה שעשה זאת מדעת והבנה.

למחרת יום הכיפורים, הרגיש יצחק שחטאי העבר מונעים ממנו להתקדם הלאה, והוא החליט ללכת לרב מסויים שהתגורר באזור ולהתנות בפניו את צערו.

לאחר ששפך בפניו את ליבו, הוכיח הרב את יצחק בקפדנות גדולה, מה שגרם לו להרגיש רע מאוד. הוא הבין שכנראה לא רוצים את עבודתו בשמיים, ולכן ניסה לפנות בעצמו לבורא עולם, לדבר איתו ולבקש ממנו שיקרב אותו אליו. כך הוא החל להתבודד הרבה מול חלון חדרו, אף שלא ידע עדיין מה זה התבודדות.

בינתיים, ניסו הוריו של יצחק לשדל אותו שיחזור לעבודה. הם היו משוכנעים שכל הסיבה שעזב את העבודה הייתה בגלל הסכסוך עם האחים, אבל יצחק התבייש לספר להם שזה היה רק תירוץ, והסיבה האמיתית היא בגלל שהוא רוצה להתקרב להשם יתברך.

לאחר כמה ימים נוספים, בהם היה כל כך שבור ומרוסק ממה ששמע מאותו רב, החליט לבקש עצה מרב אחר, איתו כבר התייעץ בעבר.

הוא הגיע אליו, ולאחר שהשיח את ליבו לפניו, סיפר לו הרב על גילוי

מייוחד שגילה צדיק גדול, על עשרה פרקי תהלים, שכאשר אומרים אותם אפשר לזכות לתיקון שלם. יצחק כלל לא ידע מהו 'תהלים', אבל הרב הסביר לו בסבלנות שזהו ספרו של דוד המלך, עליו כבר למד יצחק בעבר, בבית הספר היהודי, ואף רשם לו את עשרת הפרקים על פתק.

הרב הזה גם חיזק אותו מאוד ועודד אותו להמשיך הלאה בעבודתו את ה', ויצחק יצא משם מעודד ומחוזק, עם כוחות מחודשים. הוא הבין שלמרות כל מה שעבר עליו, ה' יתברך חפץ מאוד בעבודתו, והחליט לקחת ברצינות את דבריו.

מיד כשחזר הביתה התיישב יצחק מול החלון בו נהג להתבודד, ובידיו תהילים בצרפתית. הוא התחיל לומר את עשרת המזמורים פסוק בפסוק, ולאחר כמה שניות לא הצליח לעצור בעד פרץ דמעותיו.

הוא החל לבכות בצורה כזו שלא כדרך הטבע, ועד היום, אומר לנו ר' יצחק עם דמעות בעיניים - כשאני נזכר בזה אני כמעט מתחיל לבכות.

פתאום נפתחו לו שערי אורה, כל מה שהיה סתום עד היום החל להיפתח בפניו של יצחק והוא הרגיש טעם מתוק בלימוד התורה ויראת שמים. היה זה אור לא רגיל שהגיע אליו במתנה משמיים.

♦♦♦

בהמשך, בבוקר יום הושענא רבה הגיע יצחק לתפילת שחרית בבית הכנסת העירוני, ולהפתעתו הוא רואה בתוך היכל בית הכנסת, 'מלאך' בדמות אדם.

היה זה אדם נשוא פנים שהיה לבוש לבן מכף רגל ועד ראש, לראשו הייתה חבושה כיפה לבנה גדולה, ולגופו הוא לבש 'קיטל' צח כשלג כנהוג ביום הושענא רבה, מפניו המאירות ירד זקן לבן ארוך ובצדעיו התבררו שני פאות רחבות, ויצחק היה בטוח שהעומד מולו הוא מלאך שהגיע לגאול אותו.

הוא מיד ניגש אליו וללא גינונים מיותרים פנה אליו: אתה נשלחת אלי! אני מחכה לך כל כך הרבה זמן, סוף סוף הגעת!

האיש הסתכל עליו בתימהון ולא כל כך הבין מה הנער הצעיר רוצה ממנו.

"אני לא מלאך, ולא נשלחתי אליך משום מקום. פשוט הייתי בראש השנה באומן ועכשיו הגעתי לצרפת לבקר את ההורים שלי". אולם יצחק לא הסכים לוותר בקלות... הוא סיפר לו את השתלשלות העניינים במהלך התקופה האחרונה, על ההתמודדויות שהוא עובר ועל החיזוק שהוא מחפש. ואז הבין האיש שיש לו דרך פשוטה לעזור לו.

ה'מלאך' החל לספר לו על הצדיק הגדול ששמו רבי נחמן מברסלב

**יצחק ניגש לציון
הקדוש וטען בפני
רבינו: למדת את
הספרים שלכם,
ואני יודע את גדל
גדולתכם. אני
מתחנן בפניכם,
אני לא מסוגל
להמשיך לסבול
את הטומאה הזו,
ושאר המעשים
שנערכים רח"ל
במשפחתי
וסביבתי.**

"אבל אבא אני כל כך רוצה! אני לא יכול לוותר על הנסיעה הזו בשום אופן... 'אתה יודע מה?' ענה אביו, 'אם אתה כל כך רוצה אני מוכן לטוס ביחד איתך, אבל קודם נסדר הכל ואחרי זה ניסע'."

האיש שישב בצד עד עכשיו התערב בשיחה ופנה לעבר אביו של יצחק: בעוד חודשיים, בחנוכה תקיים נסיעה מאורגנת שתצא מצרפת, אם תרצו, אני יכול לארגן לכם הכל ולדאוג לכם לכל הנצרך."

יצחק חך בדעתו. מצד אחד הוא כל כך רוצה לנסוע כבר, אבל קולו של ההיגיון כפי שנשמע מפי אביו אינו מאפשר זאת. לאחר כמה רגעים של ספק, החליט פתאום יצחק שווה לו לחכות כדי שאביו יזכה גם הוא להצטרף לנסיעה, וכך הוחלט שהם טסים יחדיו לשבת חנוכה.

יצחק לא בזבז זמן, במקביל להכנות הטכניות הדרושות לקראת הנסיעה הוא קנה את כל ספרי ברסלב הנייתנים להשגה בצרפתית, והחל להגות בהם יומם ולילה.

בשבת חנוכה זכה יצחק לנסוע יחד עם אביו לציון המצויינת באומן, שם שפך יצחק את ליבו כמים.

יצחק ניגש לציון הקדוש וטען בפני רבינו: למדתי את הספרים שלכם, ואני יודע את גודל גדולתכם. אני מתחנן בפניכם, אני לא מסוגל להמשיך לסבול את הטומאה הזו, את החילולי שבת ושאר המעשים שנערכים רח"ל במשפחתי וסביבתי.

יצחק כיוון על אביו ואימו ועל אחיו, אבל לא חשב לרגע איזו מהפכה הולכת להתרחש...

"כיום, עשרות שנים אחר כך," מסיים ר' יצחק את סיפורו המופלא "זכינו וכל המשפחה שלי התקרבה. לא רק האחים והאחיות, אלא אפילו המשפחה הרחוקה יותר.

בשנים האחרונות אנו זוכים לבוא לאומן כקבוצה מאורגנת, המונה לא פחות משבעים מבני משפחתי(!)

כולם חזרו בתשובה, והם שומרים תורה ומצוות, והכל בכוח הצדיק! ■

יש לכם סיפור המתאים למדור? אתם מבינים סיפור מעניין על כוח הצדיק שיכול לחזק את הקוראים? שלחו לנו לטקסט: 02-5396363 או הייט למס: 053-3183684 והוכיחו את הימים בחיזוק באמתה בייקום כל סיפור יחזקל בביתנו. (השנים יחדיו בשקל והשנים)

שקבור באומן, אשר בגלל ציוויו היה בראש השנה באוקראינה. עוד הוא הסביר לו, שאותו צדיק גילה דרך נפלאה דרכה יכול כל אדם להתקרב לבוּרא, כאשר אחד מהגילויים הגדולים ביותר של אותו צדיק הוא ה'תיקון הכללי'.

'מה זה ה'תיקון הכללי?', שאל יצחק בתום לב, בלי לדעת איזו פצצה הולך להנחית עליו בן שיחו. 'תיקון הכללי זה עשרה מזמורים, מתוך התהילים, ענה האיש.

ר' יצחק תפס בדש בגדו של האיש ופקד עליו: 'אתה לא זז מפה עד שאני חוזר'. במהירות עצומה הוא רץ אל עבר ביתו, איתר את הפתק שאותו קיבל מהרב, וחזר במהירות הבזק אל בית הכנסת.

"זה עשרת המזמורים האלה?" שאל יצחק. העומד מולו הנהג בראשו לאות הן. "אני לא מאמין!" הוא כמעט צווח, "המזמורים האלה הצילו לי את החיים, מאז שאמרתי אותם נהייתי אדם חדש. אנחנו עכשיו נוסעים לאומן! אני לא מסכים שתלך מפה עד שאתה לוקח אותי איתך לאומן!" "תראה", ניסה האיש להשחיל כמה מילים "זה לא אפשרי בכלל, בקושי חזרתי משם ו--" אבל יצחק לא נתן לו. "אתה חייב, פשוט חייב לנסוע איתי הרגע לאומן, אין לך ברירה אחרת, אני משלם לך את הכרטיס והכל. רק תביא אותי כבר לאומן!"

וממחשבה למעשה תפס יצחק את האיש והחל לגרור אותו לביתו תוך התרגשות הולכת וגוברת, "אתה בא איתי עכשיו לקחת את הדרכון מהבית ומיד אנחנו נוסעים!"

האיש הסתכל עליו במבט חד ונוקב, מבט כזה שאין לו הרבה פרשנויות מלבד ספק אם העומד מולו הוא אדם מן הישוב, אבל את יצחק זה כלל לא עניין. הוא משך אותו אחריו ברוב התלהבות עד לביתו, וכשהגיעו הכניס אותו לתוך הסלון כשהוא עולה לעבר חדרו שבקומה השניה להביא את הדרכון.

אביו של יצחק ששמע את הקולות מכיוון הכניסה לבית יצא מיד החוצה, ולתדהמתו ראה אדם לבן עם פיאות ארוכות יושב בסלון.

הוא מיד הבין שהאיש הזה קשור איכשהו ליצחק, ורצה להכות את האדם כהוגן. אביו של יצחק היה משוכנע שהאדם הזה קשור לכת שהשפיעה על יצחק, ובגללם היה תקופה ארוכה בעצבות ודיכאון עמוק כל כך.

אבל למזלו של יצחק פנה האיש אל בעל הבית, והסביר לו על רבי נחמן ודרכו, וכשיצחק חזר מהחדר כבר היה אביו רגוע יותר והבין שהאורח אינו מסוכן עבור בנו.

יצחק חזר עם הדרכון ביד והודיע לאביו בהתרגשות גלויה: "אבא! אני טס עכשיו לאומן, לרבי נחמן שהאדם הזה סיפר לך עליו!"

אבל אביו של יצחק לא התלהב מהרעיון יותר מדי. "לאט לאט" הוא פנה אל יצחק. "לא עושים דברים כאלו כל כך מהר, וחוף מזה שכדי לטוס לאוקראינה חייבים ויזה. איך תטוס ככה בלי כלום?"

שְׂמֵחָה בְּכָל הַפֶּחַ

יִבְרָחוּ לִיעֲרוֹת. מִדּוּעַ לֹא בִקֵּשׁ מֵאַחַשְׁוֵרוֹשׁ חֲדָשׁ שְׁלָמִים?
הַיְהוּדִי לֹא הִמְתִּין לְתִשְׁבָּה, וְעָנָה בְּעֶצְמוֹ: "הֵמֵן הָרָשָׁע
לֹא הָיָה כְּזָה טַפֵּשׁ כְּמוֹ שְׂנֵאָרָה, הוּא חָשַׁשׁ שְׂמָא לְבִסּוּף
תְּתַבְטֵל גְּזֵרְתוֹ וּבִמְקוֹם הַצָּרָה יַעֲשֶׂה הַיְהוּדִים יוֹם טוֹב, לְכֵן
לֹא רָצָה הֵמֵן לְקַחַת סִפּוֹן גְּדוֹל מְדִי, וּבִקֵּשׁ מֵאַחַשְׁוֵרוֹשׁ
רַק יוֹם אֶחָד, בְּכַדִּי שְׂבִמְקָרָה שְׁלֹא יִצְלִיחַ בְּגֵזֵרְתוֹ, לְפַחוֹת
לֹא יִהְיֶה לַיְהוּדִים יוֹם טוֹב רַק יוֹם אֶחָד בְּלִבְדִּי". וְהַיְהוּדִי
סִיִּים: "אֵף אֲנִי - לֹא אֶתֵּן לְהֵמֵן הָרָשָׁע לְהַצְלִיחַ בְּתַכְנִיתוֹ,
אֲצַלִּי כָּל הַחֲדָשׁ הוּא פּוֹרִים...". כְּמוֹכֵן שְׂאִין לְלַמֵּד הַנְּהִיגָה
לְמַעֲשֶׂה מֵאוֹתוֹ יְהוּדִי אֵף הָאֲבִי נִזְרֵי נְהִיגָה מֵתִשְׁבָּתוֹ
הַתְּמִימָה שֶׁל אוֹתוֹ יְהוּדִי... וְנָתַן לְזֶה רְמוֹז "וְהַחֲדָשׁ אֲשֶׁר
נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה", חֲדָשׁ שְׁלָמִים...

רְבִי נִתָּן מְגַלֵּה לָנוּ מִיְהוּ הֵמֵן הָרָשָׁע. תַּז"ל שׁוֹאֲלִים "הֵמֵן מִן
הַתּוֹרָה מְנִינִי? שְׂנֵאָמַר: "הֵמֵן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִי לְבַלְתִּי אֲכָל
מִמֶּנּוּ - אֲכַלְתִּי". הַשֶּׁרֶשׁ שֶׁל הֵמֵן הוּא מַחֲטָא עַץ הַדַּעַת טוֹב
וְרַע, שְׂאֵז נִמְשָׁךְ זֶהְמַת הַנְּחָשׁ, אוֹמֵר רְבִי נִתָּן "וְעֵקֶר זֶהְמַת
הֵמֵן שֶׁהִיא זֶהְמַת הַנְּחָשׁ הוּא בְּחִינַת עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׂחוּרָה
שְׂמֵתִגְבְּרִים בְּכָל עֵת עַל יִשְׂרָאֵל וְאִינָם מְנִיחִים אוֹתָם
לְשִׂמְחָה, כִּי עֵקֶר הַסֵּטֶרָא אַחֲרָא הוּא עֲצָבוֹת כַּ"ל, שְׂאֵה
נִמְשָׁךְ מִפְּגָם עַץ הַדַּעַת, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב "בְּעֶצְבוֹן הֵאֲכַלְנָה",
שְׂאֵה נִגְזֵר אֲזִי."

הַמְּלַחְמָה שֶׁל הֵמֵן עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל הִיא לֹא דוֹקָא עַל
קִיּוֹם הַמְּצוֹת, הוּא אֶפְלוֹ יָבוֹא 'לְעֵזֵר' לְעִשׂוֹת אֶת הַמְּצוֹת,
בְּתַנְאִי אֶחָד: שְׂנַעֲשֶׂה אֶת הַמְּצוֹת בְּשִׁבְלִי 'נִימוּס דְּתִי יָבֵשׁ'.
לְהַבְדִּיל גַּם הַגּוֹיִם יֵשׁ לָהֶם דְּתוֹת וְנִימוּסִים. אֶפְלוֹ הַגְּרָמְנִים
הָאֵרוּרִים הַתְּנַהֲגוּ בְּנִמוּס מִפְּלָג, מֵה שְׂגָרָם שְׂמִלְיוֹנֵי יְהוּדִים
לֹא הֵאֲמִינוּ שְׂהַגְרָמְנִים הַמְּתַרְבְּתִים וְהָאֲדִיבִים מִסְּגָלִים
לְבַצֵּעַ רִצְחַן זֹעֲתִי שְׂכָזָה. וְלְכֵן הֵם לֹא בְּרָחוּ מִבְּעוֹד מוֹעֵד
מִהַגְרָמְנִים. הָיָה יְהוּדִי שְׂהַגִּיעַ אֶל הַסְטִיפְלֵר וְסִפֵּר לוֹ
שִׁישׁ לוֹ קְרוֹב מִשְׂפָּחָה חִילוּנִי שִׁישׁ לוֹ מְדוֹת טוֹבוֹת בְּעִנְיָן
בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ. "נְכוֹן שְׂבִין אָדָם לְמְקוֹם הוּא לֹא בְּסִדֵּר" -
אָמַר הַיְהוּדִי - "אֲבָל בְּעִנְיָן אֶהְבֵּת הַבְּרִיּוֹת הוּא מִמֶּשׁ דְּגָמָא
וּמוֹפֵת, הוּא עוֹזֵר וּמְכַבֵּד...". הַסְטִיפְלֵר הִשִּׁיב לְאוֹתוֹ
יְהוּדִי: "אָדָם שְׂאִינוּ מְחַבְּרִי לְתוֹרָה לֹא יִתְכַּן שִׁיְהִי לוֹ מְדוֹת
טוֹבוֹת אֶפְלוֹ רַק בְּעִנְיָן בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, רַק כָּל זְמַן שְׂאִין
לוֹ נְסִיוֹן בְּזָה. אֵף בְּרָגַע שְׂהוּא יַעֲמֵד בְּפָנָי נְסִיוֹן בְּעִנְיָן זֶה,

יָמֵי הַפּוֹרִים
מִתְקַרְבִּים,
וְיִלְדֵי
תּוֹרָה "בְּרִנָּה יְגִילוּ"
הַתְּכַנְסוּ לְמַסְבַּת

הַכְּנָה לַיּוֹם הַפּוֹרִים הַקְּדוֹשׁ. בְּמִדְרָגוֹת נִרְאִים יְלָדִים
מְחַפְּשִׁים בְּתַחפּוּשׁוֹת שׁוֹנוֹת מְשׁוּחָחִים בְּעִלְיֻזוֹת, כְּשִׂמְצַד
אֶחָד מְגִיחַ "פּוֹשִׁי" צְעִיר, כְּשִׂהוּא צוֹעֵד שְׁלוֹב זֹרֹעַ עִם
"מְרַדְכֵי הַצְּדִיק" וּבְפָנָה מְשִׁחָקִים יַחְדוֹ "טוֹרְקִי" קִטְנוּטוֹ
עִם "דּוֹד הַמְּלָךְ" מִפְּאָר.

מִרְחוֹק נִרְאֵתָה דְמוּתוֹ שֶׁל הַמְּנַהֵל מִתְקַרְבָּת, וְכָל
הַנְּעָרִים אֲצוּ רָצוּ לְעֵבֶר אוֹלָם הַתְּלַמוּד תּוֹרָה לְתַפְס
אֶת מְקוֹמוֹתֵיהֶם... הַשְּׁלַחְנוֹת הָיוּ עֲרוּכִים כְּדַת הַיּוֹם עִם
מְמַתְקִים וְאֲזִי הֵמֵן, אֶת הַקִּירוֹת עֲטְרוּ כְּרֻזוֹת "מְשִׁנְכְּנִס
אֲדָר..." וְסִבְיָם בְּלוּנִים צְבִעוֹנִיִּים, שְׂהַשְּׂרוּ אוֹיְרָה עַלִּיזָה
וּפּוֹרִימִית.

לְאַחַר מִסְפַּר דְּקוֹת שְׂהִילְדִים שָׂרוּ נְגוּנֵי הַתְּעוֹרוֹרוֹת
וְנַעֲגוּעִים, הַשְּׁתַרְרֵר שְׂקֻט... "מִי יוֹדֵעַ - מֵהוּ הַדְּבָר הַעֵקְרִי
בַּיּוֹם הַפּוֹרִים"? - שְׂאֵל הַמְּלַמֵּד, וְהִמְתִּין לְתַגּוּבַת הַיְלָדִים.
מִסְפַּר אֲצַבְעוֹת הַתְּנוּפְפוֹ בְּאוֹיֵר, וְהַמְּלַמֵּד פָּנָה אֶל אֶחָד
הַנְּעָרִים מִכְּתָה ח'; - "נִרְאָה לִי, שְׂהַעֵקֶר בְּפּוֹרִים הוּא מְקַרָּא
מְגַלֵּה, שְׂהִרִי כָּל כֹּף מְדַקְדָּקִים בְּהַ כָּל מְלָה וְתַבְהָה..." יְלָד
אֲחֵר מִכְּתָה ז' אָמַר שְׂלְדַעְתּוֹ הַעֵקֶר הוּא ה'הַתְּבוּדָה'
בְּלִיל פּוֹרִים, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב בְּמַגְלָה "מֵה שְׂאֵלְתָךְ וַיִּנְתֵּן לְךָ!"
מֵה שְׂמִבְקִשִׁים בְּפּוֹרִים, ה' יַתְּבַרְךָ נוֹתָן, וְכָל הַפּוֹשֵׁט יָד -
וּמִתְחַנֵּן לְפָנָי ה' יַתְּבַרְךָ כְּמוֹ אֶסְתֵּר הַמְּלָכָה - נוֹתְנִים לוֹ!
לְפַתַּע נְשִׁמַּע צִיּוץ מְכוּוֹן הַשְּׁלַחֵן שֶׁל כְּתָה א': "הַעֵקֶר זֶה
יְשִׁיבַת מְרַדְכֵי הַצְּדִיק" כִּי אֲחֵר כֹּף מְקַבְּלִים מִתְּנָה יְקָרָה..."

הַמְּלַמֵּד חִיָּה, וְסִפֵּר: "בְּזְמַנּוֹ שֶׁל ה'אֲבִי נִזְרֵי', חִי יְהוּדִי
תְּמִים שְׂהִיָּה נוֹהֵג בְּכָל חֲדָשׁ אֲדָר לְשִׁתּוֹת יוֹן. לֹא רַק בַּיּוֹם
הַפּוֹרִים בְּלִבְדִּי, אֲלָא בְּכָל הַחֲדָשׁ, מִתְחִילְתוֹ עַד סוּפּוֹ. פָּנָה
הָאֲבִי נִזְרֵי אֶל אוֹתוֹ יְהוּדִי וְשָׂאֵל אוֹתוֹ לְפִשֵׁר מִנְהַגוֹ. הַשִּׁיב
הַיְהוּדִי בְּתַמִּימוֹתוֹ: "לְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַתְּפַלֵּא מִפְּנֵי מֵה בִקֵּשׁ
הֵמֵן מֵאַחַשְׁוֵרוֹשׁ לְהַרְגַּ חֵס וְשְׁלוֹם אֶת... רַק יוֹם אֶחָד
בְּלִבְדִּי? וְכִי לֹא יַדַּע שְׂבִיּוֹם אֶחָד אִי אֶפְשֵׁר לְהַרְגַּ אֶת כָּל
הַיְהוּדִים?! הִרִי הַיְהוּדִים מִפְּאָרִים בְּכָל הָאֲרָצוֹת, וּבּוֹדָאֵי

הוא עלול לבצע את המעשים המשחתים ביותר!"---

לא חלף זמן רב, ואותו חילוני הסתכסך עם שכנו, והוא נקם בו בצורה אימה ומשחתת. מה שקרוב משפחתו החרדי לא האמין שאדם מנמס כל כך ואדיב וטוב לב כביכול כזה, מסגל לעשות מעשים כאלו...

אנו, בני ישראל מה שאנחנו מקימים מצות הוא לא בגלל נימוס או בגלל הסברים אחרים שהמשכילים מסבירים את טעמי המצות. אלא רק בגלל האמונה בה' יתברך. ולכן כשאנו מקימים את המצות יש לנו שמחה גדולה ועצומה "שאנו זוכים לעשות נחת רוח לבוראנו ויוצרנו יתברך, ואנו קונים לנו חיי עולם הפא לעולמי עד ולנצח נצחים על ידי חוטי הציצית שקונים אותם בכמה שקלים..." "היש שמחה גדולה מזו?!"

זה מה שהכעיס את המן עד מות, הוא קנא בשמחה העצומה שיש ליהודים בעשית המצות, הוא ראה איך שיהודים כל כך שמחים במצות עד כדי מסירות נפש! ואת זה הוא לא יכל לסבל בשום אופן.

אחד מחסידי ברסלב בדור הקודם היה הרב החשוב רבי שמואל צציק זצ"ל, רבי שמואל היה 'פעל יסורים' בכל המובנים, אשתו נכטרה בצעירותה, היו לו ילדים חולים, וכל פניו וידיו היו נפוחים, זאת מלבד ענייתו המפלגת. פעם במוצאי יום הכפורים שכחו לדאג לו, והרב רבי שמעון צבי שפירא שליט"א נכנס לבקרו ומצא אותו מפיג את הצום ב... עגבניות וסודה... אמנם היתה שעה אחת שבה נעלמו כל יסוריו פלא היו, היתה זאת שעת התפלה. בשעה שעמד רבי שמואל להתפלל היה נראה האדם המאשר בעולם, הוא אמר בשמחה עצומה "רננו צדיקים..." "לדוד בשנותו"... כשהוא הגיע בליל שבת לכגונא' היה מתחזן לעצמו שעה ארפה במתיקות מפלאה, עד שבשעה שהצבור כבר סיימו את קריאת שמע, היה רבי שמואל עדין דבוק ל"כגונא"...

כך היו יהודים מתענגים בלמוד התורה, בתפלות ובקיום המצות. ובה מתגרה המן הרשע ומנסה לקרר את אמונתנו, ולכפות את אור השמחה. "תמשיך לעשות מצות" - הוא מכריז - "אך בלא שמחה שנובעת

המצות

מאמר

בשעת קריאת המגלה יש להאזין לכל מילה ואם החסירו מילה או שתיים, יש להזדרז מיד לאחר התפלה לקיים מצות משלוח מנות. בפרט אם יש איזה חבר שהיתה איזה מריבה או אי נעימות ביניכם, יש להתגבר ולשלח דוקא אליו, כששמלץ לכתב לו גם מכתב קטן ולהתפייס. כל הענין של המן מובא בזהר הקדוש, שהוא עולם של פרוז, הוא תמיד מנסה להפריד בין ישראל. ואנו צריכים להכניעו ולהרבות אהבה. וכן צריך לתת מתנות לאביונים כל אחד כפי אפשרותו. ילדים מקימים מצוה זו בעקר על ידי שישמחו את הוריהם ואחיהם פי "גדול המלבין שנים לחברו יותר ממשקהו חלב"...

מאמונה בה' יתברך...

וכך, במשך השנה הוא עובד קשה להפיל אותו לעצבות ומרה שחורה עד שהוא מצליח בגלות המרה לגרם להרבה יהודים להפסיק מלשמח במצות הקדושות.

זהו גדל קדשת פורים שזוכים לשמח בשמחה עצומה בכל מיני אפנים ואפלו על ידי מילתא דשטותא, עד שאזכים לחזר לאמונתנו. ולשמח אין קץ... ולהכניע את עמלק! צריכים לבקש הרבה מה' יתברך שנוזפה לשמח בכל השנה ובכל זמן, בכל מצוה שנוזפה לעשות. וכך נמשיך עלינו את קדשת השמחה של פורים לכל תינו..."

המלמד סיים את דבריו הנרגשים ופנה אל התלמידים היקרים: "בנדאי שיש לנצל את יום הפורים ולתפס את כל האוצרות, והכל מתוך שמחה עצומה..."

בשעת קריאת המגלה יש להאזין לכל מילה, ואם החסירו מילה או שתיים, יש להשלים אותה מיד מתוך החמש, ובשעת קריאת המגלה נתן לזכות לקבל את קדשת מרדכי הצדיק! לפעמים מרב בלאגן שזכחים לקיים את מצות היום ודוחים אותם. יש להזדרז מיד לאחר התפלה לקיים מצות משלוח מנות. בפרט אם יש איזה חבר שהיתה איזה מריבה או אי נעימות ביניכם, יש להתגבר ולשלח דוקא אליו, כששמלץ לכתב לו גם מכתב קטן ולהתפייס. כל הענין של המן מובא בזהר הקדוש, שהוא עולם של פרוז, הוא תמיד מנסה להפריד בין ישראל. ואנו צריכים להכניעו ולהרבות אהבה. וכן צריך לתת מתנות לאביונים כל אחד כפי אפשרותו. ילדים מקימים מצוה זו בעקר על ידי שישמחו את הוריהם ואחיהם פי "גדול המלבין שנים לחברו יותר ממשקהו חלב"...

(נערך על פי שיעור של רבי שמעון צבי שפירא שליט"א שנאמר על פי הלכות נפילת אפים ד ט)

השוחט וסעדת פורים

כי אכן יקיימו הדברים, ועל אתר נענה לרבנו. כשהגיע הבייתה, שלח את פתו לקנות מיני מזונות ומשקאות, בכדי לכבד את האורח הדגול.

עדין סובב היה השוחט בעיר ומחפש בכל מקום אפשרי. תוך כדי חפושיו חלפה לפניו במרוצה פתו של הקמחן כשבידה סלים מלאים. השוחט תמה בלבו: 'מה יום מיוחדים שהקמחן קונה מצרכים ביד נדיבה?... וכששאלה לפשר הדברים, היא השיבה, כי צדיק מתארח בבייתם, ובשלו שלח אותה אביה לקנות את כל הכבודה. הזדרז השוחט ונכנס לבית הקמחן, בעוד מליו ממתינים בחוץ. בקש רבנו אותם שיכנסו, וכשנכנסו פנה רבנו אל השוחט באמרו: "היתכן, לטל איש זקן ולשחטו בספין פגומה?!" (כלומר, שבעופות - מגלגלים נשמות של יהודים שכבר נפטרו, וכששוחטים אותם שלא כהלך גורמים צער גדול לנשמתם שאינה יכולה לבוא על תקונה).

- "ספין פגומה?!" החל השוחט מרתת - "אני שוחט בספין כשרה למהדרין!"

- "השאר כאן!" - צנה רבנו - "והאברכים ילכו ויביאו הנה את ספינה...". כאשר הביאו האברכים את הספין, נוכחו הכל לדעת כי אכן הספין פגומה היא. השוחט נפל והתעלף! הנוכחים הביטו בהתפעמות ברוח הקדוש הגלויה של רבנו הקדוש, וכך כבד נסו לעורר את השוחט מעלפנו. כאשר התעורר השוחט, אמר לו רבנו כי אם ברצונו לתקן את נפשו, יסע אליו לראש השנה. השוחט קבל זאת על עצמו, אך בסופו של דבר לא עמד בהתחייבותו. זמן רב עבר ולא בא אל רבנו על ראש-השנה. פעם אחת נפל השוחט למשכב, אז החליט לתקן את המעוה, וקבל על עצמו שברגע שיביא יסע לרבנו. הוא הבריא, אך שוב שכח את הבטחתו ולא נסע, עד אשר הכריחתו אשתו לנסע, ואף היא גלותה אליו. כאשר נכנס השוחט אל רבנו, אמר לו רבנו לפתח בודוי דברים, ומו הנראה שרבנו אסר עליו להמשיך במלאכת השחיטה.

ילדים יקרים! רבנו אמר שהוא צופה על כל אחד מאנשיו עד ביאת המשיח, עלינו רק לבוא אל רבנו ולהתקרב אליו, ובפרט ביום הפורים הקדוש נבקש מה' יתברך שיקרבנו לרבנו הקדוש ונזכה לתקון נפשנו בשלמות! "וזכני לקדשת מרדכי ואסתר..."

ליל פורים. רחובות העיר קמניץ שקקו חיים, במרפז הרחוב נראה "פורים-רב" מתהלך עם כמה מחסידיו, קבוצת נערים גורים חבית כבדה של יין לכבוד הסעדה הגדולה שתתקיים בבית הפנסת, ובחור צעיר מוכיל גדוד תרנגולים אל עבר ביתו של השוחט המקומי, כשמידי פעם הוא רץ אחרי תרנגלת שמנסה לברח לעבר השיחים... בביתו של השוחט המלה רבה, עשרות תרנגולים נשחטים בזה אחר זה, הן מחר יערכו בני העיר סעדת משתה ושמחה, והעבודה רבה, פורים היום! לפתע נראה בפתח יהודי בעל צורה קדושה ומאירה, הוא נכנס לבית השוחט בצעדים מדודים, ופונה אל השוחט בבקשה: "האם אוכל ללון בביתך הערב, בליל פורים?!" השוחט שהיה טרוד בשחיטת עופות לבני העיר לא שם לבו מי הוא

היהודי הקדוש שפנה אליו, והפטיר בקצרה: "אין בביתי מקום פנוי ללינה". מי הוא היהודי אשר פניו מאירות באור עליון? היה זה רבנו ז"ל שהגיע לעיר קמניץ בתענית אסתר.

בליל פורים הלך רבנו לבית הפנסת יחד עם כל הקהל, והתעמק באותיות המגלה. השוחט הנזכר שמש גם כבעל הקריאה בבית הפנסת, ומנהג הימים ההם היה, שבעל הקריאה היה דרכו לסובב בפורים בין המתפללים ולקבץ מעות מגלה. השוחט הסתובב בין המתפללים, ופתאם הבחין ברבנו השקוע במגלה שבידו. צורתו המאירה של רבנו הפעימה את לבו, ומיד החלו רגשי חרטה עזים מצייפים אותו... 'מדוע החמצתי את ההזדמנות להכניסו לביתי?... הוא החליט, שתכף לאחר קריאת המגלה יגש אל רבנו ויזמינו לביתו. אך מיד לאחר קריאת המגלה עזב רבנו את בית המדרש ונעלם מעיני השוחט. יסוריו של השוחט היו ללא נשא. הוא החליט בכל מחיר - הוא לא ישוב לביתו עד שימצא את האורח. נטל השוחט שני אברכים שילוהו בחפושיו, והחל לשוטט בין כל האכסניות אשר בעיר, אך את רבנו לא מצא.

תכף שרבנו יצא מבית הפנסת נגש רבנו אל קמחן מפרסם ואמר לו: "שמע רבי יהודי, אם תתן לי להתאכסן בביתך - אבטיח לך עשירות!". הקמחן התרשם מאד מדברי רבנו, האור שזרח בפניו דבר אל לבו, והוא הבטיחו

סיפור
כאשר
הביאו
האברכים
את הספין,
נוכחו הכל
לדעת כי אכן
הספין פגומה
היא. השוחט
נפל והתעלף!
הנוכחים
הביטו
בהתפעמות
ברוח הקדוש
הגלויה של
רבנו הקדוש

שעשועון ילדים

שאלות וקשיות

- א. כלפי מי אמר רבי נתן: 'בפורים שוהה נחמן אצל מרדכי'?
- ב. באיזה עיר שוהה רבנו בפורים לרגל חתנת בתו - שרה?
- ג. מי שצועק קדם פורים 'הצילני... וזכני', מה הוא זוכה?
- ד. מה אכים על ידי רקודים והמחאת כף?
- ה. מהו הפסוק שיש בו ראשי תבות אדר?

אי אפשר

*יֵאָדָם וְיָדָם וְיָרִים אֶת הַחַבֹּת הַחֲסִרוֹת.
אַחַר כֵּךְ כָּתְבוּ אֶת הַלְלוֹת הַלְּפָאִים הַגְּאִים
וְאִשׁוּ הַקָּשֶׁר שֶׁאֵת יוֹם הַפּוּרִים*

"מקטן ועד גדול _____ להיות איש ישראלי כי אם על ידי התבודדות".
"ועל פי רב _____ לשמח את עצמו כי אם על ידי זה"
הקשר והשיכות של יום הפורים לשני הנהגות אלו:

התשובה לשאלות מחדש קדם:

שאלות לבוגרים:

- א. מנין החוטים של ציצית הוא שבועים ושפים שהוא הקול המתנגן בנו?
- ב. שקר שלא יספיקו עליו רבים, מתר לשנות לדבר השלום?
- ג. ח"א מה שיש לו מקורות, ח"ב מה שרבנו השיג ברוח הקדש?
- ד. הסוחר הגדול

פורים סאמ!

את התוצאה הסופית יש לשלח בכתב ברור וקריא עד לתאריך כ' שבט בלבד, לפקס המערכת: 02-318-37-02 או להקליט את התשובות בקול ברור בטלפון המערכת: 02-539-63-63 בשלוחה 7 בלבד, יש לציין באופן ברור שם וכתבת מגורים וטלפון בין הפותרים נכונה יגרל זכוי של 50 ש"ח ברשת חגיגות ספרי "אור החיים"!

חסיד נאמן לא נותן לרבי לחכות...

אם תתן לנצטק להפסיד אפילו גיליון אחד!!
השותפים
מקבלים
בכל חודש
את הגיליון
לביתם

חייג כעת וחתום על שותפות נאמנה ונצחית עם הרבי!

02-6237686